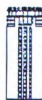





GANDAV. D.D. F. V.D. HAEGHEN







SCHOONE HISTORIE

VAN

DEN RIDDER

MALEGYS,

DIE HET VERVAARLYK PAARD ROS BEYAARD OVERWON

En die veel wonderlijke en avontuerlijke dingen bedreef, in zijn leven met zijne kunsten, gelijk de Historie verklaart en is zeer genoegelijk te lezen voor jong en oud.

NIEUWE GEZUYVERDE UYTGAEF.



GENT,

TER BOEKDRUKKERY VAN I. C. VAN PAEMEL,

LANGE VIOLETTESTRAET, 25.

SCHOONE HISTORIE

VAN

DEN RIDDER

MALEGYS,

DIE HET VERVAARLYK PAARD ROS BEYAARD OVERWON

En die veel wonderlijke en avontuerlijke dingen bedreef, in zijn leven met zijne kunsten, gelijk de Historie verklaart en is zeer genoegelijk te lezen voor jong en oud.

NIEUWE GEZUYVERDE UYTGAEF.



GENT,

TER BOEKDRUKKERY VAN I. C. VAN PAEMEL,

LANGE VIOLETTESTRAET, 25.

EIJGENDOM.

SHOONE HISTORIE

VAN

den Ridder

MALEGYS.

Hoe den Hertog Buevyn oorlog hadde tegen den Graaf van Palerne, om zyn dochters-wille en hoe dat Druwane, den Hertog zyn Wyf gelag van twee Zoonen.

DEN Graaf van Palerne verstoord zynde op den Hertog Buevyn van Eggermont, om dat hy zyne dochter Rosa ontschaakt had; zoo zwoor hy by Mahomet en Appollyn, dat hy die schander wreken zoude die hem gedaan was en hy riep zyn Heeren by hem en zeyde: gy soudaanen en admiraalen, geeft my raed wat ik in deeze zaak doen zal, ik zoude gaarne de schande wreken die my geschied is, toen sprak den admiraal Morgalyn: Graaf van Palerne, was ik als gy, ik zou vergaaderen al myn magt en reyzen met groote heyrkragt naer het Land der Kerstenen en verdelgen al dat ik vinden moogt. Toen sprak den soudaan Cornewant, Graaf van Palerne verzamelt uw volk ende laat ons gaan reyzen over zee in der Kerstenen land en wreken den laster die Karel Meynet ons gedaan heeft: mogen wy Eggermont winnen, ik verzeker u wy zullen Karel Meynet veel leed doen en jaagen hem nog uyt de stad van Parys: hier is niemand van ons allen, of hy is gewillig om te helpen wreken de schande die u van de Kerstenen gedaan is. Toen dit de Graaf hoorde van de heeren, was hy zeer blyde en bedankte hen zeer en zeyde: Mahomet moet uw loon zyn: en hy bevool zynen herout dat hy vergaderen zoude al zyn mannen van wapenen, om met hem te reyzen. En de heraut vergaderde al des Graave volk,

wel tot vyftig duyzend toe en de admiraal vergaderde wel twintig duyzend mannen en de soudaan Cornewant vergaderden dertig duyzend mannen. Dus maakten zy schepen gereed, daer toe dienende en reysden met groote heyrkragten in 't christenryk, om de stad van Eggermont te bestormen. Als zy dus reysden, zyn zy ten laatsten gekomen aen het land daar Buevyn van Eggermont woonde, daar zy te velde sloegen en stigten al in roof en branden en vermoorden al dat zy vonden, man, wyf en kind. Sommige liepen na de stad van Eggermont om den last te klagen die de Sarazynen deden. Terwyl dat de Sarazynen over gekomen waren, zoo hield den hertog Buevyn open hof van steeken en tournoyen. Rosa de dochter van den Graaf van Palerne gehoort hebbende de heyrkragt en het geweld dat haren vader gebruykte uyt wraek dat zy christen geworden was, ging in de kamer van de vrouwe Druwane, den hertog van Eggermonts wyf, die moeder was geworden van twee knegtjens. Rosa nam het eene op haar erm en ging by den hertog en zeyde hem dat zyn huysvrouw verlost was van twee zonen. Den hertog dit hoorende, was zeer verblyd en dankte God voor zyne gratie en was zeer vroylyk met zyne heeren. Rosa de maagd verzuchte haar en zeyde: ô ! edel hertog Buevyn, wist gy dat ik weet, gy zoud u zoo zeer niet verblyden, maar gy zoud u bedroeven ende laaten u tournoyen staan. Toen vraagde den hertog waarom dat hy droevig zoude zyn? dan zeyde Rosa: ô Edel hertog, dat zal ik u zeggen: gy hebt my christen gemaakt, daar ik u voor bedank, maar ik beklaag het verlies dat gy daarom lyden zult van myn vader, want hy is overgekomen in uw land met groote heyrkracht om wraake te nemen van het gene dat gy hem gedaan hebt: Hy heeft uw volk verslaagen en verjaagt en is te veld geslaagen met tenten en pavelioenen, om u land te verderven. Toen zeyde den hertog: ô ! Rosa, gy schoone maget, zyt te vreden, wilt God my helpen, alle u vaders magt kan my niet deiren, gaat by myn wyf, ik zal u vader wel wederstaan. De maget Rosa vreezende in haar vaders handen te komen, is des nachts heimelyk uit de stad gegaan met 't kind. Den hertog Buevyn riep al zyne heeren, zeggende: gy heeren elk maakt hem gereed om te stryden tegen de Sarazynen, want zy zyn zeer diep in

het land gekomen. Den graaf van Palerne zond zyn volk voor een kasteel dat by Eggermont stond, daar Ysane de zuster der hertoginne op was. Daar trok Morgalyn en de koning van Majorken voor met groote magt van volk, om het kasteel te verderven en het volk daar in zynde te vermoorden. Toen zy daar voor kwaamen, zey den koning van Majorken: Gy heeren weest vroom en valt stoutelyk op 't kasteel al dat een iegelyk daer op vind, zal zyn eygen. Hier mede beklommen de heydenen het kasteel zeer stoutelyk. Die van binnen weirden hun vroomelyk. Een ridder geheeten Joram riep aldus: ô gy vrome christenen, hebt nu alle een vroom hert ende denkt op het bitter Lyden, wilt dit nu vroomelyk wreken op deze ongeloovige honden, want die hier nu verslaagen word sterft een martelaar Gods. Ysane de vrouwe zeer bedrukt zynde zeide: ô lieve vrienden staat my nu by, of, wy zyn alle lyveloos. ô hertog van Eggermont of gy dit wist, gy zoud keeren met al u magt maar eylace neen gy, dat my zeer leed is. De Sarazynen bestormden 't kasteel zoo sterkelyk dat zy 't overvielen en sloegen al dood dat er in was, buiten Joram, die wegliep en Ysane, die gevangen werd om haar schoonheids wil en voor den koning van Monbrand gebragt dieze vriendelyk ontfong zeggende: ô schoone maget wilt gy na mynen raad leven ik zweer u by Mahomet dat ik u magtiger maaken zal dan gy nu zyt. Toen zeide Ysane: eer ik my zelven geven zoude tot een hond, liet ik my liever vermoorden. Toen zwoor den koning by al zyn goden, dat hyze veel pyn zoude aandoen, of zy zoude zyn wille doen. Toen zeide Ysane: doet wat gy wilt anders zult gy van my niet krygen. Toen bevol den koning zyn knechten dat men haar zoude brengen na zyn land ende leggenze in een kerker en geven haar twee reizen dags water en brood tot dat hy zelfs kwam.

Hoe den hertog Buevyn bereyd was met al zyn volk tegen den graaf van Palerne te stryden, daar zy groot verlies van volk leeden.

Hertog Buevyn van Eggermont gehoord hebbende dat de heidenen groote schaaden deden, zoo vergaderde hy al zyn volk byeen en deelde ze in drie schaaren, ter

eere van de H. Drievoldigheid. Daar van hy de eerste bevol aan den prins Amnaar, de tweede aan heer Hubregt zyn standaarddraager en de derde wilde hy zelfs bewaaren. In elke schaar waren dertig duizend mannen en de heidenen waren wel drie maal sterker, want zy hadden wel drie duizend mannen tegen een duizend, maar daar Gods hulp is, daar is goed streiden, aldus reeden de christenen vromelyk aan. Den koning van Majorken ende den graaf van Palerne ziende den hertog aankomen met al zyn magt, stelden zy haar zich in slagorden. Den graaf van Palerne stelde den admiraal voor in de eerste schaare, in de andere schaare Cornewant, in de derde schaare den koning Anfrades, in de vierde schaare Antipadris, de twee gebroeders, met honderd duizend mannen ende in de laatste schaare was den koning van Majorken met de graaf van Palerne. Terwyl dat zy dus onledig waren, zoo deed den hertog Buevyn van Eggermont zyn trompetten slaan. De christenen kwaamen met groot gedruis onder de heidenen, elk velde zyne lancie op zynen vyand, zoo dat zy er veel velden en zy riepen Christus, en Eggermont. Den graaf van Palerne ziende dat zyn volk by twintig en dertig verslagen werden, zwoor hy zyn goden dat hy het wreken zoude ende hy kwam den hertog Buevyn van Eggermont te gemoed ende sloeg eenen zwaaren slag op hem ende de hertog Buevyn van Eggermont nam zyn zwaard en sloeg hem bykans de eene hand af, alzoo dat de graaf wyken moest. Dit zag Antipatris en hem kwam Aymer den prins te gemoed, rydende op een dromedaris, die zeer snel liep en hy gaf Aymer menigen slag. En Aymer had een slagzwaard, hetwelk hy met beyde handen nam en sloeg zoo vervaarlyk slag op Antipatris, dat hy dood viel van het paard. Zyn broeder dit ziende wierd zeer verstoord en wilde dit wreken en reed na Aymer, die zeer gewond was van Antipatris: zy sloegen malkanderen zeer vreesselyk, maar Aymer zou daar gebleven zyn, als Hubregt de standaarddraager het niet gedaan had, die van Anfrades volk sloeg, zoo dat zy daar meester bleeven. Anfrades keerde hem om en meende te vlieden, maar Hubregt vervolgde hem strengelyk. Toen koning Anfrades zag dat hy niet vlieden moogt, keerde hy hem en heeft hem vromelyk ter neêr geveld: hy verhief zyn zwaard en meende zyn hoofd gekloft te hebben, maar

Hubregt verraste hem en sloeg hem den hals af en hertog Buevyn vogt lang tegen de koning van Majorken. Terwyl de heeren aldus vogten, was er een heidensche bespieder in de stad geloopen dat een behendigen dief was, die liep in de kamer daar Druwane gelegen was van twee kinderen en by stol het een kind en liep na het koningryke van Monbrand. De christenen heeren vogten zeer op de turken, alzoo dat ze moest alle versloegen. De koning van Majorken en den graaf van Palerne naamen de vlugt ende liepen in haar schepen en zy reysden na Londen. En de andere vier heidensche heeren waaren daar verslaagen, met wel honderd duizend Sarazynen. Toen de heidenen aldus verslagen en gevloden waaren, zoo was hy grootelyks verblyd en zeyde: gy heeren gebenedyd zyn de handen die huiden zoo wel gebragt hebben en Christi passie gewroken, ik weet niet ten vollen te loven en te bedanken voor den bystand, die gy my gedaan hebt. Toen zeide Hubregt den standaarddraager: ô edel hertog van Eggermont, was het dat ik myn lands heeren niet bystond, dan deed ik niet als ik schuldig ben te doen, wat ik vermag ter liefde van u zal ik doen als een vroom ridder. Toen zeide Angiers: dat is waaragtig, want in het ridderschap zweeren wy Gods laster te wreken en zyn vyanden te krenken en dus hebben wy onzen eed bereyd aldus edel hertog wy en begeeren geen dank van God Almagtig.

Hoe dat Joram de Kastelein kwam by den Hertog en zeide hem dat zyn jonge kinderen weg genomen waaren.

Toen zy dus in raade stonden, kwaam daar Joram de kastelein geloopen en zeide: edel hertog u zy geklaagt het verlies en schaade die ons gedaan is van de heidenen, want ons kasteel is vernield en verdorven door den brand en Ysane u wyfszuster weggevoerd in heidenisse, daar het hen lieden belieft en beide u kinderen zyn weggenomen en u vrouw weet van druk niet wat zy doet. Den hertog dit hoorende, was kwalyk te vreden van het verlies van zyn kinderen, om datze nog ongedoopt waren en zeide: ô God! ik mag wel klaagen dat ik myn kinderen zoo verloren heb ende myn wyfs zuster Ysane, al heb ik victorie gehad tegen de Sarazynen, nu

zoo heb ik wederom ongeluk, ik weet van druk niet wat beginnen. Als de heeren dit hoorden, zeide zy: ô edel hertog zyt te vreden, want al wat den Heere belieft dat moet geschieden, u kinderen zullen wel bewaard zyn, want God zalze bewaaren aldus troosten de heeren den hertog zoo zy best mogten.

Hoe Rosa met het kind in eene Bosschagie kwam daar een Leeuw met eene Leeuwin haar verteten en hoe het Kind gevonden werd.

Toen de maget een lange wyl gedoold had, kwam zy aan een groote bosschagie met het jong kind ende zeide: ô kind! hoe weynig weet gy dat u vader en moeder in last zyn en ik klaage den Almogenden God dat ik alzoo door vreeze moet doolen in deze bosschagie! Terwyl zy dus stond ende klaagden, zag zy van verre een groote en vervaarlyken leeuw komen en toen hyze zag zoo kwam hy by haar en wildeze verscheuren, terstond kwam daar een leeuwin en die twee vogten om die proy, zoo dat ze de maagd verscheurden en aten het lichaem op, en lieten het hoofd ongeschonden, ook het kind misdeden zy niet, ende toen gingen zy het boch weder in en lieten het kind liggen. Niet ver van daar lag een stad die Rootzefleur heet, daar woonde een meester in de zwarte kunste, geheeten Baldaris, die had een zuster die Oriande heete. Deze Oriande kwam zoo verre wandelen in het bosch, dat zy het kind zag liggen en het hoofd van de maagd. Zy nam het kind op en kustte het en beklaagde dat de moeder van het kind daar gebleven was. Met datze dus stond ende klaagde, kwam daar haar knaap den kleenen Spiet geloopen, die had te Eggermont geweest en gezien hoe het daar vergaan was. Toen Oriande hem zag, vraagde zy hoe dat het te Eggermont vergaan was met Buevyn en zyn volk? Spriet zeide: vrouw daar is groote schaade geschied van de Sarazynen, want zy hebben hem zyn wyfs zuster Ysane ontvoerd en zyne vrouw Druwane was gelegen van twee zoons, die ook weg zyn en men weet niet waer dat zy gebleven zyn, aldus is 't al in roere en in klagten; maar den hertog heeft de Sarazynen verdreven uit zyn land. Als Oriande dit hoorde was zy zeer droevig en

zeide: ô God Almagtig, wanneer zal men eens wat goeds hooren? het is al verdriet dat ik hoor. Spiet zeide: zegt my vrouw waar komt gy aan dat kind? Oriande zeide: dit kind heb ik gevonden in deze bosschagie en de moeder van het kind die is verbeten van de wilde beesten; ik zal het doen doopen, om dat de mallefortuin hem gebeurd is. Dat kind sprak en zeide: doet zoo Oriande, God zal het u loonen. Dees Oriande en Spiet zig verworderden dat het jong kind, sprak Spiet nam 't kind op zyn armen en zy gingen in de stad van Rootzefleur en droegen 't hoofd van de maget Rose mede en begraafden het eerlyk. Het kind werd christen gemaakt en Malegys geheeten; zy deed het eerlyk opvoeden na zyn waarde, want zy zag wel dat het van edel geslagte gekomen was: Nu willen wy dat hier laaten en zeggen van 't ander kind dat den Sarazyn gestolen had. Den Sarazyn nam het kind en bragt het den koning van Morbrant en zeide heer koning wy hebben in 't christenryk geweest, te Eggermont daar wy veel schaade geleden hebben, niet te min wy hebben des hertoginnes zuster gevangen gebragt, de hertogin was gelegen van twee zoonen en met list kwam ik in de stad en heb 't eene kind met my gebragt, dat ik u schenk tot een present. Den koning bedankten den Sarazyn en gaf hem jaarlyks honderd byzanten ten renten. Toen riep den koning zyne dochter Benfleur en bevol daar dat zy het kind opvoeden zoude en leeren hem in haar geloof, dat men hem heeten zou Vivien van Monbrant en dat niemand zoo stout zoude wezen die anders zeide: dan dat koning Yvoryn zyn vader was en dat zy zyn zuster was, hetwelk Benfleur haar vader beloofde, als zy ook deed en alle de heeren meenden dat het koning Yvoryns kind geweest was, behalven de twee verraders, als men nog hooren zal.

Hoe Malegys de Kunst der Negromantien leeren wilde; daer hem Baldaris omsloeg.

Malegys deed groote neerstigheyd in zyne jongheid om de kunsten van Negromantien te leeren van Baldaris, die hy overvader heete en Oriande overmoeder. Het gebeurde toen hy omtrent twaalf jaaren oud was, dat hy voor nam om te gaen in 't studoor van zyn vader,

zeggende in hem zelven: ach hoe geerne zou ik de kunsten der Nigromantien leeren, kon ik daer aen geraaken. Ik las gisteren een register van schoone kunsten, maar myn vader wilde niet hebben dat ik die voord las: kan ik daar weder bykomen ik zal ze leeren al zoude hy my doodslaan, aldus zoo wil ik in 't comptoor gaan en overzien 't geen ik gisteren onder handen had: aldus ging Malegys in 't comptoor van Baldaris en begon de boeken te lezen, maar eer hy die conjuratie lezen konde, kwam Baldaris daar en sloeg Malegys onder zyn wangen, zeggende: ô gy zot, het zyn u dingen niet daar te studeren, want gy zyt nog veel te jong en daer hangt ziel en lyf aen, aldus doet dat niet meer of 't zal u berouwen, hier mede ging Baldaris weg. Malegys was zeer bedroeft en vaagde zyn oogen van traanen. Terwyl hy dus stond, kwam de schoone Oriande, hem vraagende waarom hy weenden? Malegys zeide: beminde moey, Baldaris heeft my geslagen om dat ik in 't studoor gekomen was om te leeren, maar myn hart getuigt my dat het myn vader niet is, want ouders helpen haar kinderen om te leeren, maar hy verbied my dat ik niet mag leeren. Toen zeide Oriande: gy hebt ongelyk, want hy doet het om u best, het is geen kinderspel de Nigromantien te hanteeren, want daar hangt lyf en ziel aan, aldus laat die fantasie vaaren, want hy het om u best gedaan heeft. Malegys zeide: ziet moey het baat niet kom ik weder in dat studoor daar de boeken liggen, ik zal dat register lezen van 't begin tot 't end toe, daar kom af wat 't wil. Met dien is hy gegaan in 't comptoor, daar veelderley boeken van Nigromantien inlagen en hy begon te lezen zoo diep en zoo lang, dat in 't studoor veel duivelen kwamen, dies Malegys in slaap viel. De duivels vraagden wat hy begeerde? toen zeide de duivel Satan: wat wilt gy hem vraagen hy slaapt, laat ons hem ter helle brengen en leeren hem ons geesten niet meer bezweeren. Met dien naamenze hem al slaapende en bragten hem in de hel by Lucifer: zy wilden tormenteeren, maar den engel des Heeren kwam met een kruis in de hand en beval de duivelen datze hem weder zouden brengen. Toen namen hem de duivelen en wierpen hem in een put in het bosch. Als Malegys tot zyn zelven kwam en zag, dat hy in een put lag, wist hy niet hoe hy er in gekomen was, dog peinsde in zig zelve dat het de duivelen

gedaan hadden en begon zoo luid te klagen, dat het een eremyt hoorde, die zoo verr' uyt zyn kluis ging tot dat hy het zelve gat vond daar hy Malegys in zag liggen en zeide: ô jonge creatuere, hoe komt gy in dezen put? wie heeft u daar in geworpen? Malegys zeide: ô vader! helpt my hier uit, dan zal ik u zeggen hoe ik hier gekomen ben. Den eremyt nam Malegys by der hand en trok hem uit den put en zeyde: lieven zoone hoe komt gy in deze put? Malegys antwoorde vader dat zal ik u zeggen: myn vader is een meester van Negromantien en ik heb zulke zin, om dat te leeren, dat ik daar al myn gedagte aan legge: het gebeurde dat myn vader zyn comptoor open liet en ik ging er in en las zoo diep, dat my de vyanden al slaapende weg naamen, en hebben my hier gebragt zoo gy zien mogt. Den eremyt zeide: lieven zoone, zulk werk plagt ik ook te hanteren, ik heb nog een boekske vol van zulke kunsten geschreven, dat is zoo veel goud waard als 't groot is. Malegys dit hoorende, was zeer blyde, zeggende: ô vader! wilt gy my dat boekje geven op een verdienen, ik zalder vooren geven wat gy begeerd. Den eremyt zeide: het komt uit myn kluis niet, maar wilt gy het uitschryven dat zal ik geerne doen, en onderwyzen u daar in het gene dat u van nooden is. Aldus is den eremyt en Malegys ter kluize gegaan ende Malegys heeft dat boekje uitgeschrevan. Terwyl dat Malegys dus entledig was, zoo kwam Oriande in 't comptoor en ging er in om Malegys te zien. Ende als zy daar niemand zag, was zy zeer bedroefd en zeide: ô Malegys! lief wat hebt gy gemaakt dat gy niet en deed dat ik u zeid. Ik wil gaan toonen myne kunsten ende bezweeren de duivelen dat ze my zeggen waar gy zyt. Toen zy de duivelen bezwooren hadden, vraagden haar de duivelen wat haar beliefde? zy zeide: dat gy my zegt waar dat Malegys is. Den duivel zeide: gy Oriande wat wilt gy my vraagen dat gy zelve wel weet, zyn stoutheid deed dat hy in plaagen kwam, waar hy is ongeschend van alle zaaken, maer waar hy is weet ik niet, maar hy zal in 't kort tot u komen, hy was gedraagen aan het gat der helle, maar den engel Gods deed ons hem door dwang wederom draagen; nu weet gy al 't bescheid. Toen zeide Oriande: vliegt weg gy duivel, als ik u weder van doen hebbe zoo komt. Oriande bleef vast verlangende na Malegys, dieze van

goeder herte beminden. Nu laat ik van Oriande blyven en zal zeggen van Malegys. Als Malegys 't boek uitgeschreven had, nam hy oorlof van de eremyt, die hem al de manieren van 't boek gezeid had en hy bedankten hem zeer, zeggende: ô weerde vader! hoe zal ik u loonen de deugd die gy my gedaan hebt. Toen zeide de eremyt: jongeling Malegys, dat is geerne gedaan, hadde ik meer geweten, ik had u meer geleert. Toen zeide Malegys: ô vader, God zy u loon en ik beveel u den Heer Almachtig, ik wil vertrekken na Rootzefleur, daar myn groot verlange na is, want men weet niet waar ik ben. Aldus scheide Malegys van de eremyt en nam zyn boukje en begon daar in te lezen een conjuratie der vyanden. De vyand Putifax dit hoorende, kwam tot Malegys, zeggende: Meester wat belieft u? Malegys zeide: Neemt my op uwen hals en brengt my te Rootzefleur by Oriande, gezond en ongekwetst. De duivel nam Malegys op den hals en vloog er mé door de lucht na Rootzefleur by Oriande, die daar zat en wagte na de komste van haer lieve Malegys; Malegys bevol den duivel dat hy weg reizen zoude. Als Oriande Malegys zag, was zy zeer verblyd en omhelsde hem, zeggende: ô! Malegys lief, welkom moet gy zyn, waar gy geweest hebt en wat u geschied is van de vyanden weet ik zeer wel, maar indien gy gedaan had dat ik u zeid, dan had gy nooyt nood gehad. Malegys dankte haar, zeggende: ô! Oriande moeder, het is vergaan, ik bedank u zeer dat gy voor my gezorgt hebt, maar zegt my hoe komt het dat u broeder, die ik vader heet, aldus kwaad tegen my is, en gy my altoos zoo vriendelyk zyt, 't welk my zeer verwonderd? En nog dunkt my dat gy my geen van beide bestaat, aldus bid ik u op alle vriendschap dat gy my zeggen wilt of Baldaris myn vader is of niet en of gy myn maeder zyt, want myn hert getuigt dat gy my niet bestaat. Als Oriande dit hoorde zugte zy zeer, twyffelende of zy 't zeggen wilde, doch haar zelven verstoutende, heeft ten laatsten gezeid: ô! Malegys lief, het is waar dat wy beide u vremd zyn, want ik vond u hier by in een bosschagie: de moeder van u lag verbeten van de wilde beesten, ik nam u op en bragt u in de stad en deed u doopen, dus heb ik u opgehouden tot nog toe, zoo gy zien mogt. Als gy zien mogt dat Malegys dit hoorden, was hy droevig dat zyn moeder dood was

en blyde dat Baldaris zyn vader niet was, zeggende: Schoone Oriande, hoe zal ik u bedanken voor de vriendschappen die gy my gedaan hebt. Als Oriande, deze woorden van Malegys hoorden, sprak zy vriendelyk aldus: ô! Malegys lief, 't is al verdient, want al dat my is dat is u eigen in eerbaarheid. Toen zeide Malegys: ô! Oriande lief, al zulke jonste is ook in my tot u, ik zet my geheel onder u geboden: Aldus gingen deze twee gelieven in een kamer goeden sier maken. Toen Baldaris vernam dat Malegys en zyn zuster saamen eens waaren dagt hy Malegys te beschaamen met zyn kunste en hy ging met wonderlyke aardigheid daar zy over tafel zaaten om te eten en deed daar met zyn kunsten haazen en konynen levende over tafel loopen. Als Malegys dit zag zeide hy: meester Baldaris gaan wy ons wasschen eer wy ter tafel gaan zitten? 't welk hy konsenteerden. Toen las Malegys heimelyk een conjuratie. Als Baldaris zyn handen zou afdroogen, wierden ze zwart als acrament en Malegys zyn handen wierden zoo wit als sneeuw voorts deed Malegys de haazen en konynen verbyten door honden, die hy daar deed komen door zyn kunsten. Deed Baldaris eene kunst. Malegys deed er vier tegen, want hy deed hem zwellen zoo dik als een ton: ten laatsten zwoeren zy malkander broederschap en zoude saamen ter scholen reizen te Toletten, om meer kunsten te leeren. Als zy geëten en gedronken hadden, naamen zy oorlof van Oriande en gingen na Parys. Zy kwaamen aan een kasteel buyten Parys, daar een tooveraar op woonden die meester Jork heete die was oom van Malegys, maar hy wist het niet dat het zyn oom was. Hy kwam van het kasteel en vroeg in het latyn waar zy gingen of wezen wilde? zy zeiden dat zy ter schoole van Toletten wilde, om meer te leeren dan zy konden. Toen zeide meester Jork, wilt gy dezen avond by my blyven, wy zullen goeden sier maaken. Baldaris en Malegys waaren wel te vreden en zy verhaalden daar beide van haar kunsten ende wetenschappen. Toen zeide meester Jork: dat is my hertelyk lief en ik wil al myn leef dagen by u blyven om kunsten te leeren, indien het u belieft. Malegys zeide: het belieft my wel. Toen gingen zy goede sier maaken en bedreeven vele kunsten den eenen tegen den ander, die zeer te belachen waaren, zoo dat die maare voor de keizerin des groote

konings Karels wyf kwam en toen was 't omtrent den hoogtyd van Pinxter (Sinxen,) dat koning Karel open hof hield.

Hoe Koning Karel open hof hield en de Keizerinne hem zeide van Malegys, van meester Jork en Baldaris kunsten die zy bedreeven.

Als den Keizer ter tafel gezeten was, zoo verlangde hy zeer waar zyn vrouw bleef en hy vraagde Guwelloen of hyze haalen wilde? het welk Guwelloen deed. Toen de keizer haar zag zeide hy: 't is groote schanden dat gy my hier alleen laat zitten op deze hoogen Pinxterdag. De vrouw zeide: heer keizer weest te vreden, want ik heb geweest by drie meesters in kunsten, die wonder bedreeven hebben. Den keizer vraagden wat meesters dit waaren? zy antwoorden: de eene is meester Jork, de andere Baldaris en de derde is een jongeling die hen alle te boven gaat in die kunsten. Karel zeide: ik moet den jongeling zien, Malegys wierd ontboden om by den keizer te komen met Roelant en hy zeide: Malegys, Keizer Karel ontbied u of gy terstond by hem komen wilt, hy begeerd u kunsten te zien. Toen ging Malegys met Roelant en kwam over koning Karels tafel, daar hy zat met de koningin en ander heeren. Hy heeft den keizer eerwaardelyk gegroet, vraagende wat hy van hem beliefde gedaan te hebben? toen zeide: koning Karel Malegys, ik heb hooren zeggen dat gy een meester der meesteren zyt in diversche kunsten, principaal van Nigromantien, aldus wilde ik wel wat van uwe kunsten zien; want myn vrouwe en heeren hebben het op my begeerd, dat ik u bidden zoude dat gy ons eenige kunsten wilt toonen. Malegys zeide daar op: heer koning van het geen dat ik kan, wil ik geerne laaten zien en met een ging hy aan d'een zyde en bezwoer drie of vier duivelen datze by hem kwaamen, byzonder eenen duivel die Bleccas heet, die opper-kapiteyn was en vraagden wat hem beliefde? Malegys zeide: gy duivel, gy zult koning Karel met zyn vrouw en met al zyn heeren, uitgenomen bisschop Tulpyn en Namalas, doen dansen, den een met een pyp in de mond, den ander met een tamboer in de hand, den derde met een schalmy

en zoo voorts dus haast u geringe en voldoet het geen ik u gebiede. De vyanden waaren bereid en zy maakten den koning en zyn huisvrouw met al zyn heeren en alzoo, dat zy al dansende en al springende elk op het drolligste voor kwamen: Koning Karel meenden te verwoeden van kwaadheyd en zyn vrouw ook, als 't reden was. Door deze spot zoo deed koning Karel Malegys in de gevangenis leggen. Toen zeide Malegys: heer koning, gy zult my uitlaaten en t'uwer spyt my oorlof geven, te gaan daar het mij beliefd; Koning Karel zwoer dat hij hem nimmermeer los zoude laaten, maar hij zou de schande wreken die hij hem gedaan had. Kort daarna vermaskerde Malegijs zich als een duivel en hij kwaam voor koning Karel zeer vervaarlijk vuur en vlam spouwen. De koning werd zeer vervaard en vraagden? wie hem dus kwam kwellen: Malegijs zeide: ik ben den duivel uit de hel, die u dus kom temteeren, ten zij dat gij Malegijs uit de gevangenis ontslaat, en zijn misdaad vergeeft, zal ik u ende al u heeren te niet maaken. Toen zeide Guwelloen: heer koning ontslaat dog Malegijs of wy worden alle door hem geplaagt. Koning Karel dit hoorende, riep met luider stemme, gij vijand vlied weg en ik ontsla Malegijs. Malegijs zeide: ô heer koning ik bedank u, want ik ben Malegijs die hier in gelijkenis van een duivel staat. Den koning dit ziende was zeer gestoort en hij deed Malegijs, Jork en Baldaris bannen uit zijn landen op de hals. Malegijs zeide, op uw ban agt ik niet en ik zal u nog spels genoeg maaken.

Hoe dat Malegys hem verschiep als eenen Engel kwam alzoo in Konings Karels slaapkamer.

Toen koning Karel lag en sliep, kwam Malegys voor hem staan in eene gedaante des engels en zeide: Karel daar is een waaren vriend in groote nood van honger, aldus schekt hem victalie, of God zal 't op u wreken. Toe zeyde Karel, ô! Heylig engel wis is de gene die in zoo groote nood is? ik wou dat hy het had dat in 't hof is. Toen zeide Malegys ik zal het wel bestellen en hy bezwoer de duivelen dat ze al de spys die in Karels hof was brengen zou op dat kasteel. Ter stond naamen de duivelen de spys en drank en bragten het in 't kasteel.

De keizer zeide, ô engel Gods zegt my wie de vriend is die in groote nood is. Toen zeide Malegys: Heer keizer ik ben 't en ik heet *Malegys*, wilt gy my iets doen zoo volgt my op het kasteel, daar ik my onthouden zal tegen de gene die my deêren mogen en met dien reisden hy weg. Karel die was zeer verstoort dat Malegys hem deze confusie gedaan had, peisde hoe hy 't wreken zoude: zoo kwam daar Julien, een schoolier van Malegys en hy had hem in slaap geleezen en in Karels zaal gebragt, dat Karel niet en wist. Hy groette de keizer en zeide: Heer keizer ik weet raad om Malegys in u handen te krygen. De keizer zeide kond gy dat doen ik zal u zeer wel beloonen. Als Julien dit hoorden zeide hy: Heer ik begeer anders niet als een graefschap, en ik zal u Malegys gevangen leveren: De keizer zeide, ik zal 't geven kond gy hem my bestellen. Toen zeide Julien: Heer keizer ziet Malegys voor u voeten liggen. Zoo de keizer dit zag, was hy zeer blyde en zeide: Malegys staat op, maakt u gereed, want gy moet nu sterven. Als Malegys de keizer zag en dat hy dus gevangen lag zoo zeide hy: ô felle fortuin hoe kom ik hier? Julien dit is van u bedryf waarom hebt gy my aldus verraaden? Julien antwoorde: meester Malegys gij leerde het mij niet, als gij u andere scholieren deed, daarom heb ik u aldus geleverd. Toen zeide Malegys, ô! valschen verrader, erger dan Judas, had ik myn boeksje hier, ik zoude om geen gratie bidden. Maar heer keizer 't was een groote schande onder alle christen prinsen, dat gy een edelman deed sterven in zoo verscheurde kleederen, dies bid ik u dat gy my gaaren en een naald geven wilt, dat ik myn verschuerde kleederen daar mede naeyen mag, op dat ik daar door niet beschaamd worde. Toen bevol de keizer de hangman dat men Malegys gaaren en een naald geven zoude: het welk de hangman deed. Als Malegys dit had, was hy verblyd en bezwoer de duivelen dat ze by hem komen zoude. Toen kwamen de duivelen by hem en zeiden: meester wat beliefd u van ons gedaen te hebben? toen zeide Malegys: ik beveel u dat gy de hangman, en Julien myn leerling terstond zonder uitstel te Montfauçon aan de galg hangd, om dat hy my verraden heeft: 't welk de duivels terstond deden. De keizer met zyn heeren laagen in onmagt van het tempeest der duivelen en Julien riep: meester Malegys ik bid u om lyfs genade, ik zal

nimmermeer iets tegen u doen. Dan zeide Malegys: neen valschen verrader zoo niet, gy zoud my geerne hebben doen hangen had gy gekonnen. Na dit altemaal gedaan was, zoo bevol hy de duivelen dat ze hem brengen zoude te Rootzefleur by Oriande en datze dan meester Jork en meester Baldaris by hem brenge zoude. Toen liepen de vyanden in 't kasteel dat in het water stond en naamen meester Jork en meester Baldaris en zy bragten ze by Malegys en braaken 't kasteel af. Toen naamen zy deze drie meesters en vloogen daar mede na Rootzefleur en zettenze daar neder en vloog weg. Oriande lag op een toren van het slot en zag deze drie meesters komen en heetenze vriendelyk wellekom. Toen gingen zy t'samen ten hove, hanteeren alle manieren van genoegte.

Hoe Vivien gebodschapt wierd van den Engel al zyn afkomst en wierd geloovende aan God Almagtig.

Toen Vivien buiten de poort kwam reyden en eer hy genaakten daar den reus dat kryt beslaagen had, dacht hy in zig zelven: ô Vivien! waar aan staat u geloof, dan aan een beeld dat geen gevoel heeft? Hoe zoude dat goden kunnen zyn, die zoo veel magt niet en hebben om een gersken te doen groeyen ende hebben sterfelyke menschen geweest. In dit gepeins werd hy vervuld van den H. Geest en sprong van het paard, vallende op zyn knien en zeide: ô! God der goden, die alle dingen geschaapen en gemaakt hebt, hoe zal ik volmaakt vers aand krygen? Wie is hy die domineert over hemel en aarde? want hy natoure vind, ik weet dat er een is die alle dingen gemaakt heeft en weder ontmaaken zal: Aldus bid ik u God der goden, dat gy my victorie wilt verleenen tegen myn vyand, daar ik nu tegen kampen moet: voorts bid ik u God der goden dat gy my een teeken wilt laaten geschieden, ik zal altyd aan u gelooven ende u dienen. God van den Hemel ziende des jongelings begeerte, zeide tot zyn engel: gaat tot Vivien die ik verkoren heb tot myn kampioen en draagt hem een standaart en eenen schild van myn figuere zoo ik gehangen was aan de galg des kruyses en zegt hem de gelegendheyd van het christen geloof en zyne afkomst, daar hy af geboren is: het welk den engel deed. Den koning Yvoryn en zyn heeren en

Benfleur met haar twaalf kamenieren, al te saamen kostelyk toegemaakt zynde, kwaamen met die staat buiten de poort zoo verre ryden, dat zy Vivien zaagen daer hy knielde. Den koning Yvoryn zeer verwonderd zynde, deed al zyn volk stille staan en vraagden een van de oudste heeren die by hem was, wat mag dat wezen dat Vivien zoo op zyn kniën leyd met gevouwen handen, of hy gratie begeerd van den reus? of zoude hy alreede verwonnen zyn? dezen heer hoorende des konings woorden zeide: heer koning gy abuseert u, ziet gy niet dat hy de goden aanbid om victorie te hebben? gy zult zien dat hy den kamp winnen zal en u dochter verlossen. Den koning dit hoorende werd verblyd en bevol dat een iegelyk stil zoude blyven staan terwyl dat zyn zoon in zyn gebed was. Toen Vivien lang op zyn kniën gelegen had, biddende en zyn oogen ten hemel slaande, zeggende: ô God der goden! laat my toch volmaakt verstand van u verwerven. Zoo is den engel Gods neder gedaald in de gedaante van een jongeling, een schild in de eene hand en een baniere in de andere hand hebbende, 't welk vierkant was van schoone witte zyde: in het midden van deze baniere stond een schoon Crucifix met de figuere van Onzen Heere daar aan hangende, des gelyks stond ook in het schild, en den engel sprak tot Vivien: Vivien! die groote begeerte heb gehad van God, die alle dingen geschaapen en gemaakt heeft, slaat uw oogen op, en ziet hoe uw schepper voor u gestorven is: dit is de figuere van hem daar gy om geroepen hebt, wiens dienaar ik ben en die my tot u gezonden heeft. Vivien deze figuere ziende, kreeg zulke medelyden dat de traanen uit zyn oogen sprongen en riep met luide stemme: Welkom mynen Schepper en Zaligmaaker, welkom God boven alle goden, aan wien ik myn geloove zetten zal. De engel dit ziende zeide zoetelyk: ô Vivien gy zult nog kampioen worden van den Oppersten God, koning der hemelen en der aarden, wiens figuer voor u staat, die is God en Mensch, voor al de zondaaren mensch geworden, uitgezonden van den hemelschen Vader, gedaalt in een zuiver maagdelyk lichaam, zonder eenig mans toedoen, geboren by den H. Geest en dit moet gy volkomentlyk gelooven, want het is 't principaalste artikel van het christen Geloof. Toen zeide Vivien; ô: myn onderwyzer, ik wil gaarne en met goeder herten

gelooven zonder murmuratie, want hy natuure zoo gevoel ik wel dat onze goden niet en zyn, dan duivels tabernaculen, want zy hebben renk nog smaak, maar het zyn beelden van goud gemaakt na stervelyke creamuren, aldus weet ik wel dat er een God moet zyn die alle dingen geschaapen en gemaakt heeft, aan welken ik volkomentlyk geloove. De engel zeide: ô Vivien zoo moet gy voort gelooven dat hy besneeden is geweest, dat hy tot zyn 30 jaren gepredikt en veel miraculen gedaan heeft. Dooden doen verryzen, blinde ziende gemaakt, doove hoorende, en kreupele gaande: Daar na is hy op Palm-Zondag in Jeruzalem eerlyk ontvangen, van zyn eigen discipel verraden, gevangen van de joden, gegeesseld, gekroond en daar na ter dood verwezen zonder oorzaak, dus hebben zy hem gekruist op de berg van Kalvariën zoo gy hier ziet. Vivien dit hoorende, kreeg zulke compassie dat hy met luider stemme zeide: ô l mynheere, myn God, hebt gy zoo veel geleden voor ons, wat zal ik arm zondig schepsel doen om u te behaagen? De engel zeide: Hy begeert niet meer, dan dat gy u zelve begeeft van dit ongeloof en reist daar gy geboren zyt, want uwen vader, uwe moeder en Malegys zyn christen. Vivien dit hoorende, werd zeer verwonderd en verhief hem vander aarde en zeide: dienaars Gods belgt u niet dat ik vraagen zal: gy zegt dat ik geboren ben van het christen bloed; is koning Yvoryn van Monbrant myn vader en Benfleur myn zuster niet? Dit wilde ik gaarne weten. De engel antwoorde: De koning Yvoryn van Monbrant nog Benfleur bestaan u niet, maar u vader heet Buevyn van Eggermont en moeder Druwane: Gy zyt geboren in de stad van Eggermont, die gewonnen was van den graaf van Palerne, daar gy genomen werd van een heyden en zoo gebragt in Monbrant, daar gy opgehouden zyt en de koning hield u voor zyn kind, het welke niemand wist. Vivien dit hoorende viel op zyn knien, God dankende dat hy gekomen was van het christen bloed. Toen zeide de engel: Vivien legt af dit wapen dat u niet toebehoort en hangt dit kruis aan uwen hals en neemt den standaart in u hand, daar gy victorie mede hebben zult, doch eerst zult gy veel moeten lyden, maar twyffelt niet, het geen dat gy lyden zult, strekt tot penitentie van uwe zonden, dat gy zoo lang de afgoden hebt aenbeden. Vivien zeide: 't is my al lief wat ik lyde voor myn heer en Schepper.

De engel leerde Vivien aldus voord in het christen geloof. Toen de reus in de stad geweest en den kamp aangenomen had, zoo kwam hy in de tent van den soudaan van Persen, zoo gauw als den dag opgegaen was. Toen zeide de soudaan van Persen: ô beminde vriend Broysin en myn uitverkoren kampioen, ik bidde u dat gy wel voor u ziet, want al is het maer een jongeling, zy zyn somtyds ras van leeden en niemand zal zyn vyand te klein kennen. Den reus dit hoorende, werd lachende en zeide: heer soudaan hoe moogt gy dat zeggen, of meent gy my te beproeven of ik vervaart ben, ik zeg u al waaren er twaalf dergelyke, ik zou my niet vervaaren. Toen zeide een admiraal, heer soudaan gy spseekt daar zoete woorden, gy weet wel al waren er twaalf van de vremste heidenen, hy zouze altemaal dooden, hoe zoude dan zulken jongeling alleen tegen hem vechten en dit volgen al de heeren. Toen zeide den reus: Heer soudaan ik zal u schielyk uit de twyffel helpen en hy bevol zyn kamerling dat hy zyn paard gereed maaken zoude. Weet dat dit paard 10 voeten hoog was en zoo overdadig van slaan en byten, dat het meer een duivel scheen te zyn dan een paard. Toen het paard gereed was, sprong er den reus op en zeide: heer soudaan en gy heeren, nu is den dag gekomen dat den soudaan van Persen zyne dapperheyd zal toonen, hier mede neem ik de lancie in myn hand als u kampioen en met een oorlof nemende aan den koning en aan zyn heeren, sloeg hy zyn paard met spooren en reed daar het kryt gesteld was. Toen de reus weg gereden was, ging de soudaan in het midden van zyn heeren staan en zey: ô! myn vrienden, die my nooit begeven hebben, ik bid u dat gy u wapent, op avontuur hoe het in de kamp vergaan moogt, of myn reus de koning van Monbrant kampioen overwon, zoo zou de koning Yvoryn hem onverziens kunnen slaan en overhasten, want raakten ik hem kwyt, ik zou nimmermeer verblyden: Dus laat ons toezien op avontuur wat daar geschieden moogt. Deze raad dogt al d'heeren goed en zey: heer soudaan wat u behaagd dat belield ons, wy willen met u leven en sterven. Toen ging elk hem in het harnas steeken en kwaamen zoo gelyk in het kryt ontkent drie honderd mannen. Hier mede reed de soudaan met zyn heeren naer de camp, de engel Gods leerde Vivien in 't christen geloof en koning Yvoryn nog op de zelve

plaats zynde met zyn dochter, verwonderden zeer wat Vivien daar zoo lang deed. Toen zeide Benfleur: Beminden vader, ik zie daar by Vivien een schoon jongeling staan, met een wit habyt gekleed wiens aanzig blinkt gelyk de zon. Den koning verwonderden hem met al zyn heeren, dat zy die jongeling niet zaagen. Toen stond op de Caliphe van de Synagoge en zeide heer koning gy moogt de uer wel gebenedyden toen Vivien u zoon geboren werd want hy is het alderzaligste kind dat in de waareld is, om dat u dochter den jongeling by haar broeder ziet. Den koning Yvoryn zeide; hoe komt het dat myn dochter Benfleur deze jongeling meer ziet dan wy doen? de Caliphe antwoorden daar op; om dat zy nog een zuiver maget is, want den jongeling is Mahomets bode, die bode is zoo zuiver dat onze oogen niet zoude mogen verdraagen te zien. d'Engel Gods hielp Vivien weder te paard en maakten hem een kruis voor zyn voorhoofd, zeggende: ô! Vivien stryd vromelyk tegen u kampioen, u veneratie zal meer turken verslaan dan er nu levendig zyn, en als gy den kamp gedaan hebt, zoo keert dan terstond weder in de stad en zegt opentlyk dat ik u gezeid heb en dat gy christen geworden zyt, enz. Ik zal by u zyn in den kamp en ik zal de reus zyn oogen verblinden, want in de eerste procie zult gy 't zeer hard hebben, maar u en zal niet missen Toen verblyden hem Vivien zeer met ganscher herten en reed na het kryt met de lancië daar die baniere aanhing, die hem den engel gegeven had. De koning Yvoryn dit ziende, zeide tot al zyn heeren: Laat ons haastelyk aanryden, want Vivien myn zoon ryd na het kryt en hy heeft aan zyn lancie een wenpel, die hy niet had toen hy uit de stad scheide. Dan zeide de Galiphe, dat heeft Mahomet hem gezonden tot teeken van victorie. Den soudaan van Persen ziende dat de koning Yvoryn zyn dochter zoo sierlyk en kostelyk toe had gemaakt, zoo wierd hy hertelyk lachende ende zeide: Gy heeren, de koning Yvoryn heeft zorg voor zyn kampioen, daarom heeft hy zyn dochter Benfleur gereed gemaakt en versierd om ze aan my te geven.



Hoe Vivien den Reus Broysin in de kamp het hoofd afsloeg en hoe hy ontfangen werd van koning Yvoryn van Monbrant.

Toen deze kampioenen beide vergaderd waren, zoo vroeg Vivien den reus, zeggende, waarom zyt gy hier gekomen met den soudaan van Persen in myn vaders land? heeft myn vader u onregt gedaan, zoo is het dat gy 't peinst te wreken en weet gy geen reden zoo zal ik u en al u mede-plegers leeren komen in myn vaders land zonder geleide. Den reus dit hooreede, trok zyn baard van gramschap en zeide: ô! gy hooveirdig wagt, ik ben zonder oorzaak hier niet gekomen, ik ben gekomen om Benfleur uw zuster, die zal ik den soudaan van Persen schinken eer den avond zal komen, of Mahomet zal my schenden en ik zeg u, al waaren' er hier twaef als gy, ik zou daar geen voet om verzetten, ik neem dat ik u allen wel beschaamen zoude. Hier op antwoorde Vivien en zeide: heer reus gy zegt dat gy er twaelf zoo als ik ben overwinnen zoud, ik ben hier maar alleen en ik hoop op hem, daar ik myn vertrouwen op zette, en wiens figuer ik in myn schild voere, dat u hoog vermeeten haast gedaan zal zyn. Den reus op zyn schild ziende, zeide: hoe komt dat gy een kruis voerd en het wapen van Monbrant niet? my dunkt dat ik dat teeken onder de kersten gezien heb. Met een staaken zy beide haar paarden met spooren ende elk reed op het einde van de baan, daar haar lieden tenten geslaagen waren. Toen nam Vivien vyf stopkens gedopt in roode wyn, ter eere van de vyf Wonden ons Heere: dan wierden de trompetten geslagen en zoohaest als Vivien den derden slag hoorden, zoo sloeg hy zyn paard met spooren (zoo deed ook den reus) en reed met zulke groote kragt dat hy Vivien van het paard wierp, door welke steek Vivien ontfing van doorgaande wond en hy bleef plat ter aarden liggen, of hy dood was geweest. Terstond greep den reus zyn lancie nog eens meenende hem nog eens te doorryden maar den engel Gods beschulde hem alzoo, dat den reus met luider stemme wierd roepende, ik ben betooverd, want al mogt het my al de waareld baaten zu zoo ik die man niet konnen zien. Toen Benfleur Vivien aldus zag liggen, zoo wierd zy schreyende en zeide: ô! onzalige maegd gy

moogt wel vervloken de ure uwer geborte, dat uw alderliefste vriend u broeder, sterven moet voor u en gy niet te min zult moeten redekaavelen met uwen meesten vyand. Toen kwam den engel Gods en ligte Vivien de helm op, zoo dat hy hem wat sterkte ende hy sprong op met eene grooten moed, gelyk een die uit zyne slaap ontspring, en hy greep dan haastelyk zyn schifd en kusten het beeld van het kruis, zeggende: ô God boven alle Goden! staat my nu by in deze groote nood en den reus kwam snellyk met groote kragten gereden, en meenende hem weder te doorryden, maar Vivien ontspong de steek en sloeg den reus zyn linker hand af. Toen wierd de reus zeer toornig en greep zyn zwaard en sloeg na Vivien: hy raakten hem op zyn schouder, alzoo dat hy daar af een groote wond kreeg. Vivien zag dat hy nog eens gekwetst was, trad wat agterwaads, denkende of hy den reus niet van het paard kon krygen. Als Vivien dus stond te denken en te erdenken, greep hy zyn zward in allebey zyn handen en stak den reus zyn paard onder in den buik, dat het dood ter aarden viel en den reus viel onder. Als de compioenen aldus sterkelyk vogten, malkanderen zeer kwetsende, zoo is de reus gekomen en verhief den slag meenende Vivien het heofd geklooft te hebben, maar hy ontsprong de slag en schoot hem in en stak hem in zyn buik dat hy agterwaads neder viel en riep met luider stemmen, vermaledyd zy die steek, want ik moetze besterven. Vivien zeide: staat op heer reus ende vegt nu tegen my gy woud immers tegen tien of twaef vegten zoo als ik ben. Toen riep de reus, kort myn pyn, want ik lyde duizend dooden. Toen nam hy zyn zwaard en sloeg den reus zyn hals af. Den soudaan van Persen ziende dat zyn reus overwonnen was, sprak tot zyn heeren aldus: nu gy heeren wat dunkt u zullen wy ons te weer stellen, gy ziet wel hoe den Koning Yvoryn in de triumphe met zyn dogter hier gekomen is ongewapent en wy zouden ze al te saamen ligtelyk vangen. Toen zeide den koning van Meeden, wilt gy 't bestaan ik zal u helpen met alle myn magt. Toen sprak den admiraal, heeren wat wilt gy maaken? wilt gy met drie honderd man tegen den koning slaan? wat weet gy of de koning en zyn volk onder haar kleederen gewapent zyn en ook mede wat weet gy of den koning een deel volk heimelyk heeft liggen, die op onze handen wagten zullen,

zoo aldus my dunkt dat het zoternye is dat gy zoud wille vechten. Dit zelfde zeiden ook de gemeene heeren. Toen vroeg den soudaan: wat dunkt u best gedaan? toen riepen zy al te samen: laat ons vertrekken, op dat wy niet verslaagen worden, gelyk de reus Broysin verslaagen is, en met dien reed elk na het heyr toe, zy pakten haar goederen en reisden alzoo weder na haar landen met weinig eere toen Vivien de reus verslaagen had, nam hy het hoofd op zyn zwaard en kwam zoo by den koning: de koning bedankten hem zeer voor de eer die hy hem gedaan had. Benfleur nam hem in haar armen en kuste hem vriendelyk, zeggende: Alderliefsten broeder, hoe zal ik het u loonen die eer die gy my gedaan hebt. Toen zeide Vivien: Benfleur myn alderliefste, zegt niet meer broeder want het is zoo niet, als ik u nog wel zeggen zal. Als de heeren in de stad gekomen waaren, zoo ging Vivien voor den koning en viel op zyn knien, zeggende: heer koning: hier is het hoofd van uwen vyand, die ik overwonnen heb, met gratien des opperste Heere, wiens teeken ik draag tot een wapen, het welk my uit den hemel gezonden is. Den koning dit hoorende, was zeer verwonderd, zeggende: Vivien gy spreekt als of ik u vader niet waar. Vivien zeide: heer koning ik danke u dat gy my onthouden hebt, toen ik hier eerst in het land kwam en ik heb myn uitterste best na myn vermogen daar toe gedaan om te danken. De heeren spraaken allegaar te saamen: gy spreekt kwalyk, want u heer vader doet u alle eere en welvaart. Toen antwoordo Vivien en zeide: Het is myn vader niet, al hoe wel dat ik hier in myn jonge tyd opgevoed ben, dies ik hem grooten dank weet, de hertog Buevyn van Eggormont is myn vader en Druwane is myn moeder. Toen de graef van Palerne voor myn stad was werd ik heimelyk weg genomen van een heiden en ben hier te land gebragt, alzoo my God geopenbaert heeft, die my heeft christen gemaakt. Den koning dit hoorende werd zeer verstoort en zoude zyn kleederen gescheurd hebben, als het de heeren niet belet hadden ende hy riep met luider stemme: ô! vermaledyde man, hoe kunt gy zoo schielyk de duivels boden gelooven, die u dit aangebragt hebben: laat vaaren deze fantasie en gelooft aan Mahomet, die u deze victorie gegeven heeft tegen den reus en ik zal u een geweldig heer maaken van dezen landen. Toen zeide

Vivien, die my deze victorie verleend heeft, zal ik eeuwelyk dienen en met deze woorden ging hy in zyn kamer. Den koning was zeer te onvreeden en zeide tot zyn heeren; gy heeren geeft ons raad dat Vivien by ons blyve en omgekeerd word van zyn propost. De heeren zeiden, dat de koning zyn dochter zou zenden in Viviens kamer, om te bezien of zy hem keeren moogt van zyn propost. Toen bevel den koning zyn dochter Benfleur dat zy by Vivien gaan zou en hem met zoete minnelyke woorden aanspreken en zien of zy hem omkeeren moogt van zyn propost.

Hoe Benfleur by Vivien kwam die haer voorstelde van zich tot het christen geloof te bekeeren, hoe dat zy door de verraders Feoret en Raphas afgeluystert werden, die van dit alles aen den koning verslag gaven; uytwerksels van de gramschap des konins naer dat hy dit vernomen had.

Toen nu Benfleur tot Vivien genaderd was, had dezen zich juyst ontharnaast, en met geene genoegzamen voorzorgen gehandeld hebbende, zoo had hy zyne wonden wederom geopend, en hy was op dit oogenblik aen hevige pynen ten proey. Benfleur dit bemerkende wierd zeer weemoedig, en zeyde tot Vivien: ô! uytgelezen broeder, het smert my ten uytersten u dus te zien lyden. Daer op antwoordde hy: ô genadige vrouw, zegt niet meer broeder, want het is zoo niet; Buevyn van Eggermont is mynen vader, en Druwane is myne moeder. ik geloof u als goeden christen gelyk ik ben, dat ik u verhedeneve vostin zal maken dan gy nooyt zyn zult met aen het hof van uwen vader te blyven, maer ik vereyssche ten dien eynde van u dat gy u tot den godsdienst der christenen zoud bekeeren en de uytzinnide dwaelleer van Mahomet zoud afzweeren, en als gy dit doet zal ik u tot myne wettige huysvrouw nemen en u het gelukkigste schepsel des werelds maken, en hier op begon Vivien volgens zyn vermogen haer de beweeg-redens en grondslagen die hem het best geschikt

schenen om de waerheyd van het gelooft der chrtstenen te staven en te bewyzen, onder het oog te brengen; en hy deed haer ter zelde tyd zien hoe belaechelvk, hoe uytzinnig, hoe grouwelyk de dwaelleer van Mahomet was, en dat dit allen niet meer gegrond was dan eene kraem in 't slyk. Hier op begon Benfleur te zugten en zeyde : ô uytgelezen, vivien, mynen vader zend my om u tot het Mahometismus terug te brengen, daer gy zou my eer tot d'eer van het christendom overhalen, ik begin naer het aenhooren van uwe bewysredens aen de leer van Mahomet ten uytersten te twyffelen, en de leering van de religie der christenen komt my voor als zeker en onbetwistbaer, God en zyne bermhertigheyd heeft den nevel die myne oogen verblindde, weg gedreven ik wil my regtzinniglyk bekeeren, en 'ten dien eynde, zou ik geerne in het christenryk reyzen. Vivien dit hoorende was zeer verheugd en zeyde : ô genadige vrouw, ik zal u leyden in het christeryk en wy zullen ons samen door den echt vereenigen, en ik geef u myne trouw te pand desgelyks gaf zy hem eenen gouden ring tot hare trouw te panden en zeyde : ik zal eenen zak van myns vaders goud en juweelen met my mede neemen, tot onzen onderhoud. Doet twee snoode verraders, Ferret en Raphas, hadden aen de deur der plaets daer Benfleur en vivien zich in bevonden, alles afgeluisterd en gingen aenstonds aen koning Yvoryn van alles kennis geven. Den koning dit vernomen hebbende, wierd zoo toornig dat hy zyn scepter tegen de aerde wierp, en indien het de twee verraders niet belet hadden, hy zoo zich wel gezelmoord hebben in zyne dolle woede riep hy uyt haelt my dien scheerk, ik zal hem het hoofd doen afhomden en myne dogter die verloochenaerster van de gezegende leer van den grosten Allah en van zynen heyligen propheet Mahomet zal ik levendig doen verbranden. Toen de verraders dit hoorden, tragten zy den koning wat tot bedaven te brengen, en zeyden hem : Heer koning doet hem zelfs openlyk niet dooden, doe dit liever op eene heynelyke en bedekte wyze, want hy is zeer bemind van het volk gy kont niet beter doen dan hem met eenen brief aen den graef van Palerne te zenden en beveelt dezen hem te onthalzen, dan zult gy

genoegzaem gevroken zyn wat ende dogter betreft gy weet hoe ligtzinnig en veranderlyk het vrouwvolk is, dus vergeeft iet aen hunne wispeltierigheyd gy zult er u wel mede bevinden, spaer haer ten minsten het leven, gedenk dat het doch uw kind is, gy zoud u misschien later berouwen over uwe strengheyd ten haren opzigte, welke een groot deel van uwe onderdanen niet zou nalaten u te verwyten. Den koning keurde dien raed goed hy kwaam tot hedaren, en besloot van met listen en lagen onder den schyn van vriendschap en vertrouwen, zich over Vivien te vreken, Vivien wierd dan by den koning ontboden die van niets gebaende en die hem uyt wendiglyk zeer was en vriendelyk ontvang en Vivien die beloofde van zich ten festen van zyne boodschap te kwyten, wierd er belast van dien rampzaligen brief aen den graaf van Palerme te bestellen. Vivien naar den graaf van Palerme, getrokken zynde zonder zyn afscheyd by Benfleur te nemen, zoo kwam deze naer het verloop van eenige dagen tot haren vader hem zeggende: Heer vader hoe hebt gy geleefd met den edelen Vivien dat ik hem in het hof niet zien, zoo ik plagt, waar is hy gevaren, hebt gy hem doen dooden! of verzonden, zegt het my. Alsdan zag den koning op zyne dochter en zeyde tot haer, lieve dochter wat gaet u over van na deze schurk te vragen. Benfleur dit hoorende, antwoordde met toornigheyd: vader hoe durft gy hem schurk noemen, gy sprakt aldus niet als hy u van den soudaen van Persien verhaten en als hy den reus Broytin verwon, dan schold gy hem voor geenen schurk uyt, toen zeyde den koning met verbolgenheyd: ja het is eenen schurk, want hy is niet te vreden zelf met de leer van Gods propheet Mahomet af te zweeren, heeft hy u myne dochter door zyne verleydende, drogredens daer ook toe bewogen, als ook om hem ten dien eynde te volgen in het christenryk, om daer den grooten Allah en zynen H. Propheet te verzaeken en de leer der christenen te omhelzen, en om u daer eyndelyk met hem in den echt te verlinden. De twee verraders Ferret en Raphas die daer aenwezend waren onderstaenden de gezegdens van den koning en zeyden: dat zy dit allen gehoord hadden Benfleur antwoordde

daer op dat het waer was, en dat zy dit allen niet wilde loochenen, en, eenen veragtelyken blik op de twee verraders werpende.

Hoe Benfleur met haar Kamerling na Eggermont in het Christenryk reisden.

Toen deze edele vrouw uit de kamer gescheiden was, zoo ging zy in haar slaap kamer, daar zy Dalsin haar kamerling vond en vroeg hem of hy met haar wou reizen in het christen ryk, dan zou zy hem een graaf maake, als zy Vivien gevonden hadden en den kamerling consenteerde het. Toen sprak Benfleur als gy myn paarden te water ryd zoo zaadeld er een voor my en een voor u, en laat ze gereed buiten de poort staan dat wy daar haastelyk mé mogen reizen. Terwyl ging zy in haar vaders comptoor en nam zoo veel goud als zy in haar pak draagen kon en ging zoo na den portier, die zy een som van penningen gaf, zoo dat hy de poorte open deed. Als zy buiten de poort kwam, vond zy haar kamerling al bereid met de paarden: zy ging er op zitten en reeden na Ackers en zy was met een mantel gekleed. Toen het twee dagen geleden was, verwonderden de heeren waar den koning en zyne dochter zyn mogte. Met een kwam daar een sarazyn, die van Ackers kwam zeggende: gy edele heeren, ik heb Benfleur met haar kamerling zien ryden na Ackers. De heeren dit hoorende, waaren zeer beschaamt en zegden: hoe zullen wy het maaken als de koning verneemt dat zyne dochter in het christenryk is en hoe verstoord zal hy zyn? zy gingen na des konings kamer, daar zy ingelaaten wierden en zeide: heer koning, wy zouden u een tyding zeggen: maer wy vreezen dat gy u daer te zeer in verstooren zoud. Den koning zeide: gy heeren, om die tyding hoeft gy hier niet te komen, want ik weet ze wel: gy wilt my zeggen dat myn dochter weg is, dat weet ik wel, zy heeft het my al verklaart, maar ik hield het voor vrouwen-klap, en die hier de oorzaak van geweest zyn, zullen het nu

niet meer doen. Met deze woorden zaagen al de heeren op de twee dooden die in de kamer laagen. Zoo peinsden dan de heeren dat den koning zeer gestoort moest zyn: niet te min elk zweeg en zy gingen al te saamen in de zaal met den koning banketteeren.

Hoe dat Vivien den brief bragt aan de Graaf van Palerne.

Na dat Vivien van Monbrant gescheiden was, reisden hy zoo lang dat hy in het graafschap Palerne kwam, in de stad Kortisaanen, daer toen de graaf was en hy vroeg aan een jongheer van het hof: zou ik de graaf van Palerne niet mogon spreken, aan wien ik gezonden ben met een brief van koning Yvoryn van Monbrant. Den jongheer zeide: wagt een weynig ik zal de bodschap gaan doen aan den graaf... Toen bevol-den Graaf dat men de bode in zoude laaten komon. Toen Vivien voor hem kwam, deed hy reverentie zoo het betaamde en zeide: zie graaf van Palerne, den koning Yvoryn van Monbrant zend my aan u met dees brief en bid u alles dat hy u doen mag, dat gy den inhoud van dien brief volbrengt, als gy weder wat aan hem begeerd, hy zal het u niet weigeren. Toen den graaf den brief open gedaan had stond daar in geschreven dat den brenger van den brief den zoon van Buevyn van Eggermont was, die zyne dochter Rosa gemind had en om dat hy hem zeer lief had, zoo zond hy hem een, van de kinderen om er zyn leed aan te wreken dat hem gedaan was en dat hy hem dooden zoude, want hy de heidenen veel meer kwaad doen zoude, dan zyn vader ooit gedaan had en meer andere woorden die daar in stonden. Den graaf dit hoorende, zeide tot Vivien: jongeling wat hebt gy den koning Yvoryn misdaan, dat hy u hier zend om te dooden en gy zoo lang met hem gewoont hebt. Daar op antwoorde Vivien, de misdaad die ik hem gedaan heb, dat is dat ik hem verlost hebt uit de handen van den soudaan van Persen en om hem en zyn dochter te beschermen, heb ik den reus Broysin

verslaagen, dit is al het kwaad dat ik hem gedaan heb; maar gaf God dat hy my zoo na was dan gy zyt; ik zou hem wel beloven dat hy niemand meer verraden zoude. Toen zeide den graaf: u vader heeft my veel spyt gedaan, dat zult gy vergelden en hy bevol dat men hem in den kerker leggen zoude. Vivien in den kerker gaande en de twee die hem leiden, gingen mede beneden in den kerker en terstond stak hy den eene dood en den andere dwong hy dat hy hem den sleutel geven moest. Toen Vivien den sleutel had, zoo sloeg hy de andere dood en sloot den kerker toe, van binnen en bleef daar dien nacht in. Het is te weten dat koning Yvoryn, die zyn dochter weg was terstond des avonds ook kwam ryden, toen Vivien des morgens gevangen was: dit laaten wy hier. Toen Benfleur met haar kamerling lang gereist had, zoo is zy ten laatsten binnen de poort van Eggermont gekomen. Het volk liep zeer om haar te zien, want zy was zeer schoon op de turksche manier gekleed. Ten laatsten kwam de maare zoo verre, dat zy gebragt werd voor Druwane, die vraagden haar van waar zy kwam en waarom zy kwam. Benfleur antwoorde: Genaadige vrouw, mag ik spreken met oorlof? ik ben des konins van Monbrands dochter, by welke koning lang gewoont heeft een jongeling die Vivien van Eggermont heet, die myn vader gebragt was en het is wel twintig jaaren geleden. Nu is het zoo verre gekomen dat hy my ontgaan is. Druwane dit hoorende en verblyd zynde, zeide: wellekom moet gy zyn, want dit is de eerste tyding die ik van myn kind Vivien gehoord heb. Toen Benfleur hoorde dat Vivien daar niet was, beklaagde zy hem zeer, zeggende: ô! Vivien myn alderliefste, ik meende u hier te vinden, maar gy zyt hier niet, wat zal ik arm en ellendig wyf nu gaan beginnen? Druwane zeide: Treurt niet myn beminde dochter, want ik zal u houden of gy myn natuurlyke dochter waart en niet lange daar na of zy gelag van een jonge zoon, die Aymyn geheeten werd, alzoo het overlegen was van haer beide.

Hoe dat Vivien uit de kerker kwam met geweld.

Toen den dag begon te komen, nam Vivien de sleutel en deed de toren open, ende vond hem zelve in een groote zaal. De koning Yvoryn en de graaf van Palerne waaren t'saamen in een kamer en koning Yvoryn sprak: Ik had niet gedogt dat gy dien boeve zoo lang gespaart zou hebben, die my zoo veel schande gedaan heeft, want hy heeft myne dochter aengemoedigd om den Godsdienst van Mahomet af te zweeren en zy is hem na gereist in het christenryk met veel goud, aldus meende ik dat gy hem gedood zou hebben, dan had niemand geweten waar hy gebleven was. Toen sprak de graaf: Heer koning zyt te vrede, ik zal myne knechten zenden om hem te haalen en te dooden. Vivien dit hoorende, sprong in de kamer en sprak: Gy valschen verrader vind ik u hier? zend om my niet, ik zal wel komen en met een slag sloeg hy koning Yvoryn zyn slinke arm af en de koning vlood weg in een andere kamer. De graaf dit ziende, wilde hem te weer stellen, maer hy wierd van Vivien gedood. Toen Vivien hem daar alleen bevond, trok hy aenstonds de graaf zyn kleederen aan en zyn wapenen en ging als of hy Vivien gezogt had. Toen kwam de koning Yvoryn hem tegen, met veel heidenen en hy meende dat het de graaf van Palerne was en hy zeide: Hoe moogt gy van het hof geraaken, laat ons hem gaan beleggen in de kamer. Toen zeide Vivien: Ik meen dat hy daar niet is, maar gaat gylieden na de kamer, ik zal gaen uit ryden en bezien of hy gevloden is. Toen nam Vivien het alderbeste paard en sprong er op en sloeg het met spooren en reed al zyn best uit de stad. De koning Yvoryn bevol de heidenen, dat zy Vivien in de kamer zoeken zouden. Als de heidenen in de kamer kwamen, zoo vonden zy daar de graaf van Palerne verslaagen en riepen met luider stemmen, al verraaden, al verraaden. Toen vraagde de koning: Wat is daar te doen? De heidenen spraaken: Heer koning, Vivien heeft de graaf van Palerne vermoord, hy heeft zyn kleederen en de wapenen aangedaan en is zoo weg

gereden. De koning dit hoorende, vlog hem zelve by het hair, en zwoer op zyn afgoden dat ze hem niet geholpen hadden uit zyn last. Toen Vivien dit perykel des doods ontgaan was, reed hy na Spanjen, aldaar vond hy de koning Antenor van Spanjen en groette hem zeer eerwaardelyk. De koning van Spanjen sprak: Jongeling wat is u beliefte en begeerte dat gy hier komt? Alsdan antwoorde Vivien de koning: Heer koning ik ben een ridder van avontuuren, die dienst zoekt, om een penning te winnen. Toen sprak de koning Antenor: Hoe is uw naam? Vivien sprak: Ik ben geheeten Vivien van Monbrant en de koning Yvoryn is myn vader. Toen zey de koning: Ik hoor wel dat gy Vivien zyt, die de reus Broysin versloeg, gy zult by my onthouden zyn: dus Vivien zeer blyde was.

Hoe Malegys allereerst 't paard Ros Beyaard vond, en hoe hy zwoer dat te winnen, als hy daar na ook deed.

Als het op een tyd eens lustig weêr was, dan ging Malegys en Oriande t'saamen wandelen zoo lang, dat Malegys tusschen twee bergen en domping van vuur zag, daar hy zeer over verwonderden, niet wetende wat het beduiden mogt en hy sprak tot Oriande: Wat mag die domping van het vuur beduiden tusschen die twee bergen? Oriande sprak: 't is Vulcanus Duwarie, daar de vyand Ramas een van de felste paarden b waard dat ooit de zonne bescheen, want de vyand in de gedaante van een serpent teelde het aan een dromedaris, het heeft veel serpenten die het bewaaren. Malegys, groote begeerte hebbende om dat paard te zien, zwoor dat hy het krygen zou, of daar voor dood blyven. Dus sprak Oriande: Lief laat het vaaren, want daar is zoo menig edelman voor gebleven, om dat het zoo vol venyn en serpenten is. Malegys sprak: Al die leven, zullen my daar niet af raaden, al wist ik dat het myn lyf kosten zou, zal ik het wagen. Toen zeide Oriande: Al waert gy zoo sterk als Samson, gy zoud het niet kunnen winnen. Malegys zeide: al kwam een engel zelf uit den Hemel, hy zou my niet verbidden, dus wilt gy my vriendschap doen, zoo zegt er my niet meer af;

ende toen ging hy te Rootzefleur om hem te wapenen. Antenor de koning van Spanjen, wiens vrouw gestorven was, had een ambassaade gezonden, om de schoone Oriande te hebben en te trouwen tot zyn koningin, maar het werd hem ontzeid. Toen vergaaderde hy veel volk om Oriande met kragt te winnen, daar Vivien kapiteyn-generaal af was en zyn zoo gereist na Rootzefleur, brandende en blaakende en dooden alles dat zy vonden. Malegys gewapent zynde, vermaskerde hy zich gelyk Satan, dat Ramas broeder was, mits dat hy Satan bezwoor, die hem zyn figuur toonde en zoo bootste hy zich ook na. Toen Oriande Malegys in de kamer zag komen, zoo meende zy dat het de duivel was en werd roepende met luider stemme: Malegys lief gy wilt my begeeven, nu komt de duivel en wilt my vernielen: Ach wat zal ik beginnen? Met een vielen haar de traanen uit de oogen. Malegys dit ziende, had medelyden met haer, zeggende: Lief, kend gy my nu niet, die u altyd zoo trouw heeft bygestaan. Toen stond Oriande op en sprak, zyt gy het Malegys, my dunkt dat gy een duivel gelykt. Malegys werd lachende en sprak: ô! Oriande, kend gy meester Malegys kunsten nog niet? ik heb Satan Ramas broeder bezwooren, die my gezegt heeft in wat manier ik Ramas bedriegen zoude, daardoor hoop ik dat paard te krygen, ik heb my met harnas voorzien, om de vergiftige beesten te wederstaan en ook om het paard te bedwingen. Toen sprak Oriande: die u deze kunsten geleerd heeft die zal u het paard wel doen winnen. Met deze woorden kwam de schipper die Malegys op het eiland voeren zou en zeide: Meester Malegys als gy belieft te vaaren op het eiland zoo komt, want alles is gereed. Toen sprak Malegys; als het u belieft schipper zoo wil ik me vaaren, want ik verlang uittermaaten zeer om dat paard te krygen: aldus oorlof lief, ik wil van u scheiden, want het is al meer dan tyd. Als Oriande dit zag, zey zy met bedrukte herte: Malegys lief ik moet het u toestaen, doch het is my zwaar te lyden dat ik van u scheiden moet, maar de heer van hier boven moet u bewaaren. Toen ging Malegys in het schip en reisden over na het eiland van Vulcanus. De koning van Spanjen al dieper in het land komende, brandende en blaakende tot dat zy kwamen voor Rootzefleur en daar sloegen zy haar tenten en pavilioenen voor de stad. Och hoe bedrukt

was Oriande, toen zy zulke leger voor de stad zag en zy had geen troost, want Malegys was weg, meester Jork en meester Baldaris troosten haar zoo zy best mogten. Binnen dezen tyd vergaaderden de koning van Spanjen, de koning van Grenaten en Vivien, zy hielden onderlinge raad, wie den ambassaad wezen zoude. Toen stond den koning ven Grenaten op en sprak: Niemand zal die last beter bewaaren; dan u generaal kapiteyn Vivien, want hy is wel ter taal en beleeft in het spreken. Dien raad daaht al de heeren goed. Toen sprak koning Antenor: Vivien wat zegt gy, zou gy in de stad willen reizen en eisschen Oriande ten wyve, en als zy het weigeren, dan zult gyze eisschen te vuur en te zwaard. Toen zeide Vivien: heer koning ik dank u voor de eer die gy my doet, en ik hoop u eer daar in zoo te bewaare, dat men geen schanden daar van spreden zal. En met een zoo nam hy oorlof en reysde na de stad Rootzefleur. Vivien voor de poort komende, stak zyn hadd op, tot teeken dat hy spraake van haar begeerde. De poortier alsdan vraagde wat hy begeerde? Vivien antwoorde: ik moet hier binnen de stad zyn, want ik ben gezonden als ambassaad aan de vrouw van dezen landen. Den poortier zeide: gy moet daar buiten blyven, want het is niet geoorloft dat wy iemand inlaaten zonder konsent van de vrouw van de heeren, maar wagt hier een weinig, ik zal oorlof vraagen. De poortier ging in de kamer daar Oriande, meester Baldaris en meester Jork waaren en hy sprak: genaadige vrouw, daar in een ambassaad voor de poort, die binnen begeerd te zyn, hy zegt dat hy belast is met een zaak van den koning van Spanjen. Toen zeide meester Baldaris: laat hem inkomen om te hooren wat hy te zeggen heeft. Terwyl dat de poortier Vivien inliet, zoo ging men een schoone troon beryden met tapyten en gulde laakens en nog twaalf stoelen, ook zeer kostelyk versierd en aan elke zyde van de troon stonden zes zetelen. In den troon zat Oriande zeer kostelyk, die eer een godin scheen te zyn dan een mensch. In de andere stoelen zaaten de raadslieden, meester Baldaris aen de eene zyde en meester Jork aan de andere zyde.

Hoe Malegys den duivel Ramas bedroog en hoe hy het paard Ros Beyaard won:

Toen Malegys in de spelonke in den ingang gekomen was, ontmoete hem de duivel Ramas, zeggende: zyt gy het lieven broeder Satan (want Malegys had hem als een duivel gekleed) die zoo veel jaaren hebt bedwongen geweest van koning Salomon, hoe zyt gy los geraakt? Malegys greep hem in zyn armen en wierp hem tegen de aarde, dan sprak Ramas: wel broeder Satan is dit de broederlyke liefde die gy my nu bewyst, daar wy zoo lang malkanderen niet gezien hebben. Malegys sprak zoo stout niet dat gy u verroert, of ik zal u bedwingen gelyk u broeder bedwongen is. Dan riep den duivel Ramas, zyt gy daar Salomon, gy verrader, zoekt gy my ook gebonden te houden? Malegys sprak: ik ben Salomon niet, maar ik zal u hier houden liggen met myn conjuratien, tot dat ik Ros Beyaard gewonnen heb. Toen riep Ramas: vermaledyd zy de uer toen gy hier kwamt, want ik hoor wel dat gy Malegys zyt. Toen bevol Malegys hem dat hy daar blyven zou en hy ging voort. Toen Malegys in den ingang van de spelonk was, zoo waaren al de serpenten in oproer door het roepen van den duivel Ramas, zoo dat zy alle by een vergaderde, fenyn spouwende, al die zyn dood begeerden. Malegys al dit gespuys ziende, sloeg zyn oogen ten hemel en bad Maria, de moeder Gods, dat zy hem wilde bystaan, want hy was in groote nood; de serpenten kwamen aan om Malegys te verderven en te vernielen. Malegys dit ziende, trok zyn zwaard en stelden hem vroomelyk te weer, slaande altoos lustig toe, alzoo dat hy veel serpenten versloeg, maar het hielp niet, want hoe veel dat hy er versloeg, het getal verminderde niet, zoo dat hy zeer bedroeft was. Hy stond zoo lang en vogt dat hem het zweet van alle kanten afliep, ten laatsten kwamen daar zoo veel serpenten op hem, dat hyze niet wederstaan kon, en hy viel in onmagt. Den schipper dit ziende, liep terstond in zyn boot en stak van het land, hy was in korten tyd aan Rootzefleur; maar het leeger van de Sarazynen lag daar, en hy kon niet wel aan het land komen. Toen Oriande den boot en de schipper zag, vroeg zy waar

zyn meester was? de schipper antwoorde: beminde vrouw hy is er in gebleven, ik zag hem voor de serpenten nedervallen. Oriande zeide: ik weet zeer wel dat hy niet dood is, maar het is een flauwte die hem overgekomen is. Toen riep zy: waar bent gy Spiet? gy zult met den schipper vaaren in het eiland en draagen Malegys u meester dezen drank, om hem daar mede te versterken, zy bevol hem ook om te zeggen, hoe datze van de heidenen belegerd was, ende hoe dat meester Jork en meester Baldaris gevangen waaren en dat ze hulp moest hebben, of zy zou de stad moeten overgeven. Spiet beloofde dit al te saamen te doen en ging door het leeger na het schip. Toen hy in het leeger kwam, zoo zag hy daar een schoone pot wyn staan, die hy met hem nam en liep er mede na het schip. De heidenen zaagen hem wel loopen met een pot, maar konden het niet beletten, want hy liep zoo snel of het een hert was. Binnen deze tyd zoo is hy in het schip gegaan en was terstond aen het eiland, hy ging uit het schip in de spelonk en vond zyn meester daar deerlyk mismaakt zitten, hy ging terstond en ontbond zyn helm en hy gaf hem dien drank te drinken, die hy mede gebragt had en terstond bekwam hy van de onmagt. Toen hy zich wat verkwikt had, zoo vroeg Malegys aan Spiet, waar hy aan de kan gekomen was? Spiet antwoorde daar op; ik hebze de koning Antenor van Spanjen afgenomen, die te Rootzeflenr voor de stad leid en hy begeert Oriande te hebben, of de stad te verderven. Malegys zeide: wat, zou die hond myn lief begeere, mag ik deze reys te boven komen, ik zal het haar alzoo loonen, dat ze grouwen zullen datze my ooit zagen: maar hoe is het met meester Baldaris en meester Jork? Spiet antwoorde: Zy zyn beide gevangen en Oriande bid u dat gy u haasten wilt, eer dat de koning haar de stad afwind, want zy zyn lang belegen geweest en zy zullen van honger moeten sterven. Malegys dit gehoort hebbende van Spiet, zoo ging hy dieper in de valeye, daar het Ros Beyaard in stond, tusschen twee bergen. Toen Malegys dit paard zag, verwonderden hy hem zeer: hy kwam met een groote handstok en ging tot Beyaard en sprak: ô! gy felle beest ik zal u bedwingen, of indien ik myne sterkte niet verloren heb. Beyaard sloeg zoo vreezelyk agter uit, dat een

iegelyk daar af grouwen moest. Malegys zag voor hem zoo hy best mogt, slaande en smytende altoos met zyn handstok, dat hy ten laatsten in stukken sprong. Toen was Malegys beschaamt en hy moest agterwaards treden. Spiet dit ziende, daar hy boven op de berg lag, riep met luider stemme: Meester Malegys verflouwt u niet, want ik heb hier handstokken genoeg. Toen zeide Malegys: ô! myn getrouwe knecht, brengt my doch een handstok of ik zal schandelyk moeten wyken. Toen riep Spriet: meester ik betrouw my niet om by u te komen, maar ik zal u een handstok van verre toewerpen. Malegys dit hoorende, werd zeer lagchende en hy nam de handstok mede en ging na Beyaard: 't Ros dit ziende dat Malegys weder kwam, begon hy te slaan en te briesschen dat het eer een duivel scheen te zyn dan een paard. Malegys zeide: ô! felle beest, al gelaat gy u zeer fel, ik zal u matten of hier sterven. Met een ging hy Beyaard sterkelyk bevechten, dat het hem niet wist te bergen. Beyaard ziende dat hy zoo zeer bestreeden was, sloeg met zulke groote kragt agter uit, dat hy Malegys den helm afsloeg en Malegys viel ter neder. Toen nu Malegys hem zonder helm bevond, stond hy op van der aarden en ging Beyaard weder vromelyk te gemoed als een stout ridder. Toen Beyaard dit zag, knielden hy als of hy gratie van hem begeerden. Malegys dit ziende, ging wat naader en hy steek hem over zyn rug en toonden hem vriendschap. Toen stond hy op en bleef stil staan. Toen Spiet zag dat het paard overwonnen was, kwam hy van de berg en bragt een breidel, die Malegys had laaten maaken. Malegys breidelde het en sprong er op en sloeg het met spooren: Toen ging het zoetelyk daar hy begeerde, of het bereden was.



Hoe koning Yvoryn van Monbrant vergaadering maakten om na Eggermont te komen.

De jonge graaf van Palerne was blyde dat hy zyn vaders dood wreken zoude en vergaderden zestien duizend mannen, daar hy mede na Ackers reiseen. Toen zy by een waaren, zoo zeide de koning Yvoryn: gy graaf van Palerne, die u vader zoo deerlyk verloren hebt van de verrader Vivien, die myn dochter christen gemaakt heeft en met hem gevoerd in het christenryk, om welke schande te wreken, zoo heb ik veertig duizend mannen vergaderd, zoo datze wel vreezen mogen. De jonge Graaf zeide: ik zal myn vaders dood zoo wreken, dat men daar af zal weten te zeggen. Toen kwam daar de Caliphe van de Synagogen, vermaanende dat zy de god Belsap (die patroon in Ackers was) sacrificie doän zouden, het welk zy al te saamen deden. Als Malegys Beyaard gewonnen had, zoo zwom hy 't water over met het paard, dat wel een myl breed was. Toen Malegys aan land was, verwagte hy Spiet. Als Spiet met de schipper kwam zeide Malegys: Spiet myn getrouwe kamerling nu is den tyd dat ik meester Jork en Baldaris verlossen zal en gy zult ryden op Beyaard na de stad en zeggen dat ik komen zal. Toen zeide Spiet: het is my niet mogelyk het paard te dwingen, want begint het te springen ik zal moeten vallen, om dat myn beenen te kort zyn om het paard te bevangen; maar wat hy zeide het hielp niet, hy moest op Beyaard ryden. Als hy op Beyaard gezeten was, verschudde hem het paard en Spiet vielder af en zeide: ziet meester hy verschud hem maar eens en ik lig al in het zand. Toen greep Malegys zyn stok, zeggende: hoe Beyaard! wilt gy myn handeling weder proeven. Beyaard neigde met zyn hoofd in teeken van peis; Malegys zette Spiet op het paard en Spiet reed na de stad. Oriande lag op den muur en liet de poort open doen. Zy vroeg aan Spiet, waar dat zyn meester was? hy antwoorde: dat hy meester Jork en Baldaris zou gaän verlossen uit de gevangenis van de vyanden, eer hy in de stad kwam, maer hy zou schielyk t'huis wezen. Oriande was zeer verblyd van deze woorden en het gemeene volk kwam geloopen om dat groote en vervaarlyke paard te bezien.

Toen Spiet in de stad was, zoo had Malegys hem verkleed als een arm kreupel man en was verschaapen in de gedaante van honderd jaar, met een lange baard, kreupel en mank gaende, en kwam zoo in het leeger der Sarazynen, tot voor in de tent van koning Antenor van Spanjen en hy zeide tot den koning al zugtende: heer koning, u God Mahomet, wiens bode ik ben, heeft my aan u gezonden als een die zeer op u gestoort is. Den koning en Vivien dit hoorende, verwonderde haar zeer, Malegys zeide: ik zeg u nog eens dat gy vergaan zult en al u volk zal hier voor de stad dood blyven, zoo gy niet weg en reist, want Mahomet heeft deze stad uytverkoren met al het volk dat er in is Vivien dit hoorende zeide: heer koning het is zeker boevery en toovery, want al wat in de stad woond geneert hun met toovery. Als Vivien dit gezeid had tot de koning, zoo antwoorde hy en zeide: jonker Vivien gy zegt waar en al is het dat Mahomet my ontbied, zoo zal ik niet weg reizen voor dat ik mynen wil heb. Toen zeide Vivien, zoo zal ik ook niet doen voor dat ik myn schaade vergoed heb. Het is te weten dat Vivien eens voor de stad twee valken het vliegen en de eene ontvloog hem in de stad, het welk hem zeer speet. Toen Malegys zag dat zy na zyn woorden niet hoorden, zoo las hy een bezweering, dat zy altemaal gelyk bleeven stil staan met de mond open, blaakende met de oogen of het sterren geweest hadden. Terwyl dat zy dus stonden, zoo ging Malegys in de tent daar meester Baldaris en meester Jork gebonden zaaten. Hy maakte ze los en zeide: gy notabele meesters, laat gy u beide aldus binden en vangen, zoud gy niet een experientie leezen en u helpen uit de handen uwer vvanden. Meester Baldaris zeide: dat zy geen kunsten hadden daar zy hun mede behelpen mogten. Toen antwoorde Malegys: laat ons gaan, God dank, ik heb nog sommige kunsten, om my zelven daar mede te behelpen. Toen vroeg meester Jork: waarom hebt gy u zoo veranderd? daar op antwoorde Malegys: ik heb het gedaan, om dat ik de heidenen daar mede meenden te verschrikken en dat zy weg zouden ruimen, maar zy wilden het niet gelooven en dus heb ikze met myn conjuratien gestilt dat geen van alle haar verroeren kan, aldus gaan wy haastelyk, ons zal niemand toespreken. Aldus gingen deze drie meesters na de stad

Rootzefleur, daar zy vriendelyk ontvangen werden van Oriande en van de gemeenten, want hen lieden dacht dat niemand hen deeren moogt. Toen deze meesters in de stad gekomen waaren, ging Vivien tot den koning Antenor, die zag of hy van de waareld verscheidene had geweest en hy werd in hem zelven lachende en denkende wat proper kunst is dit om te zien! ziet dit volk staan! als nu onze vyanden uit kwamen, zouden zy ons vermoorden zonder tegenweer; hy trok den koning en zeide: heer koning, wat duivel bent gy doof, hoort gy niet, u gevangenen zyn u ontvoert. Wat Vivien riep; de koning die bleef gaapende staan, gelyk een zot mensch. Ten laatsten trok Vivien zoo lang, dat hy hem deed ontspringen of hy uit zynen slaap ontsprongen had en zeide: waar is de bode van Mahomet? ik wil gaarne vertrekken, want als Mahomet my nog meer plaagen toe zend, zoo zullen wy hier allemaal blyven. Als Vivien dit hoorde, zoo wierd hy lagchende om de koning zyn woorden ende zeide: heer koning zyt gy alzoo oud geworden en kan men u nog bedriegen? het was een toovenaar en hy heeft beide u gevangenen weg gevoerd. Toen wierd den koning zoo verstoort dat hy zyne kleederen verscheurde, hem zelven en zyn goden vervloekende. Den koning ziende dat zyn volk nog zoo bleef staan, wierd zeer gram en zeide tot Vivien: gaat voor de stad en eischt dien tooveraar te kamp lyf om lyf en is het dat hy u of my verwint, zoo zal ik weg trekken met myn volk en word hy verwonnen, zoo zal hy my de stad laaten ende ik zal Oriande tot myn wyf nemen. Toen Vivien van den koning gescheiden was en na de stad ging, zoo zeide hy in zich zelven: o! wee myn arm katyf, wat zal ik maaken dat ik dus oorlogen tegen het christen volk en zelf christen ben, hoe zal ik het voor God verantwoorden. Aldus fantaseerende is hy voor de poort der stad gekomen, daar Malegys op de muur lag met Oriande en hy riep: Malegys vroeg wat hem beliefde? Vivien antwoorde koning van Antenor van Spanjen begeerd en eischt die tooveraar, die beide zyn gevangenen dieflyk onthaalt heeft, om tegen hem te kampen lyf om lyf in deze manier: is het dat ik of den koning verwonnen worden, zoo zal den koning met al zyn volk van hier trekken en is dat den koning u verwint, zoo zal hy de stad hebben en kiesde tot zyne bruyd. Toen zeide

Malegys: ik ben den man die de gevangenen verlost heeft en om dat gy den kamp eischt, zoo ontfang ik de handschoen van u persoon, dat ik den kamp zal doen morgen dien dag. Toen Vivien hoorde dat hy de kamp doen zoude, zoo zeide hy tot Malegys: nadien dat gy de kamp doen zult, zoo begeer ik dat gy alle tooverye agterlaaten zult. Malegys dit hoorende, werd zeer lacghende en antwoorde hem: zorgt daar niet voor, want als ik myn kunsten wilde toonen, zou ik al te saamen wel kunnen doen verzinken. Vivien zeide: nu komt dan morgen, ik zal u daar dan verwagten. Met een reed hy na het leger en vertelde den koning Antenor hoe hy de kamp aengenomen had, gelyk als hier vooren gezeid is.

Hoe dat den koning Yvoryn voor Eggermont kwam.

Als nu den koning Yvoryn ende jonge graaf van Palerne tot Ackers vergaderd waaren, alzoo voorgeschreven is, zoo zyn zy te schepe over gereist in het christen ryk, brandende en blaakende, en vermoorden al 't geen zy vonden, tot datze kwamen voor de Stad van Eggermont, daar zy haar tenten en pavelioenen neder sloegen. Die van binnen kwamen dikmaals de poort uit en sloegen den koning veel volk af, desgelyks deed ook den koning. Och hoe bedrukt was de edel vrouw Druwane, toen zy al dit volk voor de stad zag liggen en zy had g en bystand daarze haar op kon verlaaten, want zy had vernomen dat Bueyyn haar man gevangen was van Karel Moncler. Denkt in wat groote last dat Benfleur was, toen ze haar vader voor de stad met zoo veel volk zag liggen, die al haar lieden dood begeerden, och hoe dikwils verzuchte zy ende zeide: ô! Vivien lief waar zyt gy? waar mogt gy blyven? och waart gy nu hier, gy zond ons wel verlossen, enz. Toen het dag werd en den wachter zyn hoorn geblaazen had, is Vivien opgestaan en heeft hem gereed gemaakt om den kamp te doen tegen Malegys. Als Vivien gereed en wel voorzien was, ging hy in Antenors tent, die hem aldaar gekleed had en ook bereid was om zelfs den kamp te doen. Vivien zeide

tot de Koning heer koning van Spanjen, wiens-dienaar ik ben, ik wil by uwer genaaden na het kreyt. Toen de koning zag dat Vivien bereid was, om den kamp te doen ter eeren van hem, zoo zeide hy: ô Vivien van Monbrant, de koning van Monbrants zoon, hoe zal ik het tegen u kunnen verdienen, de deugd en vriendschap die gy my bewezen hebt en nog bewyst, om dat gy u leven voor my wilt gaan zetten. Maar ik heb andere gedagten, ik wil de kamp zelfs gaan doen en blyft gy in rust, is het dat ik verslagen werde, zoo geef ik de kroon u hier over voor alle myn heeren als geweldig koning van Spanjen. Gy heeren, wat zegt gy daar toe, zyt gy niet bereid om Vivien te ontvangen als geweldig koning van Spanjen? Daar de heeren op antwoorden en zeiden, datze niemand anders begeerden dan Vivien en zy zeiden hem manschap toe alzoo het behoorden. Toen Vivien dit hoorden van de koning en al zyn heeren, heeft hy haar zeer bedankt zeggende: Edel heer koning wat is het dat gy zegt? gy maakt my beschaamt, hoe zou ik u kroon ontfangen, het welk ik nimmermeer doen zal, maar aangaande kamp, die ik aangenomen heb, zoo zal het u believen heer dat ik hem voor u doen zal, het was een eeuwige schande dat gyze deed, want men zou my na zeggen dat ik vervaart was en ik heb hem ook zelver in persoon aangenomen. Is het dat ik de kamp zelfs niet doen mag, zoo en zal ik nimmermeer het harnas aandoen en ik zal gaan doolen dat men niet weten zal waar ik gebleven ben. De koning dit hoorende, ging met zyn heeren in de tent en zeide: Gy heeren, gy hebt deze woorden van Vivien gehoort, wat zegt gy er toe, wil ik hem de kamp laaten vechten of niet. De heeren zeiden altemaal, dat men Vivien de kamp zou laaten doen. Toen ging de koning Antenor met zyn heeren tot Vivien en gaf zyn magt over en stelden hem in zyn steden. Toen nam Vivien oorlof en reed na het kryt. Binnen deze tyd heeft Malegys zich zelve ook bereid om te kampen en toen hy hoorde dat zyn wederpartye in het kryt was, zoo ging Malegys tot Oriande en zeide: ô Oriande, myn uitverkooren lief, nu is het tyd dat ik kampen moet, maakt u nu gereed om te zien hoe dat het vergaan zal. Oriande dit hoorende, verzugte haar en zeide ô! Malegys lief ik meenden nu voortaan in vreugden met u te leven, maar

het is nu op het alderkwaatst. Malegys zeide: heb ik dat Ros Beyaard verwonnen, ik zal wel een hond verwinnen. Met een reed hy na het kryt.

Hoe Vivien Kampten tegen zynen Broeder.

Vivien, die eerst in het veld was, verlangde zeer waar dat zyn kampjoen blyven mogt en dus fantaseerende is Malegys komen reyden. Toen zeide Vivien tot Malegys: ik meende certein dat gy agter gebleven zou hebben om dat gy zoo lang taardeerden. Toen zey Malegys: ó gy onzalige het had voor u een zalige tier geweest had ik agter gebleven, want dan zoud gy van myn hand niet gestorven hebben. Toen zeide Vivien: wy zyn hier niet gekomen om te kyven, maar om te kampen, aldus laat ons beginnen daar wy om gekomen zyn, en hier mede scheiden de heeren van malkander en elk reed na zyn tent op het einde van zyn kryt. Oriande die in Malegys tent was, had daar een kostelyk banket bereid van alderhande speceryen en kostelyke kruiden en van den besten wyn die zy daar krygen kon, daar Malegys een weinig van nam om het hert te sterken. Ten laatsten staaken de herauten de trompetten, dat elk zyn beste doen zou. Den koning Antenor van Spanjen gaf Vivien zelfs de lancie in de hand, tot een teeken dat hy den kamp voor hem deed. Desgelyks gaf meester Baldaris de lancie aan Malegys in zyn hand: de herauten sloegen nog eens en met dien slag stak elk zyn paard met de spooren en reeden op malkanderen met zulken groote nyd, dat zy beide ter aarde vielen, man en paard: die steek kwam over beide zoo groot en met zoo grooten kragt dat zy beide voor dood laagen en de paarden ook, want men moet ze uit het park slepen. Och wat groote droefheid had Oriande toen zy haar lief zag liggen tegen de aarde en zy is gegaan tot Malegys, zy heeft hem de helm ontbonden en den mond open gebroken en heeft hem een zonderlinge kruid gegeven, zoo dat hy begon te blaazen en alem te geven. De koning Antenor ziende dat Oriande zelfs haar kamp dan konsenteerden, zoo is hy ook gegaan tot Vivien en heeft hem den helm los gedaan. Terstond als hy lugt had,

schoot hy op of hy uit den slaap ontsprongen had en zag Malegys nog ter aarden liggen; hy bedankte den koning zeer voor den bystand die hy hem bewezen had. Hier en tusschen is Malegys ook by gekomen, die Oriande zeer bedankte. ô Malegys! ziet hier Vivien u broeder, die de dood verdiend heeft tegen u, om dat ik u dood zoo zeer gezocht heb. Malegys dit hoorende, greep hem in zyn armen, kussende hem en zeide: ô! myn uitverkoren broeder om wien dat ik zoo zeer verlangt heb, zou ik u nu dooden, al hebt gy myn dood gezogt, ik heb myn best daar om gedaan aldus zoo is het u vergeven, Malegys en Vivien gingen hand en hand tot in de tent daar Oriande in was, en Malegys zeide: ô lief! verwilkomt toch myn lieven broeder, die ik nooit meer gezien heb. Oriande dit hoorende vloog hem aen den hals ende heeft hem vriendelyk gekust, zeggende: wellekom moet gy zyn broeder van myn lief, die ik zoo zeer begeerd hebbe om te zien. Vivien beschaamt zynde heeft haar zeer bedankt. Toen vroeg Malegys hem: of hy altyd by den koning van Spanjen gewoont had? Vivien antwoorde en zeide: ik heb altyd gedient by den koning van Monbrant, die my gehouden heeft voor zyn zoon: en op een tyd kwam den soudaan van Persen met een groot leger en met den reus geheeten, enz. Hy ging vertellen hoe hy den reus versloeg en hoe hy verzonden was aan de graaf van Palerne en zoo al zyn avontuuren: daar Malegys hem zeer over verwonderde.

Hoe Malegys en Vivien haar Bataille ordonneerden, om koning Karel van Frankryk te bevechten, met haar Oom de Graaf van Moncler.

Toen Malegys en Vivien by haar oom, de graaf van Moncler, gekomen waaren met Ros Beyaard, zoo werden zy daar wel ontfangen en de graaf deed aan haar zyne klagt, hoe dat koning Karel hem beleegen had om dat meester Jork myn broeder u meester Malegys bestond en dat wil hy op my wreken; hy heeft my veel volk afgeslagen, en u vader heeft hy gevangen. Malegys zeide: Oom weest te vrede, wy zullen zyn verraders alzoo trakteeren, dat hy bly zal zyn dat hy hem

uitlaaten zal, of ik zal hem (altoos) met kosten wel uit krygen. Desgelyks zeide Vivien, dat hy hem verlossen zou of daar voor dood blyven. De graaf van Moncler was zeer verblyd en hy zeide tot haar: Myn lieve neven, het is morgen den dag dat wy koning Karel stryd moeten leveren, hoe zullen wy best ons bataille stellen en ordonneeren? Toen zeide Malegys is het dat ulieden belieft, zoo zal ik de bataille stellen, dat gy daar eer van hebben zult. De graaf zeide: Malegys, lieve neef, wat gy daar in doet daar ben ik mede te vrede, want ik ken u daar kloek genoeg toe. Toen zeide Malegys: Wy zullen ons volk deelen in drie troepen, waar af ik de eerste troep geleiden zal, de ander zal myn broeder Vivien geleiden, en de derde troep zult gy, heer oom zelfs geleiden. Deze raad dagt al de heeren goed en elk maakten zyn harnas gereed en wapende hem. Toen zy bereid waaren om te vechten zoo werden de poorten open gedaan en Malegys reed voor, als beleider van het heir, zittende op Ros Beyaard, het welk briesschende en tierende ging, als of het een duivel geweest had. Als zy uit de poort reeden, zoo zag Karel haar, hem zelve verwonderende hoe zy zoo stout waaren, dat ze met zoo een kleene menigte dorsten uitkomen tegen zoo grooten hoop volk, Roeland zeide: heer koning ziet hoedanig paard brengen zy hier mede, het schynt eer een duivel dan een beest. De koning zeide: ik heb menig schoon paard van myn leven gezien, maar van zulk paard hoorde men nooit menschen spreeken; desgelyks zeide al de heeren. Koning Karels leger was in oproer en elk sprong te paard en onder zyn standaart. Dus trokken die twee legers tegen malkaren, in het vergaderen scheen 't of de geheele waareld zou vergaan hebben. Hoe droevig was 't om te zien aen beide zyden die de lancien in het gemoed moesten: och hoe menig moest er uit het zadel tuimelen, de een dood, de ander doorreden: och hoe groote moord-deed Beyaard in de bataille, doorrydende en scheurende Karels heir, dat een iegelyk wyken moest daar het paard kwam, zoo fel sloeg het en hy beet zoo afgrysselyk dat hy meer lieden dooden als Malegys. Vivien reed het heir door met het zwaard in de hand en heeft veel menschen vermoord. De bisschop Tulpyn en de andere heeren waaren niet wel te vreden, datze

haar volk zaagen vermoorden zonder tegenweir of zonder reden, niet wetende waar zulken oorlog uit ontstond. Als Karel het groot verlies zag hetwelk hy leed, vergaderd en hy zyn volk nog eens en kwam ryden met Roeland: zy meenden Malegys van Beyaard te werpen, doch het was al om niet gedaan, want Beyaard beet en sloeg zoo verschrikkelyk, dat Karel bly was dat hy terug deinsden met zyn volk tot in haar tenten. Malegys, Vivien en haar oom met het gemeene volk toogen in de stad, daar zy blydelyk ontfangen werden. Toen Karel dus schandelyk uit het veld geweken was, zeer verstoort zynde in zich zelven, zeggende: Wee my van de groote schaamten die my gebeurd is: Alle koningen, hertogen, princen en heeren plegen my onderdanig te zyn en nu ben ik verjaagt tot in myn tenten, myn volk verslaagen, daar ik drie man tegen een had: Och wat groote schanden is dit voor my. Roeland, Bisschop Tulpyn en de andere heeren zeiden: Heer koning ons verwonderd hoe dat gy gaet vechten en stryden daar gy altoos in het vuilste zyt, gy ziet wel hoe dat u volk verslaagen ligt tegen de aarde en hadden zy gewilt gy had nog meer schaaden en schanden verworven. Toen zeide koning Karel: dat en heeft niemand gedaan dan dat paard, dat myn bataille meer scheurden dan al het volk dat er was, maar my verwonderd wie het paard toehoort. Toen zeide Roeland: het was meester Malegys die er op zat en dat paard is anders niet dan een teeken van plaagen, aldus heer koning het was goed dat gy deze kinderen in peize nam, gy doet hun groot ongelyk, want gy houd haar vader gevangen, zonder regt of reden. De koning deze woorden hoorende, was zeer verstoort en zeide: my dunkt neef Roeland dat gy vervaart zyt om verslaagen te worden, daarom loopt weg. Roeland wierd zeer verstoort en zeide: nimmermeer zal ik met u op dit geslagten stryden ende daar mede ging hy in zyn tent. Toen den slag geslaagen was, zond bisschop Tulpyn een bode tot Malegys dat hy zyn vader zou verlossen of den koning zou hem dooden. Malegys dit hoorende, zoo nam hy oorlof aan zyn oom de graaf van Moncler, en Vivien ging alleen uit de stad en verheugde hem met zyn kunsten in de gedaante van een eremyt en zoo ging hy in Karels heir,

daar den koning zyn tent stond, en hy wilde Buevyn van Eggermont dooden, maar de heeren wilde het niet konsenteeren. Terwyl dat zy dus onledig stonden, kwam Malegys aldaer en zeide tot den koning: *den Heere die alles geschaapen ende gemaakt heeft*, moet u bewaaren edel heer keizer. U zal gelieven te weten dat ik van God gezonden ben, om u te waarschouwen van het perykel daar gy in vallen zult, als gy verhart blyft in u kwaadheid, zoo zult gy alle gelyk sterven. Karel dit hoorende zeide: ô! lieve bode wat wilt den Heer van my gedaan hebben? Malegys antwoorde: den Heer is op u gestoort, om dat gy oorlogt tegen het christen bloed, daar zoo menig man om moet sterven zonder reden of schuld. Aldus ontbied God u, dat gy opbreekt van hier en Buevyn van Eggermont vry laat gaan, of hy zal het op u wreken en ook mede zal hy het geslagt van Eggermont u onderdanig maaken: aldus ziet wel toe dat gy den Heer niet verstoort. Bisschop Tulpyn en de andere heeren, die niet wisten dat het Malegys zyn kusten waren, vielen op haar knien en zeiden: heer koning wilt gy God vertoornen, gy ziet den eremyt hier van Gods wegen staan, als gy Buevyn gedood had, dan had gy nog u wil niet, dus weest God onderdanig en doet dat u den heer beveeld. Den koning hoorende, was zeer verwonderd en stond lange tyd in twyffel zonder spreken. Toen zeide Malegys: heer koning, ik zeg het u nog eens van Gods wegen, dat gy Buevyn laat gaan, of God zal het op u wreken. Toen zeide koning Karel: ô ! heylige eremyt, myn hert is wel genegen om op te breken en peis te maken, maar ik dagte altoos bedrogen te zyn, want daar is den tooveraar Malegys, die heeft my twee of driemaal bedrogen: en daarom zorge ik of hier ook bedrog in mogt zyn. Toen antwoorde Malegys zeer zoetelyk en zeide: heer koning dunkt u dat ik u bedriegen en bespotten zal? dan wil ik van u scheiden. Toen keerde hem Malegys om, als of hy wilde heen gaan en zeide: vaertwel Karel, als gy den slag op u hals hebt, denkt dan in u zelve dat ik u gewaarschouwd heb, Karel dit ziende dat den eremyt weg wilde gaan, greep hem by zyn mantel en zeide: ô

heyligen vriend Gods, blyf hier by my, ik zal des Heere wil volbrengen. Hy bevol Gardepiet dat hy reizen zoude na Parys en zeggen dat den koning bevolen had, dat men Buevyn van Eggermont uit de gevangenis zou laaten gaan. Toen riep Gardepiet met luider stemme: heer koning, hoe laat gy u aldus bedriegen; die voor u staat als een eremyt, dat is Malegys den toovenaar, die zyn vader gaarne uit de kerker had. Malegys dit hoorende, nam zyn kruk daar hy mé ging met beide handen ende sloeg Gardepiet op zyn hoofd dat hy dood viel. Toen werd Malegys gevangen van de verrader Wulzaart, het welk Gardepiets neef was.

Hoe dat koning Karel Malegys wou doen onthoofden.

Toen Malegys aldus gevangen was, zey koning Karel tot hem: gy boef en toovenaar, die my zoo graag bedrogen had, hoe dörst gy zulke dingen denken om te doen? denkt gy niet dat God u plaagen kan, daar gy hem beliegt met groote valsche leugenen, u toovery zal in het kort gedaan zyn. Hy riep zyn heeren by hem en begeerden dat zy justitie over Malegys zouden doen. De heeren zweegen stil en zy zeiden niet een woord. Toen vroeg koning Karel aan den bisschop Tulpyn, of hy Malegys justiceeren wou? toen antwoorde bisschop Tulpyn en zeide: heer koning zoud gy ons die schaunden doen, dat wy iemand zouden justiceeren, daar wy u raaden hebben geweest! meent gy dat wy u die kleenigheyd ook zouden willen doen? neen wy niet desgelyks zeiden ook alle de heeren en zy zeiden tot de koning: als gy Malegys of zyn vader dood, zoo zullen wy toonen wat in ons is, daarom ziet voor u wat gy doet. Toen de koning dit hoorde, werd hy zeer verstoort en zwoer dat hy Malegys en zyn vader dooden zou. Toen zeide Malegys: heer koning en keizer vermeet u niet te zeer, want wie kan weten hoe dat het nog vergaan zal. Toen zey Karel: dat zal men eerlang wel zien en hy riep Roeland tot hem en zeide: neef Roeland neemt gy u zwaard en doet justitie over Malegys, ik zal het uw hoogelyk danken. Roeland antwoorde: Heer koning ik en heb myn zelve niet gegeven om rechter te zyn aldus wil ik het my niet aan-

trekken. Toen nu de koning zag dat zyn heeren hem dit onzeide, zoo werd hy zeer verstoort en hy riep de verrader Wulzaart, zeggende: steekt dezen toovenaar een bal in zynen mond, op dat hy ons niet betoovert en neemt een zwaard en slaat hem den hals af. Wulzaart nam een bal en stak die met groote kragt in Malegys zynen mond. Toen Malegys de bal in zyn mond had, zoo kon hy geen conjuratien lezen. Als dit de bisschop Tulpyn en de andere heeren zaagen, zeiden zy tegen malkander: Gy edele heeren, hoe zullen wy het maaken? want Malegys zal het nu moeten besterven, om dat hy niet spreken kan. Toen zeide bisschop Tulpyn: Laat ons voor de koning gaan en bidden hem door de passie Onzes Heere op dat Malegys doch zyn biegt spreken mag eer dat hy sterft en zy zyn alzoo gegaan voor de koning. De verrader Wulzaart had Malegys zyn oogen gebonden, en meenden hem zyn hals af te slaan; maar bisschop Tulpyn hield het zwaard tegen en hy viel op zyn knien en zoo deden ook de andere heeren en zeiden edel heer koning, gy die altyd bemind hebt het zwaard der justitien, gelyk het wel openbaar is en gy wilt nu daar tegen doen. De koning dit hoorende, zoo verzagte zyn toornig gemoed een weinig en zeide: Heer bisschop waar aan wilt gy zeggen dat ik het zwaard der justitien niet Bemid? Tulpyn antwoorde de koning zeer zoetelyk, zeggende: heer koning gy bemind justitie om dat gy Malegys dooden wilt om zyn tooveryen, want het zyn verboden kunsten; maar aan een zaak zoo doet gy contrarie: Het is waar dat hy den dood wel verdiend heeft na het lichaam, maar heer koning gy wilt zyn ziel justiceeren, het welk u niet toebehoort, (maar God alleen) doch gy vermag zyn lichaam te justiceeren. Den koning zeide: hoe verstaan ik dat? Tulpyn antwoorde: Heer koning, denkt in u zelven een mensch die zonder biechte sterft, moet hy niet na de eeuwige verdoemenis? misschien, ingevolge hy geleeft heeft, zeide de koning: het blykt, zeide bisschop Tulpyn, dat gy lyf en ziel wilt doen justiceeren en dooden, want gy wilt hem doen sterven zonder biegte of berouw, is dit niet een teeken dat gy lyf en ziel wilt veroordeelen? Gy hebt hem een bal in zyn mond gestoken, dat is een daad van een regtvaardig regter; maer hem zonder hem te laeten biegten te doen sterven, is de daed van

eenen afschouwelyken tiran. Dit zelfde badden al de andere heeren. Den koning zette zyn toornig gemoed wat neer, en hy bevol dat men den bal uit zyn mond zou nemen en dat hy zyn biegt spreken zou. Als den bal uit zyn mond genomen was, zoo viel hy op zyn knië̈n en bedankten de heeren die voor hem gebeden hadden. Toen begon hy een conjuratie te lezen en terstond kwamen er drie of vier duivelen en zeiden: meester Malegys, wat belieft u van ons gedaan te hebben? toen zeide Malegys; ik wil en beveel u dat gy Karel binden zult aan zyn tenten mast met al de verraders, zoodanig dat zy geen lid verroeren kunnen. De duivelen namen koning Karel en bonden hem aan de tentenmast, daar hy groote en vervaarlyke vrees leed. Den koning riep aldus met luider stemme: ô gy toovenaar, om den spyt die gy my doet, zoo belof ik u dat ik u weder spyt zal aandoen en hangen u vader binnen drie dagen. Malegys zeide: heer koning ik hope dat gy het niet doen zult. Toen koning Karel dus gebonden was, zeide Malegys tot de vyand, haald my nu den verrader Wulzaart, die moet lyden dat ik geleden zou hebben. Als Wulzaart hem zelve in dit perykel zag, bad hy Malegys zeer om gratie en zeide dat hy 't uit vrees gedaan had, om dat de koning zeer verstoort was. Malegys dit hoorende zeide: ha verrader, u subtiele behendigheden en zullen u niet helpen, maar gy zult er om sterven endé hy nam een zwaard en sloeg hem den hals af. Koning Karel die gebonden stond dit ziende, riep met luider stemme: vermaledyd moet gy zyn dat gy my dit doet, ik zweer u dat ik het aan u nog wreken zal. Toen zeide Malegys: heer koning ik belove u dat gy myn vader vry laaten zult binnen drie dagen. En hy bezwoer de duivel datze koning Karel en Roeland brengen zoude in de kamer van de graaf van Moncler, hetwelk de duivels deden.

Hoe Malegys ontfangen werd van de Graaf van Moncler zyn oom en hoe Karel door negromancien in de kamer gebragt was.

Malegys in de stad komende, zyn hem te gemoed gekomen de graaf en Vivien zyn broeder en hebben

hem feestelyk welkom geheeten en zeide: wy hebben in groote zorgen geweest, om dat gy zoo lang weg hebt geweest, of u de verraders overlast hebben. Malegys zeide: ik heb den dood na genoeg geweest, want ik heb geknielt en myn oogen waaren gebonden: ook was my een bal in den mond gestoken, zoo dat ik niet spreken kon en had het de bisschop Tulpyn en de andere heeren niet gedaan, zonder twyffel zou ik gestorven hebben, maar die badden voor my, dat ik myn biechte spreken zou en toen las ik een conjuratie en verloste my zelve en heb de koning en Roeland hier doen brengen, nu hope ik aan onze vrede te komen. Toen gingen zy in de kamer tot den koning en vraagden hem of hy vrede wilde maaken en of hy nog oorlogen wou en Roeland neef wilt gy myn vader ontslaan, zoo zal ik u vry laaten gaan. De koning zweeg stil. Toen zeyde Malegys: Heer koning gy konde wel spreken, toen gy my dooden wou. Nu zegt of gy myn vader ontslaan wilt of wilt gy het niet doen, zoo zal ik hem tot uw spyt haalen. Toen zey de koning: was ik te Parys, ik zou vader doen hangen en nimmermeer en krygt gy peis. Toen zeide Malegys: Verwyt het my niet, al verloos ik myn vader. En Malegys en Vivien bereiden hem om na Parys te trekken.

Hoe den Bisschop Tulpyn en andere Heeren raad hielden, en hoe zy voor Moncler afbraaken.

Toen deze edele heeren, bisschop Tulpyn, Olivier, Ogier en de andere heeren zaagen dat koning Karel gevangen was, en zyn neef den sterken Roeland, zoo waaren zy zeer beschaamt tegen malkanderen, zeggende: gy heeren hoe zullen wy het maaken, wy zien dat den keizer gevangen is met kunsten van tooverye, is het zaake dat wy hier blyven liggen, zal hy ons zoo ook haalen en dan zullen wy met schanden tot zyn geboden staan, dat wy nu wel kunnen beletten, want al wat wy beginnen gaat ten agteren. Toen zey bisschop Tulpyn: gy edele heeren, was het dat het na myn raad mogt gaan, ik zou raaden dat wy vertrokken en geven een iegelyk oorlof in het zyne, want wy liggen hier

tot groote kunsten. En zoo lang als koning Karel ons ziet met al ons volk zoo en zal hy hem tot geen vrede willen geven; maar waaren wy vertrokken, zoo zou hy hem zelve ligtelyk tot peis en vrede geven. Dezen raad akkordeerden al de heeren dat zy doen zouden. Terstond wierd een trompet geblaazen, dat een iegelyk hem gereed zou maaken om weg te trekken, het welk terstond geschieden. Toen de graaf van Moncler en ook de heeren van de stad verstonden dat ze opbraaken, waarenze zeer blyde en dankten God, Karel hoorde dit ramoer en vraagde aan den graaf wat er te doen was. De graaf zeide: ô! Karel, heere het is u volk dat opbreekt van de stad. Karel dit hoorende, werd zeer verstoort en zeide tot zyn neef Roeland: ô! neef Roeland, wat kleine eere doet my den bisschop Tulpyn, had hy het niet gedaan zy en zouden niet wegtrekken. Roeland zeide: Heer keizer. het is uw schuld dat wy hier gevangen zyn, gy komt voor deze stedé liggen zonder regt of reden en gy houd haar vader gevangen en wilt hem dooden, het en is geen onregt dat zy haar best daar toe doen. Toen was Karel zeer verstoort op Roeland en zweeg dien dag: toen Malegys en Vivien zig verkleed hadden als pelgrims zoo gingen zy na Parys. Onderwegen dus gaande zoo zeide Malegys: als wy in de zaal zyn daar de pelgrims eten, zoo zult gy altyd lagchen om het geen dat ik zegge. Weet dat in Karels hof een tafel stond gedekt met kostelyke spys en een iegelyk pelgrim mogt daar gaan eten. Malegys ging met zyn broeder aan de tafel zitten eten; en als zy aaten, wat woord dat Malegys sprak zoo lagchte Vivien. De koninginne dit ziende, vraagden waarom de pelgrims altoos lagchen. Malegys zeide: het is Vivien ingezet tot penitentie van den paus om dat hy zyn moeder geslagen heeft. De koninginne verwonderde haar zeer in Malegys woorden en deed de pelgrims genoeg eten en drinken voor zetten. Binnen deze tyd kwam daar een bode, die met luide stemme riep, zeggende, al verloren, al verloren, want Karel onze koning is gevangen met Roeland: het welk Malegys de tooveraar gedaan heeft. Hy is ook mede op weg om herwaarts te komen en zyn vader te verlossen uit de gevangenis, dus wagt u wel voor dien verrader. Malegys dit hoorende, stond op en sloeg de bode dood met een palster, die hy in zyn hand had, en

zeide: nu ligt daar, gy en zult van geene edelmans meer verraders maaken, die u geen verraderey gedaan hebben. De keizerinne dit hoorende, werd zeer toornig en riep met luider stemme: wreeden pelgrim gy zyt den toovenaar Malegys, die uit zyt om my te bedriegen. Toen zeide Malegys: ik ben het zelve en dit is Vivien myn broeder en wy komen om onzen vader die wy zullen uit haalen tot uw spyt. Aldus gingen zy in de eene kamer voor en de andere na en Malegys deed al de sloten open springen met zyne kunsten. Toen de keizerinne deze woorden verstaan had werd ze roepende ende zeide: och ellendige vrouw wat zal ik beginnen? want Karel myn man is gevangen onder deze toovenaar. Deze woorden hoorde den verrader Guwelloen met nog een verrader, ende vraagden wat daar was? de keizerin zeide: Karel myn man is gevangen met Roeland van de toovenaar Malegys en hy is hier nu in het hof gekomen: hy wil zynen vader verlossen wien het lief of leed is, dus geeft my raad wat ik hier in doen zal. Toen zeide Guwelloen: genaadige vrouw doet haar vader hier in de kamer komen ende laat hem zyn hoofd afslaan, eer dat hem Malegys vind. Terstond wierden daar vier knechten gezonden om Buevyn van Eggermont uit de gevangenis te haalen. Toen hy er nu uit was dankten hy God dat hy sterven zoude. Toen de keyzerinne hem zag, riep zy aldus gryssaard ik mag wel die ure vervloeken dat hy geboren was, want my veel schanden gebeurd van u en uwe kinderen, want zy myn man gevangen hebben met zyn neef Roeland en nu komen zy hier in het hof en meenen u te haalen tegen myn wil, maar ik belof u dat gy sterven zult eer zy u vinden zullen, daarom maakt u bereid tot sterven. Toen Buevyn hoorden dat hy sterven moest, was hy verblyd: maar aangaande van zyn twee kinderen was hy verwonderd en zeide: agtbaare keizerin, gy hebt ongelyk dat gy my van twee kinderen zegt want ik ze nooit en zag, zy waaren my heimelyk ontstolen. De keizerin nog meer verstoort zynde, riep: zwygt dan boeve, u kinderen doen my veel spyt, daarom bereid u tot sterven, en men deed daar een priester komen om zyn biegte te hooren. Binnen dezen tyd zyn Malegys en Vivien de kamers door geloopen en zyn ten laatsten gekomen daar zy er een vonden die koning Karels paard gestolen had. Malegys vraagde of

hy niet wist waar Buevyn van Eggermont lag, wyst hem my, ik zal u verlossen. De keizerin heeft hem doen haalen om te dooden. Malegys dit hoorende was zeer gestoort en liet den dief uit en is gegaan in de kamer daar hy zyn vader al bereid zag staan om den hals af te slaan. Terstond las Malegys een conjuratie, zoo dat ze alle slaapende werden en zy zyn tot haar vader gegaan en hebben hem ontbonden en vriendelyk gegroet. Den hertog Buevyn dit ziende, zeide: ô! myn lieve kinderen, hoe zal ik het u danken dat gy my uit dezen last helpt. Malegys zey: ô! beminden vader, wy hebben anders niet gedaan dan wy schuldig zyn te doen. Den vader vraagde: hoe komt dat het volk dus staet en slaapt, of zy levende dood waaren. Vivien zeide: ô! beminde vader, dat zyn myn broeders kunsten. Toen las Malegys nog een conjuratie en zy werden alle dansende een dag en nacht. En toen gingen zy met haar vader na Moncler. De keizerinne nog al dansende tot dat dien dag en nacht gepasseert was, zoo verwonderden Penabel dat Guwelloen nóg de keizerin niet voorkwam en hy ging in de kamer. Als hy in de kamer kwam, zág hy ze dansen dat hun het zweet afliep en hy zey schaamt u in duivels naame, dat g'hier steeds danst, want den keizer is gevangen, aldus gy met regt droevig zyt. Toen wilde hy Guwelloen het instrument uit de handen neemen, maar hy had de magt niet: Toen werd hy denkende dat het Malegys kunsten waren en bleef zitten om het einde te zien. Toen den avond kwam, vielenze alle gelyk ter aarden. Als zy nu een wyl tyds gelegen hadden, zoo bekwamen ze en zeiden tot malkanderen: waar hebben wy geweest? de keizerinne ziende na den hertog Buevyn, riep met luider stemme: de tovenaar heeft zyn vader weg genomen, gy heeren hoe zullen wy het maaken? de heeren waaren droevig, maar het hielp haar niet en de keyzerin lag lang in een zieken. Toen de heeren Malegys met zyn vader en broeder voor de stad van Moncler kwaamen, liep den poortier na de zaal daar den graaf was en zeide: genaadige heer, ik breng u tyding, dat den hertog van Eggermont uwen broeder met beide zyn kinderen voor de poort zyn. Den graaf dit hoorende zeide: dat is de beste tyding die ik in 20 jaaren gehoord heb en hy gaf den poortier 6 stukken gouds. Terstond

ging den graaf hem bereiden met den geestelyken staat, om deze heeren met eer te ontfangen. Toen Malegys dit zag zeide hy: ziet vader, u broeder komt u ontfangen. Aldus aankomende, is den graaf van zyn paard getreden en heeft hem vriendelyk ontfangen, zeggende: och zyt wellekom myn lieve broeder, om wien ik zoo menigmaal gezugt heb, ik heb gedogt dat u de verraders gedood zoude hebben. De hertog bedankte hem zeer en toen gingen deze heeren te saamen in de zaal om te eten en te drinken en vertelden de avonture die een iegelyk gebeurt was. Toen de heeren geëten hadden, overleidenze dat ze by Karel zoude gaan en vraagen hem of hy ten peize keeren wilde. Deze heeren zyn gekomen in de kamer daar de keizer was en vielen op hunne knieën, en deden hem reverentie. Toen Karel Buevyn van Eggermont zag ontstak hy van kwaadheid en keerde zyn hoofd van hem, Buevyn zeide met zoete woorden: Edel koning waarom zyt gy op my verstoort? want ik nog de myne hebbe u nooit misdaan, dus hebt gy ongelyk dat gy op my gestoort zyt, hoewel gy gevangen zyt, maar wilt gy goeden vasten peis geven en die houden, zoo zullen wy u en Roeland ontslaan zonder eenige schaade: aldus overlegd heer koning wat gy doen wilt. Karel dit hoorende, zeide, zwygt gy boeven, hoe zoude ik het laaten peizen, ik heb gezien dat u kinderen myn dienaars gedood hebben met duivelerye en hebben my hier ook gebrágt en boven dien heeft hy u uit de gevangenis gehaald. Toen zeide Malegys: Heer koning gy deed u best om myn vader te vangen en ik heb myn best gedaan om hem te verlossen, hoewel de keizerin met haar valsche raad myn vader heimelyk meenden te dooden, maar God zy gedank dat ik hem verlost heb, den heer koning laat het peizen. De koning zeide: verwaanden toovenaar ik zal niet peizen al moest ik hier eeuwig blyven, dus gaat uit myn oogen, ik mag u niet zien. Toen zeide de vader dat ze de koning in rust zoude laaten en zy gingen in de zaal. Toen de koning van Monbrant een half jaar voor Eggermont gelegen had, daar het die van binnen zeer vromelyk tegen hielden, maar ten laatsten begon de victalie te minderen en Druwane zeide in haar zelven: Eylace want zal ik gaan beginnen, ik heb geen troost, ik zal nu moeten komen onder de handen der turken; ô Bue-

vyn van Eggermont en myn kinderen, of gy van deze druk wist, hoe zoud gy u zelven hebben! eylace wy wachten geen confort, want Spiet die wy uitgezonden hebben heeft ons vergeten. Benfleur dit hoorende, was zeer bedrukt en zeide: ô lieve moeder, deze druk hebt gy door my, had gy my nooit gezien, zoo was het u niet geschied. Dusdanige klagten deden zy malkanderen, maar Aymyn vertrooste ze met zoete woorden. Op een tyd vond Aymyn een harnas in een kamer en ging het aandoen, hy stelde hem vromelyk te paard en kwaam daar hy zyn moeder en grootmoeder vond en zeide: oorlof, ik wil buiten te veld. Zyn moeder zeide: lieve zoon waar wilt gy zoo gewaapent ryden. Aymyn antwoorde: ik wil Yvoryn bevechten en doen hem van hier trekken, of eisschen hem te kampen, want het is schande dat wy zoo lang belegen blyven zonder iets te bedryven. Zyn moeder en grootmoeder badden zeer dat hy het laaten zou, zeggende: ô lieve kind wat wilt gy bestaan, gy zyt maer 18 jaar oud en wilt gy gaan vechten tegen zulk volk, hetwelk u niet mogelyk is, laat deze reis vaaren. Aymyn dit hoorende zeide: Lieve moeder weest te vrede, want gy zult my dat niet afraaden, ik zal myn grootheer bevechten en verwinnen of daar voor dood blyven. Met een reed hy weg. Toen Aymyn uit de poort kwam ryden na het leger en de sarazynen hem vernaamen, bragten zy hem voor de koning Yvoryn. Als hy in de tent voor de koning kwam, zoo werd hem gevraagt waarom dat hy daar kwam. Daar op zeide Aymyn zeer stoutelyk: Heer koning Yvoryn, dat ik hier nu gekomen ben, dat is om u te vraagen waarom dat gy myn moeder aldus belegen houd zonder eenige reden? toen vroeg de koning: jongheer wie is u moeder, Aymyn antwoorde: Benfleur u dochter die is myn natuurlyke moeder en gy myn grootheer; nu kom ik vraagen of gy van uwe goden afwyken wilt en gelooven aan hem die u geschaapen en gemaakt heeft ende u weder ontmaaken zal; want zeker groot heer gy bent verdoolt dat gy gelooft aan goden die geen kragt en hebben. Als zy dit hoorden, stond daar een reus op, geheeten Galles en riep met een groote stem: christen, christen! ik zou u liever doodslaan, dan dat onze koning christen zoude worden. De koning zeide het heeft geen nood dat ik christen worden zal. Aymyn

dit hoorende zeide: Nu kom ik u eisschen tot een kamp en is het dat ik u verwin, zoo zult gy van hier trekken en verwint gy my zoo zal ik in uwen wille staan. De koning dit hoorende, werd zeer lagchende en zeide: Om dat gy nog jong zyt en zeer moedig in het spreken, zoo zal ik er u een zenden die u wel bedwingen zal. De koning riep de reus Galles, dat hy de kamp aanvaarden zoude, hetwelk de reus deed.

Hoe dat Aymyn den kamp deed tegen den reus Galles en hoe hy hem verwon.

Toen dit geschied was, gingen beide de kampioenen hun gereed maaken om te kampen. Als zy beide in het kryt waaren sprak den reus: jongeling laat u nog wat met roeden slaan eer dat gy komt om te kampen. Aymyn zeide: Al ben ik jong van jaaren, de heer der heeren zal my wel gratie geven om u te verwinnen. Toen ging Aymyn tot de reus ende sloeg hem op zyn herssen bekken dat hy dagt dat de helm brak. De reus zou zyn slag nemen en meende Aymyn het herssen bekken te kloven en hy misten, zoo dat hy zyn paard het hoofd klofden, toen was hy te voet. Toen Aymyn dit zag, sprong hy van zyn paard en ging tot de reus en sloeg hem zyn eene hand af. Toen de reus dit voelde begon hy zyne goden te vervloeken. Aymyn greep de hand die daar lag en wierp de reus de eene oog daer mede uit en sprak: wat dunkt u nu heer reus, wilt gy my nu niet met roeden slaan? de reus antwoorde: laat de kamp uitstellen tot morgen, want Mahomet is nu zeker met iets anders bezig, zoo dat hy op ons niet denkt. Toen Aymyn dit hoorde, werd hy zeer lacghende en sprak: Mahomet heeft nu zoo veel magt als hy morgen hebben zal, daarom steld u te weer, ik zal u niet spaaren. Den reus nam zyn gysarme ende sloeg na Aymyn, maar hy sloeg de stok zoo styf in de aarde, dat hyze er niet uitkrygen kon. Toen kwam Aymyn en sloeg hem de andere hand af en toen viel hy ter aarde, toen hy geen christen worden wou, zoo sloeg Aymyn hem den hals af, dankende God voor die victorie.

Nu is te weten, dat Spiet van daar by zyn geld verloor, weer in het leger was gekomen en was daar terwyl datze op den kamp vogten, maar hy ging onzigtbaer. Toen de kamp gedaan was, riep den koning Yvoryn: slaat dood, slaat dood, en toen liep al het heir na Aymyn om hem dood te slaan. Toen kwam Spiet tot Aymyn en sprak: Aymyn hoe komt gy hier? zonder myn troost moet gy hier blyven, steekt deze ring aan u hand, gy zult er mede onzienelyk zyn. Toen Aymyn de ring aan zyn hand had, zag hy Spiet voor hem staan en verblyde hem zeer. De sarazynen kwamen aangeloopen: Spiet en Aymyn sloegen zeer de een met zyn kolf en de andere met zyn zwaard en zy vochten zoo lang dat zy by koning Yvoryn kwamen en toen greepen zy hem ende staaken een ring aan zyn hand, toen was hy ook onzigtbaer. Den koning zag wel dat Aymyn en Spiet hem gevangen hadden en hy zag zyn volk wel, maar zy zaagen hem niet ende hy riep met luider stemme: edele heeren, Aymyn en Spiet hebben my gevangen ende zy willen my na de stad leiden. De heidenen die verwonderden haar zeer, want zy hoorden haar koning wel, maar zy zaagen hem niet en zy riepen, heer koning waar zyt gy, wy hooren u wel, maar wy zien u niet. Toen riep den koning: slaat toe, of ik worde in de stad gebragt. De heidenen sloegen na het gehoor ende raakten haar koning ontzaggelyk, zoo dat hy riep: slaat niet meer, of ik worde vermoord en aldus werd hy na de stad gebragt. Toen Aymyn en Spiet met den koning voor de poort kwamen, toogen zy de ringen af en toen kon men haar zien. Benfleur zag haar vader voor de poort gevangen staan en liep tot Druwane en zeide: o! moeder, Aymyn en Spiet brengen myn vader gevangen. Toen ging Druwane op de muur en de poort werd geopent ende zy werden ingelaaten. Toen zy ingekomen waaren, ging Benfleur tot haar vader en heete hem vriendelyk welkom, zeggende: myn uitverkoren vader, ik heet u wellekom in Eggermoat. Den koning dit hoorende, zeide met een toornig gemoed: wreedaarde dochter, die my zoo veel leed aengedaan hebt met uwen Vivien dien venegaet van Mahomet, had ik hem hier ik zou hem doen hangen als een dief. Aymyn dit hoorende werd zeer toornig en palmden zyn mes en zoude den koning

geslagen hebben, als Spiet het niet belet had. Spiet zeide: Aymyn wat wilt gy maaken wilt gy uwen grootvader slaan, daar hy gevangen is? het was een eeuwige schande voor u. Toen sprak Aymyn: wil ik u wat zeggen grootheer als gy zulke woorden meer van myn vader zegt, zoo belof ik: als een christen man het zal u berouwen. Toen sprak Benfleur: zyt te vrede zoon, al is myn vader zeer gestoort, hy zal hem wel bedenken en ook laaten vrede maaken en sprak tot haar vader: beminde vader, wat hebt gy in u zin dat gy den oorlog aanneemt? want kwam Vivien, die ik t'huis verwagt, het zoude u leven kosten en al ligt gy voor de stad nog negen jaar, gy zultze niet winnen. De koning zeide: al ben ik nu gevangen, daarom zal myn leger niet opbreken, maar zullen u zoo bestormen, dat gy nog bly zult zyn dat gy my loslaat. Toen bevol Aymyn, dat men de koning gevangen zou weg brengen en hy zeide: Als ik dit nog langer hoorden, zou myn bloed daar van verwaarmen. Toen werd de koning geleverd aan Galaffer, om hem te bewaaren. Toen dit geschied was, begon de victalie in de stad te minderen, toen ordonneerden Spiet en Aymyn, dat ze saamen in het leger zoude gaan en haalen van de victalien, hetwelk zy deden en kwamen onder de turken en vonden daer de spys al toegemaakt staan. Aymyn en Spiet dit ziende, namen de spys en staaken ze in haar mouwen. De koks ziende dat de schotels die vol spys stonden ledig waaren, begonden het malkanderen te wyten en te slaan, zeggende, waar hebt gy de spys gelaaten die in de schotel was, Spiet greep een kan en dronk. De kok zag dat de kan open ging, maar en zag niemand. Toen riep hy met een verheven stem: dit zyn de tovenaars die onze koning gevangen hebben en ons de spys onthaalen. Toen nam hy een ketel heet water (om dat hy hem niet kon zien) en wou hem daar mé begieten maar Spiet nam hem in zyn armen en wierp hem in het vuur en den heeten ketel op hem: de andere kok liep in het leger en riep alarm, die onzen koning hebben, nemen onze spys. Toen ging Spiet en Aymyn in de tent, daar den admirant van Palerne was en sloegen hem het hoofd af daar hy over tafel zat. De heidenen maakten groot gedruis en Spiet met zyn kolf en Aymyn met zyn mes sloegen in den hoop. De

turkèn riepen, wy zien dat mes en de kolf wel, maar zien geen menschen. De vrouwen op de muuren hoorden dit gerucht en zagen toen Aymyn en Spiet voor de poort, dieze inlieten en zy ontlasten zich van de spyzen en verhaalden watze in het leger bedreven hadden. Voorts zeide zey datze spys genoeg krygen zouden en Spiet nam van die spys ende bragtze voor den koning en zeide: heer koning deze spys hebben wy uit het leger gehaald en den admirant verslaagen en ik breng z'u hierom dat gy daar van eten zult. En den koning dit ziende, wierp de spys tegen de aarde, toog zyn baard en vervloekte zyn goden. Toen zeide Spiet: ik belof u dat ik u zoo honger zal laaten lyden, dat als gy van deze spys had, gy zoud ze dan zeer wel eten en hy ging alsdan weg.

Hoe dat Galaffers den koning Yvoryn van Monbrant uit de gevangenis verlosten en de stad van Eggermont deerlyk verkogt en leverden.

Toen koning Yvoryn 8 dagen gevangen gelegen had, zoo dagt Galaffers, die den koning Yvoryn bewaarden, dat hy hem uit laaten zou, op dat hy verheven zou worden: hy ging tot zyn neef, den poortier van de stad en gaf het hem te kennen. Den poortier dit hoorende, verblyde hem uittermaaten zeer van dat afgrysselyk boos opzet, welke Galaffers met den koning gemaakt had en zy gingen t'saamen tot den koning Yvoryn en groete hem zeer met groote reverentien, zeggende: heer koning, die altoos in eere en welvaaren tot dezer tyd toe geweest hebt en alle genugten hebt gehad, verdriet het u niet dat gy hier zoo alleen en zonder gezelschap van uwe heeren moet gevangen zitten, als een misdadig mensch en daarom genadige koning, is het u edel heer niet een groote pyn? daar op antwoorde de koning en zeide: het is my een groote pyn in myn herte, al wat ik heb zou ik wel willen geven, maar het mag my niet baaten. Toen zeide Galaffer: heer koning ik vraag u in het heimelyk, als er iemand was die te weeg kon brengen dat gy uit de gevangenis verlost werd en de stad in u handen leverden, zou gy het hem ook

grootelyk loonen? daar op antwoorde den koning zeer blydelyk: is er iemand die my verlossen wil en my myn lyden helpen wreken, ik zal hem het hertogdom van Eggermont in zyn handen leveren. Dit dogt de twee verraders goed en zy ontsloten den koning en bragten hem op een kamer. Toen zeide den poortier tot Galaffer, gaat gy buiten de poorten en zegt de kapiteynen, dat zy haar gereed maaken tegen dat men een vlamme vuur toonen zal en dan zal ik de eene poort open doen en alles laaten inkomen. Toen ging de verrader Galaffer in het leger, hy werd gevangen en voor den generaal kapiteyn (geheeten Colaut) gebragt. De kapiteyn vroeg hem wat hy by nachten in het leger deed? daar op antwoorde Galaffer en zeide: Koning Yvoryn u heer is verlost uit de gevangenis en hy beveelt door my dat gy u terstond gereed maakt, want wy zullen de stad in uwe handen leveren. De heidenen vroegen of zy het gelooven mogten. Galaffer zeide: ik zal by u lieden nu blyven en is het anders als ik zeg, zoo kunt gy my dooden. Ziet men toont ons een teeken dat wy inkomen zouden. Terstond gingen de heidenen na de stad en zy vonden de poorten open en lieten wel tot twee duizend in de stad en toen werd de poort toe gesloten. Als den koning van Monbrant zag dat zyn volk binnen was, kwam hy by haar. Als de heidenen haar koning zaagen, zoo riepen zy Yvoryn van Monbrant en deelden haar in alle straaten. Galaffer en koning Yvoryn gingen na het paleys daar Druwane, Spiet, Aymyn en Benfleur op waaren: zy liepen de deuren open, zoo dat zy kwamen de kamer in daar zy haar vonden en zy riepen: Yvoryn van Monbrant, Yvoryn van Monbrant. Spiet dit hoorende liep uit zyn bed om zyn ring te haalen, maar hy kon ze niet vinden. Toen kwam den koning en hy vond Spiet en nam hem gevangen: toen kwam hy in de kamer daar hy Druwane, Aymyn en Benfleur vond, die hy zeer schimpelyk toesprak en zeide tot Aymyn: jongeling gy woud my dooden, maar het moogt niet geschieden. Aymyn antwoorde: had ik myn wil gehad, het was tot hier toe niet gekomen. Druwane en Benfleur schreider zeer bitterlyk en zy bad om gratie aan haar vader, maar het kon niet helpen en zy werden van malkanderen in de gevangenis geleid, om dat ze malkander niet spreken zoude: och wat werd daer menig

man vermoord, menig maagd en vrouwe onteerd, en dooden alles dat ze vonden. Nu wil ik koning Yvoryn hier laaten en schryven van koning Karel die gevangen lag.

Hoe de peis gesloten werd tusschen de Graaf van Moncler en Koning Karel.

Als koning Karel een jaar lang te Moncler had gevangen geweest, en de graaf van Moncler met zyn heeren die alle dagen kwamen om peis te maaken, zaaten Roeland en Karel op een tyd t'saamen te eten en Roeland zeide: Heer koning wilt gy u leef dagen alzoo gevangen zitten? ziet gy niet dat de genooten u afgaan en bezonder de twee verraders daar gy meest in betrouwde, dus dunkt my dat wy hier lang genoeg gelegen hebben. Toen antwoorde de koning en zeide: Neef Roeland het verdriet my ook om hier langer te zyn, maar ik zal nimmermeer peis maaken, of Malegys moet er buiten gesloten zyn, om dieswille dat hy my zoo veel spyt aangedaan heeft. Roeland dit hoorende zweeg stil en is zonder vertrek in de zaal by de heeren gegaan en hy heeft ze hoogwaardelyk gegroet. Buevyn vroeg aan Roeland, of de keizer nog niet geresolveert was om peis te maaken. Roeland antwoorden: Edel heeren, de keizer wil geen peis maaken dan in deze manieren, als dat Malegys buiten de vrede zal gesloten zyn, of hy wil daar niet na hooren. Malegys dit hoorende, werd uittermaaten lagchende ende sprak: is Karel zoo een groote vyand van my, dat hy my buiten de vrede wil gesloten hebben? nu heer vader en heer oom, het is U-L. best dat gy vrede maakt om het profyt van de gemeente en sluit den keizer my buiten den vrede, hy zal wel willen eer het een half jaar geleden is dat hy my daar mede ingesloten had. Toen antwoorde den vader; zoon mits dat gy te vrede bent om buiten deze vrede gesloten te zyn zoo belieft het my ook, maar belieft het u niet buiten den vrede te laaten sluiten. Malegys sprak zoo schoon dat zy daar mede te vrede waaren; zy gingen tot koning Karel en groette hem beleefdelyk. De koning ontfing haar

vriendelyk en groeten ze wederom. Toen sprak Buevyn van Eggermont: genadige heer keizer en koning van Frankryk, het is wel waar dat wy tegen u in gebreke zyn, om dat wy u gevangen gehouden hebben, daar wy niet veel regt toe hadden, niet te min als het uw edelheid beliefd had, zoo had gy al los geweest. Voorts om dat er vele dooden aan wederzyde gebleven zyn, zoo zullen wy een kapel doen stigten, ter plaatse daar u tent stond, in welk kapel men alle dagen een mis doen zal voor de dooden, eeuwelyk duurende. Ja voorts zullen wy u hier zweeren eeuwiglyk te dienen en by te staan, uitgenomen als ik zou moeten oorlogen op myn kinderen, of tegen mynen broeder. Voorts zullen wy u vry en los laaten zonder eenig rantzoen, mits ons te geven een zekeren vrede en die te bezegelen met uw zegel. Koning Karel deze woorden hoorende, behaagde zy hem zeer wel en was te vreden met het gene dat zy zeiden, uitgenomen een zaak: Als het was dat de koning oorlog had tegen Malegys, dat zy hem geen onderstand zoude doen; het welk zy beloofden en aldus werd de vrede aan wederzyden gesloten. Toen sprak Buevyn van Eggermont tot Roeland: ik bid u dat gy het best doen wilt voor myn zoon Malegys, dat hy zyn vrede mag verwerven by de keizer. Dan antwoorde Roeland: edel hertog, daar zal ik myn best toedoen na al myn vermogen: en met een reed Roeland naar den keizer, die voord na Parys reisden. En de hertog Buevyn met al zyn heeren reeden na de stad, daar zy vriendelyk ontvangen werden.

Hoe Chrisiole by nacht met haar kamerling voor Viviens bed kwam en zei dat haaren zoon gevangen was, met Druwane, Benfleur en Aymyn, van den koning Yvoryn.

Als de heeren gescheiden waaren en elk ter bed gegaan was, kwam daar Chrisiole Spiets moeder met haar kamerling by nachte door kunsten tot Viviens bed en zeide: jongheer Vivien, Benfleur, Druwane u moeder en Aymyn en myn zoon Spiet, zyn gevangen van koning Yvoryn en zoo gy die niet te hulp komt,

zal hyze alle gelyk dooden. Vivien dit hoorende, verzugte in hem zelven, zeggende: wie zyt gy op dat ik het verdienen mag. Zy sprak: ik ben een Alvinne, Chrisiole geheeten, de moeder van Spiet en weet zeker wilt gyze levendig zien, zoo moet gy derwaarts reizen: hier mé wil ik van u scheide. Vivien sprong uit het bed, denkende, och ik ellendig mensch wat ik zal nu beginnen, want Benfleur is uit haar land gekomen, om zich te bekeeren en my te volgen en daerom is zy nu gevangen, och wat zal ik t'uwer liefde doen en alzoo klaagden hy in hem zelven. Toen de dag aangekomen was kwam Vivien in de zaal, daar hy zyn vader, broeder en oom vond, die hy minlyk groette en hy vertelden haar het geen dat hy gehoord had. De hertog Buevyn van Eggermont kreeg zulken rouw in zyn herte, dat hy ter aarde neder viel en was zoo meer als een half uur. Malegys en Vivien die waaren zeer bedrukt door haar vader en moeder en de graaf vertroostenze, Toen Buevyn van Eggermont opgestaan was, zeide hy; ô malle fortuin! hoe valt gy my zoo zwaar en altyd van het een ongeluk op het ander. Met een nam hy oorlof aan zyn broeder en sprak: oorlof lieve broeder, ik wil met myn kinderen en myn volk gaan, om de heidenen te bevechten en de gevangene te verlossen; aldus reeden zy na Eggermont. Toen de koning Yvoryn de stad van Eggermont gewonnen en de principaalste burgers gevangen had, zoo velden zy al de beelden die aan de kerk waaren en zeide: daar zyn afgoden in. Galaffer zeid de koning dat hy de gevangenen zou dooden; het welk de koning konsenteerden en hy deed al de gevangenen uitvoeren om te dooden. Deze edele vrouwen klaagden tegen malkanderen datze nu sterven moesten, desgelyks deed ook Aymyn Viviens zoon. Spiet dit ziende zeide: laat staan uw treuren, want als het ten uittersten komt dan weet ik nog een kunst daar ik my mede behelpen zal. De vrouwen dit hoorende verblyden haer een weynig, op hope dat zy verlost zoude worden. Binnen deze tyd waaren de dienaars van de koning ter plaatze gekomen daar men die justitie doen zou, en daar zy alle vier waaren, De koning zeide tot Spiet kleene dwerg, gy hebt my veel spyt gedaan, wat zegt gy? ik heb raad gehouden met myn heeren en die hebben my geraaden, wilt gy u geloof verlaaten en het onze

ontfangen, ik zal u groot goed geven: En gy Aymyn, om dat gy myn dochters kind zyt, zoo vergeef ik u al het geen dat gy my misdaan hebt, mits dat gy u christen geloof verlaat ende gelooven aan Mahomet: voorts zal ik u generaal kapitein van al myn volk maaken. Spiet en Aymyn zeiden: hoe meer gy ons deugden doet, hoe meer kwaad wy u doen zullen en eer wy ons geloof afgaan zouden, lieten wy ons liever van lid tot lid ontleeden. Den koning dit hoorende werd zeer toornig en zwoer by Mahomet dat hyze daarom hangen zou. Ten laatsten ging de koning tot Druwane en sprak: ô! uytverkoren vrouw, wilt gy aan onze wet gelooyen, zoo zal ik u koningin van Monbrant maaken: het welk zy niet doen wilde: Den koning zeide: ik zweer u by Mahomet dat ik u beide aan een staak zal doen branden en de koning bevol Galaffer dat hy Spiet hangen zou: Toen nam hy Spiet en ging met hem de leer op om hem te hangen. Maar Spiet bezwoer een duivel, die hem zyn ring en zyn kolf bragt en toen stak hy de ring aan zyn hand en kwam de leer af zonder dat Galaffer wist waar Spiet gebleven was, maar Spiet was onder het volk, doende niet als slaan en steken, zoo dat er niemand dueren kon. De koning dit ziende, deed zyn paarden te saamen vergaderen en meenden Spiet met paarden te omringen, om datze hem dooden zouden, maar hy liep heimelyk weg. Toen koning Yvoryn zag dat hy niets aan Spiet had, zoo was hy zeer gestoort en sprak: bind Aymyn vast, die en zal u niet ontgaan of gy zult hem wel gevoelen. Nu zult gy weten, als Vivien met zyn broeder en vader uit Moncler reeden, zonden zy een bespieder om te vernemen of zy by tyd zouden komen. Den bespieder had gezien hoe dat Spiet ontkomen was en hoe de anderen den dood verwagtede. Met deze tyding kwam de bespieder tot de heeren en sprak: Druwane en Benfleur staan beide aan een staak om te verbranden en Aymyn zag ik staan op de leer om te hangen. Vivien ende Malegys reeden terstand na het leger. Binnen deze tyd had Galaffer de koorde verveerdigd om Aymyn te hangen, maar Spiet sneed ze in stukken en wierp Galaffer van de leer. Toen kwam Malegys en Vivien en riepen Eggermont, Eggermont. Toen kwamen de heidene uitryden, wel zestien duyzend sterk, tegen haar vyfeen-twintig en riepen alarm, alarm.

Hoe koning Yvoryn verslaagen werd en hoe de Stad van Eggermont weder gewonnen werd.

Toen deze drie heeren byeen waaren zoo kwamen zy na het heir, roepende: Eggermont, Eggermont. De heidenen stelden zig vromelyk te weêr, maar Malegys kwam in het midden gereden met Beyaard en schoorden de bataille mede, zoo dat de heidenen vervaart werden, om dat Malegys en Vivien zoo menigen sarazyn versloeg en dooden. Spiet ziende de vroomigheid van zyn meester Malegys, zoo greep hy moed en ging zeer vreesselyk met zyn metaalen kolf slaan onder de heidenen. Den koning ziende Buevyn aan het eene einde groote moord bedryven onder zyn volk, vergaderden omtrent 11 honderd paarden en daar reed hy mé na Buevyn van Eggermont en omringelden hem, en zoude hem zonder twyffel dood geslaagen hebben, had Vivien het niet gedaan, die op koning Yvoryn aan reed en sloeg op zyn helm dat hy zoo styf bleef zitten als of hy dood was. Dit ziende een van zyn naaste heeren, nam het paard en wilde het weg leiden. Spiet ditziende, sloeg hem de metaalen kolf op het hoofd, dat hy dood ter aarden viel. Ten laatsten bekwam koning Yvoryn en stelden hem te weêr; toen kwam Vivien en sloeg hem op het hoofd, dat hy mede dood ter aarde viel. Aymyn was altyd aan de zyde daar zyn grootmoeder en moeder stond, daar hy hem zoo vromelyk hield, dat het niet mogelyk is om te schryven. Ten laatsten bragt hy zyn moeder en grootmoeder in de stad en hy keerden al vechtende weder, tot dat hy kwam daar hy Galaffer zag liggen, die op handen en voeten gekropen was, om de dood te ontgaan. Toen Aymyn hem vond sprak hy: gy verradar, die al dat hier gebrouwen heeft, zoud gy myn nog ontkomen, neen gy ontrouwen. Toen sprak Galaffer: och Aymyn slaat my dood, want ik lyde duizend dooden. Maar Aymyn en wilde er niet na hooren en hy bond hem vast aan een staak en liet hem liggen. Na veel stryd hebben de sarazynen de vlugt genomen na de poort, maar zy mogten daar niet in, want de burgers hadden de stad wederom in, en de turken verdronken met menigte in de ves-

ten. Toen de heidenen al te samen vermoord waaren, vergaderden de vrome en stoute helden byeen en Vivien vroeg waar zyn zoon Aymyn was? Spiet antwoorde: u zoon heeft hem zeer vrom en kloek gedragen en ginter vegt hy nog. Toen sprak Vivien ik zal gaan en beproeven myn zoon Aymyn, of hy stout, mannelyk en onverzagt is. Zoo als den vader dit sprak, was Aymyn doende om den verrader Galaffer aan zyn paards staart te binden. Toen sprak Vivien met zeer straffe woorden: gy jongheer, waar wilt gy heên met dezen man? slaat hem dood of ik zal het doen. Toen sprak Aymyn: dusdanige pyn is hem toch te kleyn, maar indien gy u zoud willen vermeten my dezen man te ontnemen, ik zou het zoo vergelden, dat het u rouwen zou. Toen sprak Vivien: als ik het doen wilde, wat zoud gy daar tegen doen? en met dien greep Aymyn zyn zwaard in de hand en sloeg zyn vader zoo afgrysselyk op zyn hoofd, dat hy hem zeer kwetste: en toen sloeg Vivien wedorom na Aymyn met groote magt, maar Aymyn ontsprong dien slag. Aldus vogten zy een lange poos tegen malkander met groote hitte. Maar toen Malegys dit merkten sprak hy: my dunk Vivien èn zyn zoon zullen malkander schenden. Toen sprak Malegys: Vivien, myn beminde broeder, het is groote schande dat gy op uw zoon alzoo vegt. Als dan antwoorde Vivien: beminde broeder, ik kan niet ontslaagen zyn, ik meende hem maar te proeven van zyn stoutigheyd en mannelykheid maar het proeven valt my te zwaar. Spiet riep met luider stemme tot Aymyn: en slaat niet, want het Vivien u vader is, daar gy tegen vegt. Toen Aymyn dit hoorden, sprong hy van zyn paard en viel op zyn kniën en zeide: ô! agbaaren en beminde vader, vergeeft my dat ik u zoo nydig geslaagen heb, ik wist niet dat gy myn vader waart. Vivien dit hoorende sprak: lieve Aymyn het is u al vergeven. En Vivien vraagde hem: waarom hebt gy dezen man aldus wreedelyk en ongenadig gebonden en wilt hem nog slepen? toen sprak Aymyn, myn uitverkoren en beminde vader, het is de oorzaak van alle deze moeiten en jammerlyke moorden en daaden die hier gebeurt zyn: en hy is de verrader die de koning Yvoryn uytliet en de stad deerlyk in zyn handen leverden. Want toen ik den reus Galles verslagen had en in het wederkeeren den koning Yvoryn gevangen bragt, zoo gaaven

wy hem dezen boef te bewaaren en hy nam nog een gezelle met hem en lieten den koning de poort uit en de turken kwamen in de stad en wy werden gevangen en hy zou my gevangen hebben, had Spiet het niet belet. Toen zey Buevyn van Eggermont: ay valsche verrader, hoe zult gy dat verantwoorden, dat er zoo veel chr sten bloed gestort is. Toen sprak Malegys: neemt den verrader en ontbind hem van des paards staart en zet hem op een ander paard, op dat hy te sterker blyven mag de pyne te lyden. En alzoo reeden de heeren na de stad.

Hoe dat de heeren vriendelyk ontfangen werden van Druwane en van Benfleur haare dochter.

Toen Aymyn zyn moeder en grootmoeder in de stad geleid had, gingen deze vrouwen haar op het alderkostelykste toemaaken en zy geboden dat men de huizen behangen zoude, het welk de burgers deden en bedreven al de triomphe die ze konden. Toen begonden de klokken te luiden en de geestelykheid ging hem tegen met processien, maar daar en waaren geen reliquien, want de turken haddenze verbrand. Toen de heeren dit zagen: zeide Aymyn: ô! beminde vader en grootheer, ziet hoe de burgers arbeiden om u te believen. Binnen deze tyd kwamen zy zoo na aan de stad, dat de vrouwen de paarden genaakten en de priesters gingen over beiden zyde van de straaten staan en hietenze wellekom. Toen zy nu alle byeen waaren, wierd daar groote genugten bedreven in de stad, ter eere van de inkomste des hertogs met zyn kinderen. Toen deze heeren in de stad waaren en alle dingen wederom in order gesteld waaren, was den poortier (die in deze verradery mede gedaan had) zeer dienstig, om dat men hem niet vermoeden en zou en stak hem weder in het officie des poortierschaps. Zoo gebeurde het op een tyd dat de heeren gingen te regt zitten, om justitie te doen over den verrader Galaffer en zy lieten hem haalen. Toen vraagde hem den hertog: waarom hebt gy die verradery gedaan daar men u altyd zoo veel vriendschap bewezen heeft? Galaffer, zeer onnoozel zynde, sprak aldus: edel hertog, myn lyfs genaade, het was den vyand die my daar toe

stouwde, door groote giften die my den koning belofden. Toen vraagden den hertog of hy deze verradery alleen gedaan had, of dat hy nog eenige hulp met hem gehad had? daar op zeide Galaffer: Dat de poortier van de poort daar de heidenen door kwamen hem daar toe geholpen had. En toen werd de poortier ontboden dat hy by de heeren komen zoude en toen hy in de vierschaar kwam, zoo vroegen hem de heeren waarom dat hy deze verradery gedaan had, over de gene die hem nooit iets misdeden? de poortier antwoordde en zeide: het zal nimmermeer blyken dat ik verradery bewezen heb, maar ik heb altyd getrouw geweest in myn officie. Toen sprak Galaffer: ô! kozyn, als gy de poort open deed ende een teeken van vuur op stak, dat de turken in komen zouden, kunt gy dit loochenen? daar op sprak de poortier: Al het gene dat gy zegt zyn leugens, ik wilder een kamp om vechten, indien het den edele hertog belieft. Toen sprak Galaffer: ô verrader, om dat gy weet dat ik geen magt heb, om dat myn been gebroken is, en daarom spreekt gy zoo stoutelyk. Maar was er iemand die voor my kampen wilde, men zou wel zien wie in het vuil blyven zou. Toen stond Spiet op en sprak: edele heeren t'uwer believte zal ik de kamp aannemen voor Galaffer; het welk de heeren consenteerden. Den poortier ziende dat Spiet de kamp doen zou, zoo sprak hy: Spiet, om dat gy de kamp doen zult, zoo bespreek ik dat gy my niet betoveren moet, nog onzigtbaer gaan: hetwelk hem Spiet belofde.

Hoe Spiet een kamp deed tegen den verrader, de poortier van de Stad.

Spiet die de kamp doen zou, nam geen harnas, nog mes aan, maar alleen zyne metaale kolf en ging na het kryt, hy had niet lang in het perk geweest, of de verrader die kwam ook wel gewapent in het kryt. Toen hy in het kryt kwam, ging Spiet hem tegen en wilde hem met zyn kolf slaan maar de verrader riep: wilt gy zoo schielyk slaan? laat ons eerst zeggen waarom wy hier gekomen zyn. Spiet die van geen zeggen wist verhief zyne kolf en sloeg den verrader op zyn hoofd, dat hy ter aarden viel zonder een woord te spreken. Toen

de verrader een wyl tyds gelegen had, vroeg Spiet of hy hem opgeven wou? den verrader antwoorde: hoe zou ik my opgeven, ik ben nog niet verwonnen, ik zal zal u nog nader gaan: en met een sloeg hy na Spiet en meenden zyn hoofd af te slaan en sloeg op de kolf dat er vuur uit zyn mes sprong. Spiet dit ziende, sloeg hem nog eens op zyn hoofd dat hem het bloed de mond uit liep en greep hem by de beenen en sleepten hem voor den hertog en ontwapende hem. Ten laatsten bekwam hy, en Spiet vroeg of hy hem opgeven wou en belyden de verradery. Toen riep hy: ô! hertog doet my gratie, want ik beken dat ik de dood wel verdiend heb en hy ging alle de verradery vertellen zoo het voorschreven is. Als de heeren deze verradery hoorden, gingen zy te raaden met wat dood die verraders sterven zouden: ten laatsten gaaven zy dit vonnis: *Dat men ze zou stellen in een wagen en voeren ze al om de stad en op elken hoek van de straaten zou men ze een lit breken, tot al de leden gebroken waaren, dan haar vleesch te bestryken met zeem en zettenze levendig op een rad buiten de poort,* daar zy de turken in lieten. Terstond waaren er twee dienaars die de wagen bereide en een bank daar op en haar voeten werden terstond gebroken. De verraders riepen zeer vervaarlyk en vloekten, zettenze levendig op een rad: terstond waaren zy zwart van vliegen en zoo leefden zy twee dagen in groote pyn. Toen dit gedaan was, gingen de heeren in de stad: daar werd uitgeroepen wie binnen Eggermont woonen wilt, zal huishuur voor niet hebben. En in korten tyd was de stad vol volk.

Hoe de heeren de bruiloft slooten van Vivien en van Benfleur, koning Yvoryn van Monbrants dochter.

Als alle dingen wederom besteld waaren zoo het behoorde, overleide Vivien en Benfleur, datze niet langer ongetrouw wilden zyn. Zoo is Vivien gegaan tot zynen vader, zeggende: vader, ter eere van myn bruid Benfleur, zoo wil ik doen beroepen een open hof en binnen dien tyd zullen wy een tornoy spel hanteeren ter eere van de edelheid en belieft het u zoo zal ik u herauten zenden binnen koning Karels hof, of de jongers

zoude believen ten spel te komen. Den vader die antwoorde: lieve zoon, ik durf het niet wel konsenteeren, of er ook eenige twist kwam dat den koning wederom op ons zoude mogen verstooren. Malegys zeide: vader wy zullen tegen niemand twist maaken, maar alle genugten hanteeren. Ten laatsten is Aymyn op zyn kniën gevallen, zeggende: beminde grootheer, u zal believen myn vaders bede te konsenteeren, om te vereeren haar huwelyks dag en ook opdat ik myn leden mag beproeven tegen koning Karels jongers, daer ik u-l. zoo veel af hoor zeggen. Den hertog Buevyn, de couragie van zyn neef ziende, zoo sprak hy: beminde neef Aymyn, ik kan het u niet ontzeggen, u bede is gekonsenteerd. Toen Vivien en Malegys konsent hadden, zonden zy een heraut na koning Karels hof en zy bevolen hem zyn bodschap te doen en Malegys zeide: als de koning na my vraagd dan moet gy zeggen, dat gy, myn vader of my myn vrienden van my niet weten. De heraut nam dit alles aan en zeide: dat hy het wel bestellen zou en zoo scheiden hy uit het hof. Toen dit gedaan was, ging Vivien en Benfleur in de kerk en ondertrouwden malkander en zy gingen wederom in het hof, goede sier maakende en triomfeerende. Toen de heraut uit Eggermont gescheiden was, zoo is hy ten laatsten binnen Parys gekomen op Sakraments dag, onder de hoogmisse, daar koning Karel met zyn heeren uit de kerk kwam: den heraut viel neder op zyn kniën, kussende de koning zyn voeten. De koning vroeg hem wat zyn begeerte was? de heraut antwoorde, heer koning ik kom van de hertog Buevyn van Eggermont, wiens zoon Vivien trouwen zal met Benfleur de koning Yvoryn zyn dochter, aldus doet hy u zeer bidden, of ik hier een tournoye zou mogen beroepen ter eere van het feest, of er iemand was die daar genugte in had en ten tournoye kwam. De koning vroeg of Malegys daar was? De heraut zeide: Neen heer koning hy is er niet, ook weet zyn vader nog geen van zyn vrienden waar hy gebleven is. Toen de koning hoorden dat Malegys daar niet was, gaf hy den heraut konsent. Toen ging de heraut ter plaatse daar men gewoon was te roepen en stak een trompet en hy begon te roepen in dezer maniere: hoort gy edele heeren en jongers, die ooit het harnas gehanteert hebt, daer is Vivien van

Eggermont, ter eere van zyn bruid Benfleur, die hy trouwen zal op den 8e dag van july, zoo doet hy roepen een open hof, duurende veertien dagen lang met een tournoyspel, die dat best doen zullen zal men een schoone kostelyke prys presenteeren, zoo wel van binnen als van buiten, niemand uitgezonderd. Toen dit gedaan was, vroeg Roeland de heraut of Malegys niet binnen Eggermont was? De heraut zeide: ja hy edel heer Roeland, maar hy verbood het my voor koning Karel te zeggen, of hy daar door ulieden niet zou willen laaten komen. Toen zeide Roeland dat hy wel gedaan had en hy gaf hem een stuk goud: de heraut reisden na Eggermont en vertelde dat hem geschied was. Toen de heraut vertrokken was van Parys, vergaderden Roeland al de jongers daar toe dienende, als Olivier; Almoryn, Ogier en nog meer andere akkordeerden, dat zy daar wilde reizen om prys en eere te behaalen zy gingen te samen voor koning Karel, daar hy met zyn heeren stond en zy deden hem reverentie en Roeland zeide: heer koning gy weet wel dat hier een heraut is geweest uit Eggermont, die een tournoye en steekspel uitgeroepen heeft, 14 dagen duurende, aldus zouden wy u willen bidden, dat gy ons konsenteeren wilde te reizen, om daar prys en eere te haalen. De koning dit hoorende sprak: Roeland neef wat wilt gy daar maaken, het is beter dat gy hier triomfeert en steekt onder malkanderen tournoyen. Toen sprak Guweloen: Roeland het waar u meer eer dat gy hier bleef, gedenkt u niet datze de koning en u gevanven hielde? Toen sprak Roeland: zou ik dat doen, zoo was ik verrader, wanneer een eeuwigen vrede gemaakt is en by avontuur had gy nog anders gedaan. de koning en zou het nooit begonnen hebben, zoo had hy die schande niet gehad en dat zelfde zei de bisschop Tulpyn en Olivier, toen Guweloen dit hoorden, zoo ging hy uit de kamer en zeide: bleef ik hier langer dan zou het myn schuld zyn, of het mogt eens myn schuld worden. Toen hy weg was zeide Roeland: heer koning het zoude schande wezen dat wy niet heen trokken, want zy zullen denken dat gy op hun gestoort zyt en dat gy een valsche vrede gemaakt hebt. Toen zeide koning Karel: edele jongers ik zal ulieden konsent geven, indien gy my beloven wilt dat gy daar geen

konversatien met Malegys hebben zult. Daar op zey Roeland: heer koning dat zullen wy doen, want hy is er niet: en toen naamen zy oorlof aan den koning en reisden terstond na Eggermont en zy zonden een ridder voor, Diederik van Briessenwont geheeten, dat hy de herbergen bestellen zoude. Als Vivien en Malegys vernamen dat Diederyk binnen de stad was zoo zyn zy tot hem gegaan en hebben hem vriendelyk welkom geheeten en vroegen hem of Roeland met de jongers nog verre van daar waaren. Toen zeide Diederik datze nog twee mylen van daar waaren en hy zeide dat de koning verboden had, datze met Malegys geen konversatie hebben zouden. Toen antwoorde Malegys en zeide: ik hop dat de jongers daar niet na vraagen zullen, want zy hebben my nooit tot vvand geweest. Toen kwam Spiet geloopen en zeide tot Malegys: meester gy moet van stonden aan te paard, want u vader met zyn heeren verbieden u, om de graaf Roeland met de jongers te ontfangen, die niet verre van de stad zyn. Toen ging Malegys en Vivien na haar vaders hof en toen zy daar waaren, sprongen de heeren op hun paarden en Malegys op ros Beyaard en reeden alzoo te poorte uit wel een halve myl, en toen zy Roeland met zyn jongers zaagen, zoo bereiden hem Buevyn van Eggermont met zyn heeren en gingen Roeland met zyn jongers te gemoet en ontfingenze met groote blydschap. Toen gingen de heeren weder te paard zitten en reeden zoo met groote triomphe in de stad, daar zy eerlyk en met groote blydschap ontfangen werden.

Hoe dat Vivien en Benfleur koning Yvoryns dochter trouwde, en hoe zy haar bruilolft eerlyk en triomphantelyk hielden.

Des anderen dag was het den dag dat Vivien de schoone Benfleur trouwen zou, zoo was het in de kerk sierlyk toegemaakt, na behooren. Omtrent 9 uren kwam de bruidegom in de kerk in goud laaken versierd en alle de heeren volgden hem en kwamen alzoo in de kerk met groote triomf van spelen en trompetten. Daar na kwam de bruid Benfleur ook ter kerk ryden zittende

op een witte tellenaar en Aymyn reed nevens haar en Drawane Viviens moeder met de jongvrouwen volgden haar en kwamen alzoo met groote triomph ter kerk in. Toen zy in de kerk waaren, zoo werden zy geleid in een pavelioen, dat zeer kostelyk gemaakt was, daar speelden de orgelen en andere kerk instrumenten en maakten zoo een groot geluid dat men niet hooren kon. Toen de misse gedaan was, kwam de bisschop en trouwde Vivien met Benfleur na de stutuiten der heilige Kerk. Toen dit gedaan was wierden al de klokken geluid en alle instrumenten speelden met alle de trompetten, het welk zeer plaisant om te zien was, tot dat zy in het hof kwamen in een schoone zaal zeer kostelyk behangen. Als de bruid en bruidegom gezeten waaren en al de heeren aan de eene zyde, zoo begon men de gerechten voor te zetten met groote triomphe van genoegelyke spelen: Malegys die bewaarde zyn eer wel met dienen, met den jongen Aymyn. De kostelykheid der speizen is niet wel te zeggen, van pauwen die overvloedelyk gebraden kwamen en als menze open sneed, vloogen daar jonge vogelen uit. Roeland had een fesant voor hem liggen en hy zou de bruid daar een stuk afsnyden en toen hy sneed, pikteze hem in zyn vinger, om welk stuk zy zeer hertelyk lachten. Desgelyks Ogier, die zou een kapoen ontleeden, maar toen hy ze meenden te snyden, sprong zy van de tafel: Dit deed Malegys met nigromantien. Malegys zeide tot Spiet, haald my water om dezen wyn te verkoelen. Terwyl dat Spiet weg was, deed Malegys apen komen, en elk met een waterpot, die zy al springende op de tafel zette, en zy vingen allen slach van poetsen aen die een ieder hertelyk deden lagchen.

Hoe de tournoye geslaagen was daar Roeland de prys van steeken won ende Ogier van tournoyen.

Toen de maaltyd gedaan was, ging men de bruid ter plaatse geleiden daar de pryzen hingen, de eene prys van steeken was een goude lancie, omtrent een elle lang, zeer kostelyk gewrogt, den anderen prys van tournoyen was een zilveren zwaard met eenen

gulden appel en met een gulden kruis en in den appel stond een kostelyken steen. Toen zy geharnast waaren, kwam de vader en zoon als bewaarder der pryzen, om te geven een iegelyk dieze winnen zouden. Eerst kwam François Boudewyn in de baan tegen Aymyn gereden en staaken op malkanderen haar lancie in stukken. Toen kwam Gaudebant de Vreize tegen Vivien en staaken malkander met zoo groote kragt dat haar paarden nedervielen en deze twee heeren staaken langen tyd op malkander, maar zy bedreven niets. Ten laatsten zoo kwam Aymyn en Boudewyn wederom tegen malkander en Aymyn wierp Boudewyn van zyn paard ter aarden. Toen kwamen de gebroeders Huyge en Hendrik, die vromelyk tegen malkander reeden, maar zy wierden beide geveld, zoo dat zy geen prys konde winnen. Toen kwam de vrome Ogier met Ameryn van Narboene en Ogier, naer veel stekens en ryden, reed hy op Vivien met zulke kragt, dat hy man en paard ter aarde velde, dies Vivien hem zeer schaamde. Aymyn dit ziende, reed met zulken moed op Aymeryn, dat men hem uit het veld moest dragen. Toen werd Vivien op het paard gezet dat hy behield van koning Antenor van Spanjen, dat zeer sterk loopen kon en Roelant en Olivier kwamen in de baan en Roelant en Vivien reeden langen tyd op malkander, maar zy bedreven niets. Ten laatsten reed Roeland met zoo groote kragt op Vivien, dat hy hem uit het zaadel smeet en het paard en liet zyn loop niet, maar Aymyn dit ziende, meende het leed van zyn vader te wreken op Olivier; maar Olivier stak Aymyn dat hy met het paard ter aarde viel. Als Aymyn van de steek bekomen was, ging hy in het paleis en ontwapende hem aldaar; want den prys van steken was verdient. Toen dit steekspel gedaan was, begonden de trompetten wederom ten tournoye te slaan. Toen vergaderden de zes van buiten en kwamen gereden op malkanderen met zoo groote moed dat al haar lancien braaken. Toen greepen zy elk haar zwaarden en gingen na malkanderen toe en dit duurde tot in den avond. Toen werd er getrompet dat een iegelyk ten herberge gaan zou en komen. des avonds triomfeeren op het banket. Toen het avond was kwamen de jongers ten avond spel, daar zy zeer triomfeerden en genugte voorstelden van dansen en van springen, tot dat zy gingen slaapen. Den anderen

dag vergaderden de heeren om te zien wie dat men de pryzen geven zou en zy overleiden dat Roeland den prys van steken verdient had en Ogier van Denemarken de prys van tournoyen. Toen was daar een kleen meisje gereed om die pryzen te draagen en de herant kwam van Roeland en Ogier zeggen: dat ze zich gereed maaken zouden om de pryzen te ontfangen. Toen kwamen de heeren met dat meisje en zy bragten Roeland en Ogier de pryzen, die zy eerlyk ontfingen en zy bedankten de heeren zeer, en daar wierd groote genugten bedreven van springen, dansen, jaagen en ryden en Malegys die beriepze om snel te loopen, met de paarden, maar niemand kon tegen Beyaard springen ofte loopen, zoo dat zy hun alle verwonderden. Als de 14 dagen over waaren, wilde de jongers na huis reizen en zy kwamen in de zaal by de heeren en Roeland zey: edel hertog Buevyn van Eggermont wy bedanken u voor de groote vriendschap die gy ons gedaen hebt. Toen zeide den hertog: edele jongers, wat ik gedaan heb, dat heb ik gedaan ter eere van koning Karel myn gedugtigen heere, die ik altoos onderdaanig zyn zal: ik bedank ulieden dat gy tot my zyt gekomen, vermeerende het feest van myn zoon, aldus wat ik wederom vermag dat is t'uwer best. Toen namen de jonge ridders oorlof aan de heeren en zy reisden uit de stad en de heeren geleidenze een end wegs. Toen reisden deze jonge heeren zoo lang tot dat ze binnen Parys kwamen en toen traaden zy van de paarden en zy gingen t'saamen na het hof en toen zy koning Karel zagen zoo groetenze hem beleefdelyk. De koning vroeg hoe zy ontfangen waaren te Eggermont? Roeland antwoorde, heer koning, toen zy vernamen dat wy omtrent de stad waaren, zoo zyn zy ons tegen gekomen en hebben ons eerlyk ingehaald: ook zeide de hertog dat hy u altyd wil bystaan met ziel en lyf, als gy hem van doen hebt en Vivien zyn zoon heeft Benfleur de konings dochter van Monbrant getrouwd en hy heeft een zoon Aymyn geheeten, dat is een zoo vrom jongeling als in uw hof is: al deze heeren draagen zoo groote liefde tot u als het mogelyk is. Den koning Karel dit hoorden, was hy te vreden en sprak? heeren hebt gy geen pryzen, dat is kwalyk toegezien. Ja toen antwoorde Olivier en zeide: heer koning zouden wy geen prys t'huis brengen, dat

was ons groote schande, Roeland brengt mede het properste juweel dat gy ooit zag, dat hy gewonnen heeft op Virien en op zyn zoon. Toen zeide den koning dat men hem dat juweel zou laaten zien, het welk geschiede. Toen de heeren het zaagen, zoo verwonderden zy hun van de kostelykheid des juweels. Toen kwam Ogiér en gaf de koning het zwaard in de hand dat hy met tournoyen gewonnen had. Den koning dit ziende, verwonderde hem zeer van de kostelykheid van het zwaard en dankten Ogier daar voor. Nu willen wy dit hier laaten en zeggen hoe Oriande te Rootzefleur belegert werd.

Hoe Glutifax, koning van Alexandrien, met zyn heeren raad hield om de dood van koning Antenor van Spanjen te wreken.

Toen nu koning Antenor van Spanjen door Malegys verslaagen was, alzoo voorzeid is, zoo kwam die tyding aan Glutifax, zyn broeder, die koning van Alexandrien was. Toen vroeg de koning zyn heeren om raad, hoe hy best de dood van zyn broeder zoude mogen wreken: toen zeide de heeren dat hy boden zenden zou in alle landen, of hem iemand wilde helpen wreken de dood van zyn broeder op de christen, datze by hem kwamen in Alexandrien. Nu is te weten, dat deze Glutifax een schoone zuster had, Jolence geheeten die zeer bemind was van een koning Sinageel geheeten: toen die koning de bode hoorden van den koning Glutifax, zoo bereide hy door de liefde van Jolence, een groote heirkragt en kwam by koning Glutifax van Alexandrien. Toen bedankte Glutifax den koning Sinageel zeer van de gunste die hy hem toonden en dat nog te verdienen stond, daar in hy zyn persoon te doen had. Toen antwoorde Sinageel: heer koning van Alexandrien, gy en de uwe zyn my veel meer waardig, door de schoone Jolence u zuster, die my meer verheugd dan al dat leeft. Glutifax zeide: ter eere van u zal ik myn zuster en myn moeder Bartelute, het soudans wyf van Persen hier ontbieden. Toen riep den koning Glutifax zyn bode ende zey: bode gy moet in Persen gaan, Bartelute myn moeder en geeft haar dezen brief en zegt dat zy den inhoud volbrengt, op datze eenige liefde draagt tot haar

doode zoon de koning Antenor van Spanjen, die ik wreken wil en zegt datze Jolence myn zuster mede brengt. Den bode is gereist na Persen en de twee heidensche koningen reisden toen met al haar volk na Rootzefleur, om de stad te belegeren daar Oriande alleen in was, want meester Baldaris en meester Jork waaren na Eggermont getrokken op Viviens bruiloft Toen de bode lang gereist had, is hy gekomen in het land van Persen in een stad die Surmozane heet. In welke stad dat Bartelute koning Glutifax moeder en Jolence haar dochter en den reus Makebeer, die alle gelyk stonden verzaamt in de zaal. Toen de bode al deze heeren zag, zoo is hy op zyn kniën gevallen en heeftze gegroet, zeggende: genaadige vrouw ik ben hier gezonden van u zoon Glutifax van Alexandrien, aan u met dezen brief, dat gy den inhoud volbrengt en hy wil na Rootzefleur, om de dood van zyn broeder, den koning van Spanjen te wreken, en gy moet niet nalaaten om u magt te vergaderen en by hem te komen. Toen zy den brief had laaten lezen, zeide zy: gy heeren, wat zegt gy hier van, ende wat dunkt u best gedaan te zyn. Daar op antwoorde haar zoon Makebeer en zeide: ô! myn beminde moeder, laat ons daar reizen en laat ons de christenen wat kwellen, myn herte verblyd als ik denk dat wy de christenen zullen doen versmooren in hun bloed. Jolence zeide: ô! lieve moeder, laat ons dan reizen en wreken de dood van myn broeder den koning Antenor van Spanjen. Toen de vrouw Bartelute dit hoorde, dat haar kinderen daar toe genegen waaren, maakten zy haar gereed om daar te reizen en ze vergaderden al haar volk dat zy kon krygen en is zoo gereist naar haar zoon, om na Rootzefleur te reizen. Toen deze turken over het water waaren, zoo rusten zy niet voor dat ze alle te Rootzefleur voor de stad waaren, daar zy branden en verdorven al dat om de stad gelegen was. Binnen dezen tyd zoo is Bartelute over gekomen wel met 30 duizend man, alle wel voorzien met trompetten en groot geluid. Toen koning Glutifax dit hoorde, zoo vroeg hy wat daar te doen was en toen werd hem gezeid dat zyn moeder overgekomen was met 30 duizend man, alle wel voorzi n om de dood van zyn broeder te wreken. Binnen deze tyd is Bartelute in het heir gekomen, daar zy vriendelyk van koning Glutifax ontfangen werd en koning Sinageel

ontfing zeer vriendelyk de schoone Jolence, want hy haar uit ter maaten lief had: en toen gingen de heidenen haar tenten rondom de stad slaan, zoo dat er niemand uit nog in kon.

Hoe Oriande een bode zond tot Malegys ende hoe dat zy belegen was van de Sarazynen.

Toen Oriande aldus belegen was van de sarazynen, zond zy eene bode aan Malegys, die Migreel heete en hy kon wel de heidensche taal en hy ging uit de stad. Toen hy in het heir kwam vraagde hem niemand waar hy ging, om dat hy de heidensche taal sprak. Ten laatsten kwam de bode de koning in het gemoed, die hem vraegde of hy geen brieven by hem had, om in het christen ryk te brengen en die stad te ontzetten. De bode zey dat hy een bode was ende een brief had van Jolence, daar hy mede na Persen zou reizen, om zaaken dieze vergeten hadden. Toen koning Sinageel dit hoorde gaf hy de bode zyn figuur van de hand dat hy daar mede door passeeren zou. Kort daar na kwam koning Glutifax by de koning Sinageel en vraagde hem, waar hy de christen bode gezonden had? de koning zeide: het was de bode van Jolence u beminde zuster, die in het land van Persen gereist is en ik heb hem myn figuur gedaan, dat hy vry en zonder eenigen wederstoot door het land passeeren zou. Toen zey koning Glutifax: heer koning, nu zien ik wel dat gy myn zuster Jolence zeer bemind en liefde voor haar draagd, want gy om haaren t'wil in het christen ryk komt en nu geef gy de bode uw figuur door haar, en daarom heer koning zoo geef ik u myn zuster Jolence tot een wyf: en met dien gingen zy saamen in een tente by Bartelute en Jolence, die zy vertelden hoe dat een christen bode gereist was in het christen ryk, om secours en hulpe te krygen en hoe hy tot de koning zeide, dat hy was een bode van de jufvrouw Jolence en wilde het land van Persen reizen, gelyk voorschreven staat: en toen werd het huwelyk gesloten tusschen de koning Sinageel en Jolence, koning Glutifax zuster, die beide Bartelutens kinderen waaren.

Hoe dat de schoone stad Rootzefleur met geweld en met magt van volk gewonnen en hoe dat Oriande gevangen werd.

Toen den koning en zyn heeren vernamen dat Oriande uitgezonden had een bode om bystand en hulpe, zoo ordonneerden zy onder malkanderen datze de stad bestormen en verbranden zoude met al wat er in was: en toen kwamen zy alle gelyk onder de muuren met leeren en ander geweer om de stad te bestormen. Die van binnen dit ziende, stelden hun vroomelyk te weir, hadden heete olie aan de vesten en gooten zoo vreeslyk met die olie en met brandende kalk en heete asschen, dat de turken veel te lyden hadden, want zy die kreeten of het kinderen waaren. Sommige luy wierpen gepekte reepen om den hals en alzoo versloegenze wel 900 man, zoo dat de turken vlieden moesten. Toen Bartelute zag dat haar volk wyken moest, zoo zogten zy een ander raad om weder de stad te bestormen ende die voorstonden zou men met ossen en paardsvellen bedekken, het welk alzoo geschiede en daar wierden er omtrent 300 in die vellen genaaid, die armen en beenen gemaakt waaren en toen kwamen zy weder door de vesten en klommen zoo op de muuren, want het gieten kon hun toen niet letten en zyn zoo in de stad gekomen. Toen de burgers dit zaagen, zyn zy buiten de stad gevlooden op een kasteel en Oriande die na het kasteel meende te vluchten werd gevangen. Toen de vyanden in de stad waaren, hebben zy geplunderd van het goud en zilver en hebben de stad in brand gestoken, zoo dat ze gansch verbrande. Toen Malegys van de bode Migreel verstaan had en gehoord in wat groote nood Oriande van deze turken was, had Malegys geen rust en zyn vader Vivien en Spiet overdroegen dat zy ze verjaagen zouden en zy maakten gereed 16 duizend man. Toen zy bereid waaren, zyn zy te schepe gegaan en zeilden binnen twee dagen na Rootzefleur. De burgers die op het kasteel waaren zaagen de schepen alle met kruissen, ook zaagen zy Malegys wapen en zeide tegen malkander: ziet gy heeren, wy zullen verlost worden, want Malegys die komt hier. Toen Malegys daar by kwam, zag hy dat de stad

verbrand was (dies hy hem zeer bedroefden) en zeide tegen zyn broeder: myn lieve broeder ik dagte dat Oriande in de stad verbrand zal zyn: Och! is dat waar zoo zal ik nimmermeer blyde zyn. Vivien vertroostede hem ten besten zoo hy kon: binnen dezen tyd zyn zy aan land gekomen en hebben haar volk in ordonnantien gesteld en de sarazynen hebben ook desgelyks gedaan. Toen zy over beide zyden gesteld waaren, vergaderden deze twee batallien met een groote heirkragt op malkanderen stekende, dat het scheen of de waareld vergaan zou hebben, door de kraakinge der lancien: menigen turk moest daar uit zyn zaadel ruimen, door het sterk gemoed van de christenen. Buevyn van Eggermont hield hem daar zeer vromelyk en zoo deed ook Vivien en Malegys. Toen zy aldus lang gevogten hadden en de koning Sinageel Vivien zoo menigen turk zag vermoorden zoo nam hy een nieuwe lancie en reed op Vivien met zoo groote kragt, dat hy hem door het harnas in den buik reed en had hy zoo wel niet gewapend geweest, hy zou zonder twyffel zyn laatsten dag gezien hebben: ende hy deed by Malegys, hem klaagende hoe hy gekwetst was en Malegys bevol hem dat hy na het kasteel ryden zou. Malegys gierig zynde om zyn broeder te wreken, reed zoo diep onder zyn vyanden dat hy gevangen werd en gebragt in de tent daar Oriande gevangen was. Binnen dezen tyd waaren de christenen zoo zeer bevogten dat zy moesten wyken in het kasteel. Toen de christenen op het kasteel gevloden waaren en zy wisten dat Malegys agter gebleven was, zoo waaren zy zeer droevig; zeggende: Eylace! zal de edele Malegys dood zyn. Toen zeide Spiet: Gy heeren en treurt niet, ik zal wel weten of hy dood of gevangen is, ik heb een ring daar ik mede invisibel kan gaan en ik zal zien waar hy is: en met dien ging Spiet zoo diep in het leger dat hy Malegys en Oriande vond in een tent daar zy gevangen waaren. Malegys zag Spiet en hy vroeg hem hoe dat het met zyn vader en broeder stond? Spiet zeide dat zy op het kasteel waaren en zy zorgen zeer voor u. Malegys zeide dat zy te vrede zoude zyn, ik zal binnen die nacht op het kasteel zyn: en Spiet scheide dan van Malegys en Bartelute is hem in het gemoed gekomen met Glutifax haar zoon en zeide: zoon vangt dat wigt dat daar heên loopt: hy antwoorde: moeder ik zien hem niet: en met

dien nam Spiet een kleen steentjen en wierp haar een oog uit, en liep na het kasteel en vertelde daar zyn avontuur en dat hem bevolen was.

Hoe koning Glutifax en Sinageel voor het kasteel kwamen en eischten Malegys en Vivien ten kamp.

Des morgens als de koningen en de heeren vernaamen dat de gevangenen weg waaren, zeiden zy tegen malkander: is dit niet een spytig ding, dat deze christenen ons dus betooveren en ons ontgaan, wat zullen wy hier toe doen? toen zeide Sinageel: laet ons gaan voor het kasteel en eisschen ze ten kamp en alzoo zyn ze by het kasteel gekomen en hebben Malegys en Vivien ten kamp geeischt en wie te boven ging zou het land behouden, het welk zy konsenteerden. Als zy ten kryg gekomen waaren, sloegen zy malkanderen dapperlyk, zoo dat beide de koningen onder de voet laagén. Toen stuurden Bartelute heimelyk volk op Malegys en Vivien en overviellenze, zoo dat ze beide gevangen werden. Malegys dit ziende zeide: broeder, wy zyn verraden, niemand zal van ons weten waar wy zyn, maar Vivien, broeder weest te vrede, by avontuuren waar wy het verdiend hebben dit te lyden en het kan nogtans beter worden als wy wel meenen. Aldus klaagende kwamen zy zoo verre gezeild met haar schip, dat zy in het ryk van Persen kwamen, daar Bartelute vrouw af was ende zy ging uit het schip te land en geleiden Malegys en Vivien als gevangen lieden. Jolence die Malegys zeer lief had, zeide tot haar moeder, beminde moeder konsenteerd my een bede die ik van u begeeren zal dat bid ik u. Bartelute zeide Jolence myn schoone dochter, is het in myn magt dat gy begeert het zal u gebeuren. Toen sprak Jolence: ik bid u beminde moeder of gy my deze twee gevangenen geven wilt en laat ze my wat onderzoeken, ik zal ze beter examineren als gy. Als Bartelute dit hoorde, vroeg zy de koningen, of het haar goed dagt dat zy deze twee gevangenen aan haar dochter gaf. De koningen waaren daar wel mede te vrede en zy gaaven Jolence de gevangenen, dies zy zeer blyde was. Toen werd daar besloten dat koning

Sinageel Jolence trouwen zou, de dochter van Bartelute, om dat hy mede in het christenryk geweest had. Als dit gedaan was gingen de heeren in de zaal eten en goeden sier maaken: terwyl nam Jolence de wapenen van Malegys en Vivien en ging in de kerker daar zy zaaten en zeide tot haar: heeren, zoud gy niet wel van hier willen zyn. Zy zeiden: ô! schoone maagd, is het in uwe magt om ons hier uit te helpen. Toen zeide zy: wilt gy my beloven christen te maaken, ik zal u beide verlossen. Toen belofden zy het beide, als ridders van trouwe, te doen wat zy begeerden. Toen zeide Jolence Malegys lief hier zyn de wapenen van u beide, trektze aan en komt morgen alle beide in de zaal, daar men de bruiloft houden zal ende slaat alles dood en spaard niemand en ik zal met u reizen in het christenryk. De broeders die belofden dit alles te doen. Nu willen wy weder van Oriande spreken.

Hoe dat Oriande droevig was, om datze niet wist waar Malegys gebleven was, en hoe Malegys en Vivien Bartelute en de twee koningen sloegen.

Oriande was zeer droevig om Malegys haar lief en zy zeide tegen Buevyn van Eggermont: eylace waar mag myn lief myn troost zyn? ik dagt dat hem de heidenen jammerlyk zullen dooden, in wraake dat zy koning Antenor verslaagen hebben en veel klagten deed zy. Toen zeide den hertog Buevyn: laet uw klaagen staan; maar kunnen wy vernemen waar datze zyn, wy zullen ons gereed maaken met kragt van volk en haalen ze forcelyk weder. Toen zeide Spiet: weest allegaar te vrede, myn meester Malegys en zal in zoo groot gevaer niet zyn: ook weet ik wel dat Vivien en Malegys in het kort terug zullen komen, door Malegys zyn kunsten. Buevyn zeide: ja Spiet gy zegt waar, en aldus Oriande zyt te vreden, wy zullen van u scheiden; want van de heidenen zyt gy nu verlost, ik zal overal boden zenden om te laaten vernemen waarze zyn; dus met uw oorlof moet ik na huis. En Oriande was zeer droevig dat de heeren vertrokken, maar meester Jork en meester Baldaris stelden haar eindelyk te vreden. Hier

laat ik Oriande en zal beginnen te verhaalen van Malegys en Vivien, die gevangen waaren. Als den dag aankwam, zoo gingen Malegys en Vivien haar wapenen omtrent ten 8 uren ende koning Sinageel, de bruidegom, ging met de koning Glutifax na de zaal om te banketteeren, want de maaltyd al genaakte en de bruid zat by haar moeder en aldus zaaten by malkander, maakende goede sier. Maar Jolence kon haar niet verblyden. Als zy aldus in groote triomfe zaaten, zoo kwam Malegys met zyn broeder Vivien over de tafel daar zy zaaten te eten en Malegys zeide: Heer bruidegom wy komen om u te feliciteeren op u bruilost, al hebt gy ons niet genood, wy zullen u schenken daar gy al u leefdagen genoeg aan hebben zult. Toen zeide Bartelute: wie duivel heeft u hier gebragt uit de kerker? nu laaten wy haar wederom vangen en brengen ze in de kerker. Met een dat zy opstonden, stootte Malegys de tafel op haar lyf, zoo dat zy daar onder vielen. Vivien sloeg op Sinageel, dat hy tot geen verweiren konde komen ende sloeg hem den hals af; Malegys doorstak Bartelute en versloeg koning Glutifax. Toen nam Malegys Jolence en zettenze agter op zyn paard en hy kwam by zyn broeder Vivien, die ook te paard was en zy verkleeden hun in heidens habyt, om dat men haar niet kennen zou en aldus reeden zy na het christenryk zoo zeer, dat Jolence agter van het paard viel en brak den hals, zoo dat Vivien en Malegys zeer bedroefd waaren en hebben ze in de aarde begraaven, om dat de wilde beesten haar niet zouden eten. Buevyn en Druwane van Eggermont verlangden zeer om haar kinderen te zien en Benfleur begeerde haar man te zien en beklaagden zeer waar zy mogten blyven. Toen kwam Spiet ingeloopen, daar zy alle stonden en zeide: Buevyn van Eggermont zyt verblyd, Malegys myn meester is voor de poort en komt inryden. Toen zy dit al te saamen hoorden, waaren zy zeer verblyd: Terwyl dat zy dus stonden, zag Aymyn zyn vader komen, met Malegys zyn oom en zy liepen haar al te saamen te gemoed met groote blydscnap. De vader heeteze feestelyk wellekom, zeggende: ô! lieve kinderen hoe droevig heb ik om u geweest, lost God dat wy u gezond zien. Desgelyk zeide Benfleur en Druwane, Malegys en Vivien bedankten haar te saamen voor de feesten en vriendschappen die zy hun deden.

Toen dit gedaan was, gingen zy ter maaltyd (want het was middag) en daar was het eerlyk ter tafelen van allerhande spyze, zy waaren vroylyk en maakten gooden sier. Terwyl dat ze aldus vroylyk waaren, kwam daar voor de zaal een arm krank ridder, die zeer krank was van de gevangenis daar hy in gelegen had, in het koningryk van Torkamye; by de vrouw Ysane, de zuster van Druwane: hy kwam in de zaal daar al de heeren en vrouwen zaaten te eten en groetenze met heusche talen. Den hertog Buevyn bedankten hem en zeide: wel vriend van waar komt gy en wat tyding brengt gy mede? my dunkt dat gy niet wel te pas zyt. Den ridder zeide: edel hertog, het is reden dat ik niet wel te pas ben, want zint dien tyd dat Eggermont belegen was, heb ik gevangen gelegen in heidenis, by uw wyfszuster, de schoone Ysane, die my gebeden heeft dat ik u zeggen zou in wat groote last en miserie dat zy is: want zy word alle dagen ten bloede gegeesseld door bevel van den koning van dit land. Onderwegen het land van Majorken daar leid een tol van een felle reus, die Fortunus heet en niemand mag daar voorby passéeren, of hy moet daar een voet of een hand laaten, voor de tol. Spiet zeide: ik wil die reus gaan bezoeken met myn metaalen kolf. De ridder zeide: laat staan u woorden, want hy dooden er wel vyf-en-twintig als gy zyt, en ook heeft hy een ring die hy aan zyn hand draagt, daar hy invisibel mede is, aldus zoo kan hem niemand hinderen. En Spiet zeide: ik vraag er niet na: Adieu, ik ga dien reus bezoeken en komt gy van agteren. De ridder viel neder ter aarden en Stotsen werd eerlyk begraaven. De hertog Buevyn, Malegys en Vivien gingen haar gereed maaken wel met 50 duizend mannen en reisden na Majorken, om Ysane, de zuster van Druwane te verlossen.

Hoe Spiet aan het kasteel kwam en de reus verwon.

Spiet liep zoo lang dat hy aan het kasteel kwam daar de reus op lag, en hy liep over de lange brug en nam zyn metaale kolf en sloeg op het hekken dat het de reus hoorde. Den reus zeide: dit ben ik ongewon aldus te kloppen, niet te min betaald hier u tol, dat is eene hand en eene voet. Spiet zeide: deze tol wil ik u niet

geven, maar gy zult my betaalen. Den reus zeide: ik zal een ring aan myn hand steken en dan is uw leven gedaan, want dan kund gy my niet zien. Spiet zeide: ik zal u wel zien en met een sloeg hy hem dapperlyk, zeggende: dat zyn u beenen en dat zyn u armen, dat den reus: ten laatsten neder viel. Toen riep den reus: ik bid u dat gy my zegt hoe gy heet. Spiet zeide: ik heet klein Spiet. Toen zeide de reus: dan is de prophetie van my nu vervult, dat ik van u hand sterven zal, ik ben u vader Fortunus geheeten, mynen broeder heet Crassus en myn ander broeder is de koning Weroen, de koning van Majorken is u oom en uw moeder heet Crisiole. Spiet zeide: op deze maagschap en agt ik niet, maar nad en gy myn vader zyt en gy christen wilt worden, zoo zal ik u het leven laaten houden; aldus vader peinst op u ziel en laat u ongeloof vaaren, het zyn niet dan duivels daar gy aan gelooft. De reus Fortunus zeide, ô! gy ongevoelig wigt, ik zag u liever hangen dan ik Mahomet en myn goden zou afstaan en gelooven aan een die hem zelven niet helpen kan, want had hy hem zelvekunnen helpen, de joden hadden hem niet gekruist, aldus wil ik by myn goden blyven. Spiet dit hoorende: wierd zeer gram en hy stoot zyn vader van de brug in het water en zeide: ligt daar hond, dat u de visschen eten. Als hy dit gedaan had, zoo dagt hy in hem zelven: nu heb ik kwalyk gedaan, dat ik hem de ring van zyn haud niet genomen heb, eer dat ik hem in het water wierp, ik wil gaan zien of ik hem nog weder krygen kan. Terwyl dat Spiet na den reus zag, zaagen de heidenen van boven uit het kasteel, dat de reus dood was en zy zeiden alle dat Spiet kwalyk deed, dat hy zyn vader versloeg, (want zy hadden gehoort dat Fortunus zyn vader was) het is het best dat wy Crassus laaten weten, dat zyn broeder verslaagen is maar het werd haar benomen. Want Vivien kwam daar gereden op het kasteel en zag den reus in het water liggen, dies hy zeer verheugd was en vroeg Spiet wat hy daar deed? Spiet antwoorde: ik heb de reus verslaagen en in het water geworpen en nu berouwd het my dat ik de ring niet van de hand genomen heb, want men gaat daar mede invisibel: toen vroeg Spiet hoe verre dat het leger nog was. Vivien zey: gaat en ryd derwaards en zegt datze haastelyk aankomen, willenze de passagie krygen, want het

moet met magt van volk geschieden, terwyl zal ik Crassus myn oom bevegten eer dat gy weer komt. Vivien zeide, doet zoo Spiet, maar ziet voor u dat u geen hinder geschied van de felle reus, het was beter dat gy het heir verbeide, op avontuur wat er geschieden mogt. Spiet antwoorde: als het ten kwaadste komt, dan steek ik myn ring aan myn hand en dan ben ik invisibel, spoed gy u schielyk weg. Vivien reed in het heir en vertelden hoe dat Spiet de reus Fortunus verslaagen had en dat hy zyn oom Crassus ook wou gaan bevegten. Toen zeide de heeren: laat ons steeds wat aanryden, op avontuur of Spiet iets misvallen mogt. Terwyl dat de heeren dus haastelyk aankwaamen, zoo was Spiet bezig om Crassus zyn oom te bevegten en hy gaf hem menigen zwaaren slag met zyn metaale kolf. Crassus hoorde Spiet wel, en hy voelde de slaagen van deég; maar hy zag niemand en toen riep hy: wie duivel is het die my dus slaat, is het toovery? ik voel de slaagen wel en ik zie niet dan een kolf. Toen zeide Spiet: heer reus, om dat gy weten zoud wie u slaat, zoo toen ik myn ring van myn hand, om dat gy kunt zien wie dat ik ben. Toen de reus hem zag, zeide hy: by Mahomet, zyt gy de geen die myn broeder verslaagen heeft, dat zal u het leven kosten. Spiet stak zyn ring weêr aan zyn hand en toen was hy onzienelyk en sprak: Crassus ziet nu toe, ik zal u te lyf gaan en hy gaf den reus menigen zwaaren slag, zoo dat hy ter aarden viel en toen hy ter aarden lag meende Spiet hem dood te slaan, maar de reus nam de metaale kolf uit zyn handen en wierpze in de rivier die daar was, zeggende: dwerg, gy zult my met de kolf niet meer slaan. Spiet zeide: ik zal myn kolf terstond weder hebben en hy bezwoer een duivel dat hy hem de kolf haalen zou. Terstond wierd hem de kolf gehaald en als hy zyn kolf weder had, zoo ging hy den reus slaan, die half dood ter aarde lag, gelyk een smit zyn yzer slaat. Crassus zeide: ô! valsche goden, hoe laat gy my dus vernielen van zoodanigen wigt die my met zyn kolf dooden zal. Spiet zeide: heer reus Crassus, gy zyt myn oom, myn vaders broeder, is het dat gy u wet en u afgodery laaten wilt, en gelooven aan Jesus Christus van Nazarenen, geboren van eene maget, ik zal u laaten leven en laaten u heer van deze passagie en doen u genezen van al u kwetsuuren wat zegt gy hier van? den reus

Crassus zeide: eer ik dat deed en aanbad u God en loochenen myn goden, liet ik my liever van lit tot lit ontleden, ik zag u liever rabraaken dan dat my die schande zou geschiede, gy mogt u wel schaamen dat gy u edel geslagt alzoo vernielen wil. Mahomet zal het nog op u wreken. Spiet kon deze spytige woorden van zyn oom niet langer verdraagen en hy nam zyn metaale kolf, en sloeg hem de herssenen in en toen liet hy hem liggen. Buevyn, Malegys en Vivien, kwamen om te zien hoe Spiet gevaaren was. Als Malegys, Spiet en Vivien byeen waaren, vroeg Malegys aan Spiet hoe hy daar gevaaren was. Toen antwoorde Spiet, dat hy de twee reuzen met zyn metaale kolf verslaagen had, hoe dat de eene reus zyn vader was en de andere zyn oom, Crassus geheeten. Toen de heeren dit hoorden, waaren zy blyde en zeiden tegen malkander dat Spiet een victorieus man was. Toen zeide Malegys hoe zullen wy het maaken, dat wy het kasteel in krygen, zullen wy het met magt moeten in nemen zoo zal het ons veel volk kosten, want het was beter dat het met subtielheid geschiede: dus zoekt ons pratyk hoe wy het kasteel met subtielheid winnen zullen. Toen zeide Spiet: om dat gy het van my begeerd, zou ik u raaden meester Malegys, dat gy u beide vermaskert als oude mannen, het aangezicht zwart en elk een lange witte baard, net of gy een oude grysaard bent en ik zal my ook verscheppen, het aengezigt zwart en ik zal my houden of ik bezetten ben en gy zult een koord nemen en myn handen daar mede binden en my vast houden, ik zal brullen en wonderlyk tieren als of ik dol was, en gy zult een roede in de hand hebben om my te kastyden. Als dit gedaan is zult gy gaan roepen aan het kasteel en zeggen door den God Balentron, datze ons inlaaten, om den God Balentron offeranden te doen, want hy is eenen vertrooster der menschen zinnen. Als wy dan binnen het kasteel zyn, zoo zullen wy ze al doodslaan: wat zegt gy hier af meester Malegys? weet gy beter raad ik zal ze u helpen doen. Als Malegys dit hoorende lachte hy zeer en zeide Spiet dat hebt gy wel gevonden, want myn dagen hoorde ik geen beter raad en hy ging lezen in zyn boek van kunsten en maakte zyn broeder Vivien en zig zelven zwart in het aangezigt, met wit hair en witte baarden ende zy verkleeden haar of het turken waaren. Spiet ging hem ook veranderen om dat men geene van

allen kennen zou en van onder waaren zy wel voorzien van harnas. Buevyn de vader en Aymyn laagen met hun heir op haar hoede, om te bezien hoe het met hunlieden vergaan zou. Spiet, Malegys en Vivien waaren zoo verandert dat menze niet kon kennen. Aldus gingen zy na het kasteel en elk had een koord in de hand daar Spiet mede gebonden was en in de anderé hand een roede om daar mede te slaan. Spiet sprong op en neêr krytende en roepende of hy simpel was en dus kwamen zy toe en riepen in turksche spraak, want Malegys kon die wel. De heidenen zaagen boven uit en vroegen wat zy begeerden. Malegys zeide: lieve heeren wy zouden zeer gaarne bezoeken de God Balentron, dat bidden wy door den hoogen God Mahomet, dat hy u deelagtig maake tot zyn ryk. Deze woorden bevielen de turken zoo wel, dat zy de poort open deden en lieten ze inkomen. Toen zy binnen de poort waaren, zoo toogden zy haare messen en dooden de poortiers. Spiet deed de ring aan zyn hand en nam zyn metaale kolf en sloeg op de turken daar hyze vinden kon, zoo dat het al vermoord werd dat op het kasteel was en toen ontboden zy Buevyn en Aymyn, dat zy daar zouden komen logeeren, want daar was plaats genoeg.

Hoe dat Buevyn, Malegys en de andere heeren de heidenen sloegen en de admiraal Corboryn vongen.

Als het omtrent middernacht was en dat de heidenen sliepen, zoo gingen de christen princen in haar harnas uit de poorten met groote menigte van volk en zy kwamen daar Corboryn in zyn tent lag en sliep, en zy bezetten het leger rondom, dat er niemand invlieden kon en sloegen zoo in de hoop, zoo dat zy er veel dooden eer de heidenen hun ter weir konden stellen. Corboryn dit gerugt hoorende, sprong op (want hy lag in zyn wapen) en meenden op zyn ros te springen, maar 't was hem benomen en hy moest te voet vechten. Hy kwam Malegys in het gemoed en hy sloeg hem zulken slag dat men nooit dergelyke zag en Malegys weêr op hem, zoo datze langen tyd vogten eer den stryd einde, want daar kwamen veel turken om hem te helpen: dezen stryd

duurde tot den dag toe. Ten laatsten moest Corboryn wyken, want Malegys zyn slaagen vielen hem te zwaar en hy meenden te vlieden en zeide: ô! valsche goden, wy zyn verraaden, de christenen zyn in 't kasteel en zy hebben onzen koning gevangen of dood geslagen. Malegys zeide: gy zegt waar en gy zult ook christen worden. Corboryn zeide: ik geef my gevangen, ik zal dan christen worden. Toen werden al de heidenen verslaagen. Toen dit gedaan was, zeide Vivien: hier zyn veel artileryen, wat dunkt u, als wy ons in tweeën deelden, de een te water en de andere te land en dat wy zoo kwamen in twee partyen in het land van Majorken, want wy hebben veel volk. Malegys zeide: het dunkt my best gedaan. Toen zeide Vivien: ik zal dan de reis te water doen, met meester Raldaris en meester Jork en met Aymyn myn zoon. Malegys zeide: ik, myn vader en Spiet zullen te land reizen met ros Beyaard na Majorken en ik zal Corboryn, myn prisonnier doen doopen, die hier Ruwaart blyven zal van het kasteel, tot dat wy wederkeeren, het is avontuurlyk wat ons gebeuren mag eer wy Ysane, onze moeye verlossen. Als de raad dus gesloten was, maakten de heeren allegereedschap tot de schepen ter oorlog dienende en deden Corboryn doopen en hy wierd Ysbrant geheeten. Malegys maakten hem kastelyn van het voorzeide kasteel. Toen ging Vivien met zyn heeren en nam oorlof van Buevyn van Eggermont en Malegys, en zyn in de schepen gegaan en zk zeilden met groote triomfe van klaroenen en trompe ten, dat een iegelyk verheugden tot in de zee, op Gods geleide na het land van Majorke. Als de schepen uit de oogen waaren, zyn de heeren weder in de stad gekeerd. Den anderen dag hebben de heeren haar in postuur gesteld en zyn alzoo gereist tot dat zy kwamen op twee mylen na de stad Majorke, daar den koning van Majorke in was met zyn statie, die van geene zwaarigheyd wist dat hem de christenen zoo na by waaren, om de schoone Ysane te hebben, dien hy gevangen hield. Deze Ysane werd alle dagen gegeesseld met roeden, ten bloede en zy leed dat geduldig om Christus wille, en zeide: ô! Heere Christi, laat my dat lyden in stade komen en verleent my kort een verlossinge van deze felle honden, is het uw lieven wille. De heidenen die haar zonder ontfermen geesselden, naamenze en leidenze haar daar

inliggen, want zy had daar lang gelegen, zy gaaven haar niet dan water te drinken en brood te eten, daar zy by leven moest, aldus was die bloem in groote armoede en katyvigheid, de heidenen liepen tot den koning en zeiden: heer koning, wat wy dit wyf doen, zy wilt van haar geloof niet scheiden, wy hebben haar gegeesseld dat het bloed de hielen afliep en zeide tot haar: ô zottin, was gy wys gy zoud deze pyn niet lyden, maar u zelven voegen tot onzen koning, en gy zou zyn een weeldige vrouw. En toen vroeg de koning: wat zei zy toen? de dienaars zeiden: heer koning, zy blyft in haar propost en by haar God, zy wil na u niet hooren, nog met kwaadheid nog goedheid. Als den koning dit hoorden, zoo was hy zeer verstoord en zeide: by al onze goden zal ik haar zoo veel tormenten aendoen dat haar het leven berouwen zal of zy zal het christen geloof af zweêren en met een ging den koning ter maaltyd. Als de heeren van Eggermont eens raad hielden zoo dagt Malegys hoe hy den koning van Majorke het alderbest bedriegen mogt. Ten laatsten zeide hy tot Spiet: ik weet raad, wy zullen ons zelven vermaskeren als zwarte mooriaanen ende verkleeden ons als de Sarazynen en laaten myn vader hier blyven, tot dat het pas geeft dat wy hem kunnen ontbieden. Spiet zeide: wel meester Malegys dat is goede raad en aldus verschiep Malegys hem als een zwarte mooriaan en zeide tot zyn vader aldus: beminde vader weest nu op u hoede, wy zullen den koning bedriegen met subtielheid en wy zullen u ontbieden als het pas geeft. En met een zyn wy gereist na Majorke en spraaken onderwegen van Vivien, wat het beduiden mogt dat hy met de schepen niet aan het land kwam: want de schepen konden daar met regt eerder wezen. Aldus kwamen zy al sprekende voor de stad Majorke, daar den koning toen in was. Spiet zeide: ik zal de ring aan myn hand steken dan ga ik invisibel en gaat gy aan het hof, ik zal mede gaan zien en hooren wat daar gedaan word en als het tyd is, zal ik met myn metaale kolf in den hoop slaan. Toen zag Malegys de koning komen en groette hem zeggende: heer koning Mahomet en aller de goden kragt bewaare u tot alle tyden. Den koning bedankte hem en vroeg, van waer hy kwam en wie hy was. Malegys zeide: heer koning Crassus de reus is myn vader en Fortunus

is myn oom. Toen vroeg den koning hoe zyn naam was. Malegys antwoorde: ô! heer koning, myn naam is Touperdunt, altoos tot u geboden willig en bereid. Den koning zeide: ô! neef ik weet u dank, maar het is my leed dat u vader Crassus en u oom Fortunus van de christenen verslaagen zyn. Toen Malegys dit hoorde, gelet hy hem zeer, verstoord en zeide: is het waar dat myn vader en myn oom verslaagen is, zoo zweer ik by alle de goden, het zal der turken god berouwen en hy nam zyn zwaard en sloeg op de God Mahomet. Spiet nam zyn kolf en sloeg met gauwheid vast op den koning, zoo dat den koning ter aarde neder vallen moest en riep met luider stemme: ô! Touperdunt ne f slaat niet meer onze goden, want Mahomet die temteerd my, alle myn leden worden gebroken. Neen antwoorde Malegys, zy moeten het bekoopen, dat ze dit edel vleesch hebben laaten verslaan van de valsche christenen en hy sloeg vast op de koning, dat den koning op nieuw begon te roepen met een zeer groote stem: lieve neef, houd toch op met zulk slaan of de goden zullen my geheel ter dood brengen, ik zal u beter laaten wreken dan op de goden. Malegys dit hoorende; liet af van dat afgrysselyk slaan en zoo deed ook Spiet en hy zeide: heer koning, lieve neef, hoe zal ik die schande wreken kunnen, dieze my gedaan hebben en waar is het toch geschied, daar zy haar leven verloren hebben? den koning antwoorde: het is gebeurd te Langerbrugge dat zy van de christenen geslaagen zyn. Toen geliet Malegys hem nog veel boozer en hy wilde confuis na Langerbrugge loopen en bevegten de christenen. Den koning dit ziende, zeide: lieve neef blyft hier, myn broeder Weroen is derwaards myn zyn volk en zal het wreken; maar wilt gy u gemoed koelen, zoo weet ik raad; hier is een vrouw uit het christenryk gevangen die Ysane heet, den hertog Buevyn van Eggermonts zuster, die christen wil blyven, wat men haar doet, zy wil aan onze wet niet gelooven, hoe dikwils dat ik ze heb doen geesselen en ik geefze u over, doet er mé wat u belieft. Malegys zeide: heer koning, neef ik dank u zeer voor deze gift, ik zal haar zoo wel trakteeren, dat ze wel aan onze wet gelooven zal. Den koning zeide: laat ons gaan banketteeren en dat ik ook myn leden vermaaken mag, die de goden gebroken hebben. Spiet deze woorden hoorende van

den koning en van Malegys zyn meester, ging staan lachen in hem zelven, om dat hy den koning zoo heerlyk geslaagen had met zyn metaale kolf, dat zyn leden heel bebloed waaren en ook om dat Malegys den koning zoo bedrog en zeide dat hy Crassus zoon was, zoo zeide hy in zich zelven, dat hy wat eten wou en hy liep daar zy zaaten te eten, toch niemand zag hem en hy nam een kieken uit de schotel en twee brooden en een kan met wyn en ging er mé alleen op een plaats zitten eten. Den koning dit ziende, verwonderden hem wie dit doen moogt. Malegys zeide: heer koning, het zyn de zielen van Crassus myn vader en van Fortunus myn oom die zyn gekomen om de spyze, om dat men die in het ander land daar zy zyn na haar zin niet kokt. Den koning zeide: ik wou dat zy de helft genomen hadden dat hier bereid is en dat zy daar by gezalft waaren. Malegys zeide: heer koning weest te vreden, zoo zy gebrek hebben, zullen zy wel weder komen: terwyl zy spraaken, kwam Spiet daar aan en hoorde deze woorden en hy begon te lachen dat het schaterde. Toen zeide den koning: hoort neef daar word gelachen, wat beduid dit? Malegys zeide: heer koning, het zyn de zielen van myn en u geslagt en zy lachen om dat ze de spys hebben. Toen kreeg Spiet nog een braadvaarken en meer spys en drank en droeg 't daar Ysane gevangen was, die zeer klaagden dat de honden haar verdriet deden. Terwyl dat zy klaagden, zond den koning zyn knaap om Ysane, om dat Malegys haar kastyden zou: maar Malegys dacht anders ende hy verwachte ze ter plaatze daar men ze geesselen zou en Spiet kwam by hem. Toen gingen zy t'samen zoo verre dat ze de vrouw zaagen aan een boom gebonden en de turken sloegen haar. Malegys trok zyn zwaard uit en riep: ô! gy dieven dit zult gy vergelden en met een sloeg hy toe. Spiet sloeg met zyn metaale kolf, zoo dat al de turken verslaagen werden en zy ontbonden de vrouw, die zeer bly was en zeide: lieve vrienden, hoe zal ik u kunnen bedanke voor het gene gy my doet, nu bid ik u dat gy my zegt wie gy zyt. Malegys zeide: wy zyn christen ik ben u neef en gy zyt myn moeye. Toen zeide Ysane, dat kan niet zyn, want myn zusters kinderen waaren wit en niet van kouleur als gy zyt. Toen zeide Spiet: het is by zyn kunsten dat hy zoo is, als hy

wilt zal hy wel anders van kleur zyn dan hy nu is. Toen zeide Ysane: ik kan het niet gelooven, want het is te stout bestaan zoo verre onder de heidenen te komen met u tweeën. Toen zeide Spiet: zegt toch Ysane, hebt gy kennis aan my? toen antwoorde Ysane; ja ik, gy zyt de kleine Spiet en gy woond te Rootzefleur by Oriande en Baldaris. Spiet zeide; dit is Malegys, u zusters zoon, hy en Vivien waaren tot eendragt geboren en in het beleggen van Eggermont, daar hy gevangen werd, waaren zy genomen. Toen zeide Ysane; ô! lieve neef ik dank u voor de vriendschap die gy my gedaan hebt en my verlost uit de handen der ongeloovige Sarazynen. Toen zeide Malegys; blyft hier by Spiet en maakt u vrolyk ik zal by den koning gaan, om dat hy geen argevaen zou hebben. Toen kwam den koning hem te gemoet en zeide Touperdunt neef, hoe komt het dat gy myn volk doodslaat, die in mynen dienst staan? Malegys zeide: heer koning, was het niet gedaan, ik zou het nog doen. Den koning dit hoorende, zeide waarom dat? Malegys antwoorde: heer koning, ik had daar regt toe; want de christen vrouwe, die hier gevangen is, zouden zy weg geleid en onteerd hebben en zoude dan christen geworden zyn: toen ik dat vernam, zoo werd ik gram en sloegze alle dood, dit is de zaake waarom dat ik daar aan niet misdaan heb. Den koning dit hoorende, zeide: in der waarheid neef Malegys men liet dat gy daar gaan zou en gy hebt er wel aangedaan en wat er aan misdaan is, dat vergeef ik u, terwyl datze dus met malkander spraaken, kwam daar Spiet inloopen gelyk een stalknecht van den hertog Buevyn van Eggermont en is in de zaale gekomen daar den koning met Malegys en zyn andere heeren stond en hy heeft den koning met zyn heeren gegroet en zeide: heer koning, den hertog Buevyn van Eggermont schryft hem openbaar u vyand en hy doet u ontzeggen te vuur en te zwaard met alle u mede helpers, om dat gy zyn wyfs zuster Ysane gevangen houd, die gy hem zenden moet, hoe eer hoe beter en wilt gy het niet doen, zoo zal hy komen met magt van volk en verderven u stad en al uw land, aldus heer koning, ziet wat gy doen of laaten wilt, geeft my hier antwoord op. Den koning

dit hoorende, was zeer perplex, zeggende: hoe word ik aldus met oorlogen van de christenen besprongen, daar ik niet op gedagt had, wie zal my nu bystaan? Och was myn lieve broeder Weroen hier met zyn volk, die mogt gy helpen oorlogen tegen daze christenen, die my onvoorziens op den hals komen. Spiet zeide: op de troost van uw broeder de koning Weroen en moet gy u niet verlaaten, want hy is verslaagen met de metaale kolf. Den koning zag op Spiet en zeide: Gy ongevoelig dwerg, zoud gy myn broeder den vroomen vorst gedood hebben! dat waer een eeuwige schande, dat hy van zulke dwerg verslagen zou zyn. Spiet dit hoorende, werd gram en nam zyn metaale kolf en gaf den koning een zwaare slag dat hy hem zyn arm in stukken smeet en toen ging hy uit de zaal en stak de ring aan zyn hand dat men hem niet zien kon. Den koning beklaagden zyn arm dat hy gebroken was en bevol dat men zou stellen een ketel vol ziedende olie, op dat men Spiet als hy weder kwam, daar in werpen zou. Als Spiet dit hoorden was hy zeer verblyd en dagt in hem zelven, dat hy den koning zelf in de olie werpen zou: hy nam spys en wyn en droeg het op het kasteel daar Ysane gevangen lag en toen maakten zy goede sier. Buevyn van Eggermont verlangde zeer na zyne kindreen en hy wist niet wat hy denken zou om dat hy daar geen tyding van kreeg. De heeren die by hem waaren, zeiden: edelen hertog zyt te vreden, Malegys nog Spiet zal niet missen, door haar beider kunsten, aldus stelden zy de hertog te vreden. Den koning van Majorke klaagden tegen Malegys, hoe dat ze geen victalie hadden, zeggende: hoe zullen wy het maaken, want onze victalie is op en het kan niet in de stad komen, hoe zullen wy het dan krygen? Toen zeide Malegys: heer koning ik weet raad, ik zal heimelyk uit de stad gaan en ik zal gaan zien dat wy ergens victalie krygen en als ik ze gekregen heb, zoo zal ikze u hier brengen. Dit dagt den koning goed, zeggende: lieve neef ziet doch voor u, of dat mannetje met de kolf u vond, hy mogt u het leven benemen. Malegys zeide: heer koning: het heeft geen nood en met een zoo ging hy weg; als hy voor de kerker kwam klopte hy. Toen kwam Spiet voor de deur en

hy liet zyn meester in en vroeg waarom dat hy daar kwam. Malegys zeide: ik kom om te zien of gy beter te eten hebt dan de koning, want de koning heeft geen victalie. Spiet zeide: eer ik de koning spyze geef, had ik liever dat hy van honger stierf, maar dat hier is voor u en niet voor den koning. Toen zeide Malegys: Spiet ik bedank u: Toen zegde Spiet voorders: O! meester Malegys, hoe zullen wy uit deze landen komen? toen antwoorde Malegys: ik weet raad, gy moet met u ring onzienbaer gaan en volgt my daar de koning is: Als wy by de koning komen daar staat een ketel ziedende olie, grypt hem dan en werpt hem in de ketel dat hy daar in versmoord, want hy heeft de ketel over het vuur gesteld om u daar in te werpen. Spiet zeide: dat weet ik wel, maar hy zal het liegen en hy zal daar in bedrogen worden. Toen zeide Malegys: als zy deze zaaken beschikt hebben, zult gy gaan loopen om Buevyn myn vader en om al het volk datze terstond by ons komen om de heidenen te wederstaan en Ysane gy zult hier blyven tot dat wy u goede tyding brengen en met eenzyn te saamen na het kasteel gegaen.

Hoe dat Spiet de koning in de ketel wierp en hoe de heidenen verslaagen wierden.

Als Spiet en Malegys aan het kasteel gekomen waaren, zoo hield Spiet hem bedekt dat hem de koning niet zag en Malegys zeide: heer koning doet de poorte open en laat my in, want ik breng ons victalie om by te leven. Als de koning dit hoorden zoo was hy zeer bly en hy deed de poorte open. Toen ging Malegys en Spiet binnen, maar de koning en zag hem niet. Spiet nam de koning by zyn hals en wou hem in den ketel werpen, maar de koning verweirde hem en hy riep tot Malegys, Touperdunt neef, gy hebt my verraden, want gy hebt Spiet ingelaaten, mag ik het ontgaan het zal u berouwen. Malegys nam de koning by de beenen en Spiet nam hem by het hoofd ende zy wierpen hem in den ketel die vol ziedende olie was, en daar versmoorde hy in. Spiet liep

buiten de poorte na de hertog Buevyn en vertelde hem hoe dat zy gevaaren waaren en hoe dat de koning in de olie versmoord was: aldus maakt u gereed met u volk en komt de poorte in, ik zal u na komen met Beyaard, die wil myn meester hebben, aldus spoed u haastelyk. Buevyn dit hoorende, verblydde hem zeer en hy vergaderde zyn volk byeen, en alzoo reeden zy de stad in. De heidenen waaren in oproer om dat ze vernomen hadden dat de koning verbrand was, en zy vergaderden veel volk by het kasteel daar Malegys op was en hy hield met zyn kunsten de poorte toe, tot dat Buevyn zyn vader van agter aankwam met zyn volk en zy sloegen van agteren in de heidenen. De heidenen stelden haar vroomelyk ter weir, zoo dat er aan beide zyde veel verslaagen wierden, maar aldermeest heidenen, want weinige heidenen ontgingen daar of zy wierden verslaagen, zoo dat de christenen de stad behielden, dies zy zeer verblyd waaren en dankten Onzen Heere voor de victorie die zy hadden. Malegys verlangde waar dat Spiet met Beyaard bleef. Ten laatsten zoo zag Buevyn Spiet komen met Beyaard en hy zeide aan Malegys, dies hy zeer verblyd was. Toen Beyaard zyn meester Malegys vernam, spong hy zoo sterk dat Spiet van hem afviel en hy bleef in onmagt liggen. Dies Buevyn en Malegys zeer droevig waaren en leiden hem op een bed en ten laatsten is hy weer by gekomen. Vivien, meester Jork en Baldaris, toen zy in zee waaren als voorzeid is, zoo is de wind hun contrarie gevallen en zy verzeilden, tot dat zy kwaamen aan het koningryk van Monbrant. Den jonge koning Yvoryn van Monbrant was op zee met vele schepen, om te vernemen wat schepen dat daar versteken laagen.

Hoe Vivien, meester Jork en Baldaris verslagen wierden van koning Yvoryn.

Als de jonge koning Yvoryn de schepen zag liggen aan het eiland versteken met storm en wind, zeilde hy daar na toe en hy zag de standaard van Vivien op de schepen en zeide: Mahomet en alle onze goden moeten

gedankt zyn, dat ik hier nu vinde myn aldergrootste vyand die ter waareld leeft. De heeren die by hem waaren vroegen hem, waarom dat hy aldus verblyd en zoo vroylyk was. Toen zeide de koning: heeren gy weet wel hoe dat myn vader koning Yvoryn bleef door Vivien, de welke Benfleur myn zuster weg leide ende christen maakten en de graaf van Palerne dooden: dit is de zelve man die hier versteken is met zyn schepen en met zyn volk, aldus gy heeren wilt my dit helpen wreken: 't welk de turken belofden te doen. Vivien zag dat de schepen aan 't eiland kwamen daar zy gestreken laagen, zoo zeide hy tot Baldaris, meester Jork en tot zyn zoon Aymyn, gy heeren, denkt nu om geen vlieden, want hier komt de jonge koning Yvoryn en Monbrant met zyn schepen, ik twyffel niet of hy zal ons bevegten: Aldus bid ik u vriendelyk dat gy vroomelyk wilt bevegten en helpen het *Lyden ons Heere Jesu-Christi* en wreken op deze ongeloovige, want wie hier blyft, sterft een martelaar Gods en Baldaris blyft gy met u volk aan den oever en Jork met myn volk by de schepen, ik en Aymyn zullenze keeren in den opgang van de bergen: 't welk alzoo gedaan wierd. De koning Yvoryn trad op 't land met zyn volk en bezette met zyn schepen het eiland rondom, zoo dat er niemand uit kon en kwamen met groot gerugt aan om de christenen te verschrikken. Toen zy by een waaren was daar een groot gerugt, de een riep Mahomet en de anderen Apolyn, zy vogten zeer streng, zoo dat er aan beide zyden veel verslaagen wierden, maar meest turken, nogtans haddenze wel vier man tegen een; Baldaris en Jork sloegen veel van koning Yvoryns edelen dood, doch wierden zoo bevogten van de turken, dat Baldaris verslaagen wierd: doch hy stierf niet voor dat hy zyn biegte gesproken had. Meester Jork bleef ook dood en alzoo bleeven daar veel christen princen verslaagen. Vivien vogt tegen den koning Yvoryn, zoo dat zy malkanderen zeer kwetsten. Daar wierd zoo lang gevogten, dat er aan beide zyde niemand over bleef dan Aymyn en koning Yvoryn, die zeer gewond weg vloot in een boot. Vivien bleef op het veld voor dood liggen en Aymyn vond zig zelve daar alleen en hy zogt zyn vader zoo lang dat hy hem ten laatsten vond en hy zeide: ô! vader hoe staat het met u, hoe s uw aangezigt zoo verandert van de

kwetzuuren? Vivien sprak: ô! lieve zoon het is my zeer bekommerlyk, want de bittere dood genaakt my: daarom begeere ik als gy by uw moeder komt, dat gy haar vriendelyk groet, en groete ook myn vader en moeder en myn broeder en al myne vrienden, want dit is de plaets daar ik sterven moet. Als Aymyn zag dat zyn vader dood was, wierd hy zeer klaagende over zyn vader en over de andere christen princen die daar verslaagen waaren: Ten laatsten heeft hy zyn vader op den hals genomen en is er mede te scheep gegaan en zeilden op Gods genaade aan en hy heeft zyn wonden verbonden. Den koning Yvoryn zeer gewond, kwam in Monbrant want het niet verre van dat eiland lag. Als hem de heeren zaagen, verwonderde zy hun en vraagden waar hy geweest was, dat hy zoo gewond was? Den koning zeide: dat heeft den christen Vivien gedaan, die de graaf van Palerne versloeg en ik vond hem versteken op het eiland niet verre van Majorken, ik meende op hem te wreken het kwaad dat myn vader geschiede in het christen land, maar hy is daar dood gebleven, en al myn volk is er verslaagen en ik heb moeten vluchten. Den koning zyn worden wierden verbonden en de heeren gingen by den koning in de zaal en maaken goeden sier. In dezen tyd ging Buevyn en Malegys op den oever der zee buiten Majorken: en zy zaagen van verre dryven een schip zonder zeil en zaagen daar niemand op, doch zy zagen wel dat het een schip ter oorloge was. Malegys bevol Spiet dat hy na het schip zou vaaren: en als Spiet aan het schip was, klopte hy daar aan, of daar iemand in was: toen zag Aymyn op en zag de stad Majorken en zeide: ô! heere God, wat zal ik hier beginnen, ik ben weder gekomen onder de turken, zoo ik wist dat ik onder haar handen sterven moest, zou ik myn vader in de zee werpen en springen hem na. Toen zeide Spiet: neen jongeling en doet dat niet, want het zyn hier goede christenen en de turken zyn al dood. Als Aymyn dit hoorde, zoo riep hy: ik bidde u om Godswille, dat gy myn vader Vivien van Eggermont wilt helpen begraaven. Als Spiet dit hoorde, was hy zeer bedroefd, zeggende: God moet geklaagt zyn, dat u vader verslaagen is en bragt het schip aan het land en zeide tegen Buevyn en Malegys dat Vivien verslaagen

was en Aymyn zeer gekwetst, dies zy zeer droevig waaren en Vivien wierd gebalsemd en Aymyns wonden genezen.

Hoe deze heeren met Ysane te scheep gingen toen Aymyn genezen was en trokken na Eggermont, toen de stad van Majorken verbrand was.

Als Aymyn genezen was en Vivien gebalsemd en te scheep gebragt met alle de kostelyke goederen uit de stad, zoo naamenze strooy en vuur, en staaken de stad aan en verbrandenze tot in den grond. Als de stad verbrand was, gingen zy al te saamen te scheep en Ysane mede. Aymyn ging by het lichaam van zyn vader zitten, jammerlyk klaagende en bitterlyk weenende, dat hy zoo deerlyk van de heidenen verslaagen was en Ysane en de andere vertrooste hem, zeggende: ô! lieve neef, laat staan u klaagen, wy moeten toch alle eens sterven: hy is gestorven maartelaar Gods voor het christen geloove, daarom stelt u te vreden, aldus pratende zyn zy met haar schepen in de haave van Eggermort gekomen en zyn op het land getreden: en Druwane is hunlieden te gemoed gekomen en heeft ze vriendelyk wellekom geheeten, zeggende: welkom myn lieve man, en welkom moet gy zyn myn lieve zuster Ysane, die ik in 22 jaaren niet gezien heb, hoe vaard gy beminde zuster? Ysane zeide: zuster ik ben kloek en gezond, dies danke ik God. Aymyn lag nevens zyn dooden vader en riep: ô! Druwane grootvrouw, wist gy dat ik weet, uw blydschap zou verkeeren in droefheid. Druwane zeide: neef Aymyn, zegt my waarom dat myn blydsshap zou verkeeren in druk? Aymyn zeide: ziet hier uw kind myn vader is dood, het geen God geklaagt moet zyn. Als Druwane dit hoorden en zag, viel zy neder ter aarde en riep met luider stemme: ô! felle fortuin hebt gy myn kind laaten vermoorden: ô! Vivien zoon dat ik u aldus dood moet zien, dat moet God ontfermen. Toen Beaufleur hoorde dat haar man verslaagen was, bedreef zy grooten rouw wrong haar handen en trok haar hair uit het hoofd en viel neder op het doode lichaam en zy bleef daar dood. Toen de heeren dit zagen, waaren zy

zeer droevig en Aymyn zey: ô! heer der heeren, wat zal ik beginnen, ik heb vader en moeder verloren, zoo als men zien kan: ô! dood, komt haald my ook. Malegys dit hoorende zeide: neef Aymyn, laat deze rouwe vaaren en zyt te vreden, al hebt gy u vader en moeder verloren, zoo hebt gy vrienden genoeg die u in geenen nood zullen laaten, aldus steldenze Aymyn te vrede. Hertog Buevyn zond Spiet aan koning Karel, dat hy ter uitvaard komen zou; ook presenteerde hy hem veertig dagen bystand tusschen hem en Malegys, want zy nog in twist waaren en hy zond voort in andere landen tot zyn vrienden, datze ter uitvaard komen zoude. Nu willen wy zeggen van Oriande: Oriande had groot verlangen na Malegys, want zy had hem in langen tyd niet gezien en zeide tegen haar knaap Migreel: ô! myn getrouwe dienaar, my verwonderd dat wy niet gehoord hebben van Malegys en van Spiet en van myn broeder Baldaris, ofze levendig of dood zyn, het is 7 jaaren geleden dat ik ze niet gezien, nog van hun gehoord heb. Toen zeide de knaap: weerdige vrouwe, belieft het u ik zal niet rusten voor dat ik ze gevonden heb, al zou ik de geheele waareld doorloopen. Toen zeide Oriande dat zal niet geschien, maar ik zal met u reizen en zoo lang zoeken tot dat ik zal weten waar hy is. Terwyl zy dus spraaken, zoo is er een pelgrim in de zaal gekomen en heeft Oriande zeer vriendelyk gegroet. Oriande die vroeg hem wat tyding hy bragt? Den pelgrim zeide: eerweerdige vrouwe, ik zal u een tyding zeggen: Den koning Yvoryn van Moubrant kwam op zee met groote heirkragt en heeft Malegys, Vivien zyn broeder en meester Jork al te saamen verslaagen en de konings Yvoryns volk bleef daar ook, maar de koning ontvlugte met een boot en ik had ook het geluk van te ontvlugte, ik was daar by toen Vivien stierf, maar dat andere heb ik maar hooren zeggen. Toen Oriande dat hoorde zugte zy zeer en gaf den pelgrim een goed stuk goud en zeide tot haar knaap: ô! Migreel, nu is al myn hoop te niet, nu Malegys, myn hoop en troost, alzoo verslaagen is met Vivien zyn broeder en met meester Jork, nu ben ik eylaas uit al myn raad wat zal ik gaan doen? Toen zeide de knaap: ô! vrouwe, de wandelaars zyn bedriegers, zyt te vrede ik zal hem gaan zoeken want ik kan het niet gelooven dat hy dood is. Toen zeide Oriande, dat en zal niet

zyn, ik zal met u reizen en nemen met my van alles dat wy noodig zullen hebben op den weg en aldus heeftze alles gereed gemaakt om te reizen. En toen Spiet van Eggermont gereist was, zoo is hy ten laatsten na veel reizens gekomen te Parys en groette de koning Karel en zeide: heer koning de hertog Buevyn van Eggermont en Druwane zyn wyf ontbieden u, dat gy komen zult ter uitvaard van zyn zoon Viven en Benfleur zyn wyf, die beide van de waareld gescheiden zyn. Voorts zoo hebt gy veertig dagen bystand van Malegys om vry te reizen zonder u iets te misdoen. Als koning Karel dit hoorde, zeide hy tegen Spiet dat hy met zyn heeren komen zou. Aldus was koning Karel dan gebeden ter uytvaard en ook veel heeren en princen, die alle kwaamen ter begeerte van den hertog Buevyn van Eggermont. De uitvaard wierd zeer kostelyk gemaakt en toen de Misse gedaan was zyn de heeren ten hove gegaan tot den hertog Buevyn van Eggermont en zyn ter tafel gezeten elk na zyn staat en de tafel wierd daar heerlyk gediend, overvloedig van spys en drank. Spiet diende de tafel en hy bedreef veel vreemde kunsten, daar hy de bedroefde mede verblyde. Als de maaltyd gedaan was, zoo gingen de heeren wandelen en Solet zeide tot zyn meester, meester gy weet hoe dat men Ysane malkander trouwe belofde en gy zeide dat wy trouwen zouden zoohaest als wy in het christenryk kwamen, aldus bid ik u dat gy my nu daar toe helpen wilt: terwyl dat de heeren hier zyn. Malegys zeide: gaat henen tot Ysane en zegt haar, dat zy haar gereed maakt, ik zal het bestellen, maar ik moet een weinig alleen zyn. Spiet liep dan tot Ysane en zeide tot haar wat Malegys haar neef hem bevolen had, dies zy beide zeer verblyd waaren.

Hoe Spiet Ysane, Malegys zyn moeye, trouwden onder de aarde, daar Malegys al de heeren deed brengen van den duivel met zyn kunsten.

Malegys nam zyn boekje en hy ging alleen buiten de stad en daar begon hy veel manieren van conjuratien te lezen, dat er vier of vyf duivelen kwamen en vroegen hem wat hy gedaan wou hebben. Malegys

zeide: haast u en maakt hier tusschen deze twee bergen, twee mylen van de stad, een kasteel zeer kostelyk met een zaal om Spiets bruiloft daar in te houden. Als de duivels dit hoorden, zoo hebben zy beginnen te timmeren en te metsen, zoo dat het in korten tyd volmaakt was. Toen het kasteel nu klaar was, vraagden de duivels of het wel naar zyn zin gemaakt was. Terwyl dat zy het kasteel maakten, was Spiet voor de kerk om te trouwen en Malegys deed hem van de duivelen daar by draagen. Als zy getrouwd waaren, gingenze weder ten hove en toen bevol Malegys al de duivels dat ze de bruid en bruidegom met al de heeren brengen zoude in het nieuw kasteel dat er gemaakt was, de duivels naamen de bruid en bruidegom en al de heeren en bragtenze in het nieuw kasteel. Toen zy alle by malkanderen in het kasteel waaren in groote verdwelmdheyd, zoo zyn ze ten laatsten weder byeen gekomen en zy wisten niet waar zy waaren. Toen zeide koning Karel: hoe komen wy hier? wat kasteel is dit, dit zyn Malegys werken, om dat ik niet na huis reizen zal en my is belofd, dat ik niets misdaan zal worden. Toen zeide Malegys: heer koning, u zal niets misdaan worden, maar gy moet ons ook helpen houden de bruiloft van Spiet en Ysane myn moey. Aldus zoo moest den koning daar blyven, hoe wel hy daar niet wel mede te vrede was. Daar wierd veel vreugde gehanteerd, als men nog hooren zal. Oriande met haer knaap reisde om Malegys te zoeken en zy zeide: ik zorge dat Malegys dood is, gelyk de pelgrim zeide, want wy van hem niet vernemen. Toen zeide de knaap: vrouwe en zorgt niet want wy zullen nog komen ter plaatse daar wy hooren zullen waar hy is. Oriande zeide, om van hem te hooren waar hy is, zal ik de duivelen van de hel bezweiren, dat ze my zeggen zullen waar hy is en of hy levendig of dood is, en zy deed haar boek van Nigromantien open en begon haar conjuratien te lezen, zoo dat er twee duivelen by haar kwaamen en vraagden wat datze hebben wou. Zy antwoorden haar: gy duivels gy zult my zeggen waar dat Malegys myn lief is. De duivels antwoorden: Oriande het is in onze magt niet, dat wy u dat zeggen zoude, want wy en weten het niet. Toen zeide Oriande, wie zal het my dan zeggen? toen riepen de vyanden: gaat tot de vyand Balkare, die weet er af te spreken.

Toen ging Oriande lezen en bezwoer den duivel Balkare, zoo dat hy terstond by haar kwam en vroeg wat haar begeerte was. Toen zeide Oriande: gy duivel gy moet my zeggen waar dat Malegys is en of hy levendig of dood is. Toen zeide den duivel, hy is kloek en gezond, maar waar dat hy is, en kan ik u niet zeggen en Baldaris u broeder en meester Jork en Vivien zyn verslaagen, toch Malegys is gezond. Toen Oriande dit hoorden, was zy zeer verblyd en riep haar knaap by haar die door vervaardheid weg geloopen was en heeft tot hem gezeid: dezen duivel heeft my gezeid dat Malegys nog levendig is en Baldaris myn broeder en meester Jork en Vivien zyn verslaagen van de turken, dus zoo willen wy ons spoeden om na het land der turken te trekken, zoo gering als wy kunnen op avontuur of men iets van hem hooren of vernemen kan. Aldus zoo zynze met malkander gereist tot datze kwamen aan eene haave daar veel schepen laagen en zy zyn in een schip gegaan dat na Pruissen moest. Als zy dus zeilden midden in de zee, zoo zaagen ze op een groen blad dryven, een naakt kindje met een pot in de hand doende niet als scheppen en drinken. Zy waaren alle hier in verwonderd, wat het beduiden mogt en het kind sprak Oriande aan en zeide: Oriande keerd weder met u knecht, want het is moeten voor niet het geen gy doet, want Malegys zult gy niet vinden. Oriande deze woorden hoorende van dit kleen kind, was zeer verwonderd en de scheepslieden zaagen wonderlyk toe op het kind en zy lachten om dat het altoos dronk. Toen zeide het kind, ik moet de zee uitdrinken, want het is my tot penitentie ingesteld, dat ik het doen moet: Oriande antwoorde, al had gy begonnen, toen de waareld begon zoo zou men niet gewaar geworden, dat er een stoop water geminderd was. Toen bezwoer Oriande den duivel Bleccas, dat hy haar zeggen zou waar dat Malegys was. Hier op antwoorde den duivel Bleccas, wilt gy het weten, zoo gaat tot Patricius valeyen in Irland, bezyd n Norwegen, een klooster daar de Moniken in 't wit gaan tot twaalve toe, behalven den abt en als gy uw zonden tegen biegt en gaat in de valeye, zoo zult gy weten waar dat Malegys is en anders niet. Oriande was verblyd dat ze vernomen had, om Malegys te konnen vinden en trok

na het koningryk Pruissen. Als zy te land kwamen, gingen zy in de stad en lieten het schip daar liggen, tot dat zy weder komen zoude en gingen in een herberg. Toen zy in de herberg zaaten, vraagden zy of er iets nieuws was? toen antwoorde den weerd: hier is in het kort een vervaarlyk stuk geschied: onze koninginne ging zwaar van kinde en zy heeft een vrucht ter waareld gebragt die half hond en half mensch is, dat nooit geen mensch diergelyke gezien heeft, dus onzen koning zeer verstoort zynde heeft zyn heeren ontboden, om te weten hoe hy het met zyn vrouw maaken zal. Nu hebben de heeren besloten, om zyn vrouw en de vrugt te verbranden, toch van de vrugt is het een kleine zaak, maar van de koningin is het droevig, want het is het schoonste wyf dat ooit op voeten gaat. Oriande zeide: ik hoop de vrouw zoo te verantwoorden, dat ze niet en zal behoeden te sterven en Oriande ging te bed slaapen.

Hoe dat Oriande de koningin van Pruissen verantwoorden en van de dood verlosten.

Als den schoonen dag aankwam, stond Oriande op en deed haar gebed tot God op dat hy haar gratie wilden geven om de koning zoo te informeeren, dat hy zyn wyf zou spaaren van de dood en hy christen moogt worden met al zyn volk en aldus is zy na des konings paleis gegaan. De koningin dit ziende, sprak tot haar man: edel heer koning, gy wilt my dooden, om dat ik een wonderlyke vrugt ter waareld heb gebragt, het welk myn schuld niet en is, maar de goden schuld die my dat verleent hebben hetwelk ik niet gebeteren kan. Toen zeide den koning: laatze verbranden aan een staak, want ik magzemet oogen niet langer aanzien. Toen kwamen de knechten en bonden haar aan een staak om te verbranden. Als zy dus in des konings paleis stond in vrees van haar lyf, zoo kwam Oriande in het paleis en groete de koning zeer eerwaardelyk, hem vraagende of zy ter eeren van alle vrouwen mogt spreken, het welk haar den koning konsenteerde. Dan vroeg zy den koning, om wat reden dat hy zyn wyf dooden wou? Den koning zeide: zy heeft de dood wel verdiend, want

zy heeft eene vrugt ter waereld gebragt die half mensch en half hond is, als gy zien kond dit is de reden waarom zy sterven zal. Toen antwoorde Oriande: Gy heeren van een kleen verstand, wilt gy dat de vrouw wyten! in het ontvangen van de vrugt, zag zy by avontuur mogelyk iets dat zy in haar herte gedraagen heeft, dat te schaamel is te verhaalen, dat de vrugt mismaakt en daar door wanschappen geworden is: heer koning het gebeurd wel als de vrouwen draagen, datze eenige wanschaapende dingen zien en daar door verschrikken, dat de vrugt mismaaktheid krygt, zou gy dan heer koning u vrouw daarom dooden zoo was gy niet waardig een konings naam te draagen. Toen was daar een heer van de raad, die zeide heer koning, als men alle redenen wel verstaan zal, dunkt my dat de vrouw de waarheid zeide, als wy het wel willen naspeuren, maar de andere heeren willen haar dood hebben. De koning zeide: vrouw wy willen wel gelooven dat die dingen wel kunnen geschien, als gy zegt, maer het meeste deel der heeren van de landen willen haar dood hebben, hoe zal ik het dan maaken? Oriande antwoorde: heer koning, als ik aan myn God verwerven kon met bidden, dat u kind volmaakt wierd als andere kinderen, zou gy dan u vrouw ontslaan en vry laaten zonder sterven? De koning zeide: vrouw kond gy maaken dat myn kind zyn volmaakte leden krygt, ik zal my bekeeren aan u wet met al myn volk. Toen Oriande dit hoorde, was zy zeer verblyd en bevol den koning dat hy met al zyn heeren aan een zyde gaan zou en zy is op haar knien gevallen en heeft den *Almogenden God aanbeden*, zeggende: *o! Heere Jesu Christi, door al het bitter lyden dat u de joden aandeden, wilt nu hier uw mirakel toonen en laet deze vrouw vertroost zyn; toont dat gy God boven alle zyt, zoo waarlyk als gy u aan Moyses vertoonden in een vuerig bosch; verleent de vrugt haare volmaaktheid, opdat den koning met al zyn volk mag komen tot u heylig Geloof.* Als Oriande aldus haar gebed tot God gedaan had, zoo kwam er een engel uit den Hemel die zeide: Oriande u gebed is verhoord en het kind heeft zyn volmaakte leden, daarom laat den koning en zyn heeren het kind zien en laat het doopen in het christen geloof en toen vloog den engel weg. Oriande

nam het kind en ging by den koning en zeide: Heer koning ziet hier u kind volmaakt in al zyn leden, dankt nu den oppersten Heer die u dat verleent heeft. Als den koning met al zyn heeren dit zaagen zoo verwonderden zy hun boven maaten en de koninginne bedankte Oriande zeer om dat ze haar van de dood verlost had. Toen sprak Oriande; Heer koning gy belofde my christen te worden met al u volk, indien ik u kind maakten zoo het nu is, dus begeere ik op u dat gy dit wilt volbrengen. Den koning dit hoorende, vroeg na haaren naam en van waar zy was? zy zeide: heer koning ik heete Oriande, vrouw van Rootzefleur, gelegen by Moncler, in de groote koning Karels land, die keyzer van Roomen en koning van Frankryk is. Toen sprak den koning: dien koning Karel ken ik wel en ter eeren van hem zal ik met myn volk christen worden. Als Oriande dit hoorde verblyde zy haar en liet terstond boden zenden aan den bisschop van Keulen, dat hy wilden komen in Pruissen om dat volk te doopen ende te onderwyzen in het waar christen geloof. De bisschoppen zyn opgezeten met veel priesters en klerken en zyn alzoo na Pruissen gereden.

Hoe den koning raad hield om een wyf te trouwen en hoe hy een jonge maget die van geringe afkomste was trouwde.

Binnen dezen tyd ging den koning van Armeniën (Ambertus geheeten) uit spelen en hy kwam in een schoone stad die Ligousa heet, daar in ook een schoon kasteel stond en een schoone waarande van zoete lugt. Op een tyd lag den koning uit zyn venster en hy zag een schoone jonge maagd om water gaan, die zoo uitnemende schoon was dat men nergens van geen schoonder en wist te spreken. Den koning verliefde waarlyk zeer op die jonge maagd, dat hy voor hem nam, dat hyze tot een wyf hebben wou. Toen zy weder kwam verliefde hy nog meer op haar en hy liet zien waar dat zy in ging. Toen hy verstaan had waarze was, deed hy zyn heeren voor hem komen, zeggende: heeren het is

u wel bekend dat ik een oud man ben ik heb geen kinderen die na myn dood zouden kunnen regeeren. Nu is my te vooren gekomen dat ik een wyf trouwen wil, ik heb er hier een in de stad gezien, die wil ik hebben on anders niemand en maaken ze koningin van Armeniën. Den koning, ons dunkt dat gy met ons gekt, want hier is niemand zoo ryk nog zoo edel die u aanstaan zou. Den koning zeide: Gaat in het huis daar myn kamerling u brengen zal en vraagd na de maagd die met de pot om water ging en kleedze zoo als men een koningin behoord te kleeden en brengtze dan op dit kasteel, dan zal ikze trouwen voor myn huisvrouw. De heeren zeide dat het des konings regte meening was, zoo zyn zy met zyn kamerling gegaan in het huis daar de maagd woonden, zy gingen in een kamer die zeer proper en kostelyk versierd was. De heeren gingen zitten, en de vader en moeder kwaamen in de kamer daar de heeren zaaten, zy vielen op haar kniën en groeten de heeren en vroegen wat zy beliefden dat zy alzoo in het huis kwaamen? De heeren antwoorden datze haar dochter zouden laaten komen, en daar kwaamen drie schoone jonge dochters. Toen vroegen de heeren: Wie is het van uw driën die voor het kasteel met twee potten om water ging? de jongste die meende dat zy iets misdaan had en viel op haare kniën en zeide: Heeren myn lyfgenaade heb ik iets misdaan? ik ben de persoone die om water ging. Toen namen de heeren haar op en zeide: ô schoone maagd, dankt nu God, gy zult koning van Armeniën zyn en zy lieten terstond snyders haelen en zy lieten haar kostelyke kleeren maaken van goude laaken, enz. en toen zy gekleed was, scheen het beter een godin te zyn dan eenen mensch en men zette haar op een witte tellenaar en dus reeden de heeren met haar na het hof en haar ouders volgden haar na.

Hoe den koning Ambertus van Armeniën zyn bruid ontfing.

Toen deze maget aldus kostbaar gekleed en op weg was na des konings kasteel, liep de kamerling voor en viel den koning te voet, zeggende: heer koning maakt

u gereed zoo gy u bruid ontfangen wilt, geen schoonder mensch en hebt gy ooit gezien. Den koning dit hoorende, maakte hem gereed om zyn bruid te ontfangen en is uit het paleis gegaan met zyn heeren voor de poort, verwagtende zyn bruid. Binnen dezen tyd is de bruid zoo na gekomen, dat zy den koning zag en toen is zy van haar paard gekomen. Toen haar den koning zag, ging hy haar in het gemoed en leideze boven in het kasteel en hy deed haar vader en moeder boven komen en ook alle zyn heeren en hy deed eenen bisschop komen dieze daar trouwde, in presentie van hun alle. Toen zy getrouwd waaren, was daar een kostelyke maaltyd bereid, daar zy eerlyk gediend wierden. Toen die maaltyd gedaan was, riep den koning zyn wyfs vader, zeggende: vader en moeder, om u beide te verblyden, zoo geef ik u de stad Ligousa om eeuwiglyk een eerlyken staat daar op te houden en u naavolgers. Dies zult gy gehouden zyn, uw oudsten zoon te zenden tot myn hove met drie peerden en gylieden; om dat gy oud zyt, zult gy in de stad blyven en houden u daar heerlyk met u vrouwe en gy zult dit kasteel bewoonen en houden eene heerlyken staat, alzoo daer toe diend, dies de ouders den koning zeer bedankten. Den koning gaf ook hun heeren schoone giften: Toen den avond aenkwam, was de bruid te bed gegaan en den koning daar na en hy won by haar een zoon, en daar gebeurde nog veel wonders, zoo gy nog hooren zult. Toen den dag aankwam, stond den koning op en ging in de zaal daar de heeren met de vader en moeder vergaaderd waaren en toen deed hy de moeder binnen gaan met twee kamenieren die haar kleeden, alzoo haar toebehoorden. Toen zy gekleed was, wierd daar een kostelyke maaltyd gehouden, daar zy in alle genugten waaren: toen de maaltyd gedaan was, nam de koning oorlof aan de vader en moeder en reisde na de hoofdstad van den lande met zyn wyf en met zyn heeren. Toen zy aldus opgezeten waaren, reeden zy na Armeniën, daar dien koning een moeder en een oom had, die van deze bruiloft niet wisten, want den koning wist wel dat zyn moeder zeer verstoort zou wezen, om dat hy zoo neder gehouden was, maar zy had de tyding vernomen, dat haar zoon een geringe maagd genomen had,

die van geender gestaadheid was om het huis te komen met zyn wyf, en maakte haar bereid, om hem te gemoed te komen. Toen zy hem te gemoed kwam en de bruid zag zitten in een rosbaar bedekt, zoo zeide zy tot haar zoon, wellekom lieve zoon, wat bruid brengt gy hier die zoo bedekt is, mag menze niet zien? den koning antwoorde, moeder als zy het huis gekomen is, zult gy haar wel zien en ik heb er een genomen daar ik mé te vrede ben, alzoo moet gy ook te vreden zyn, want ik heb goed genoeg voor haar en voor my, en daarom moeder beveel ik u dat gy haar met vrede laat en is het dat ik bevinde dat gy haar iets misdoet, of mis-zegt, dat zal my leed zyn. Toen de moeder dit hoorde, was zy zeer verstoord en meende het op haar te wreken en aldus reeden zy in de stad van Armeniën.

Hoe dat de moeder van den koning van Armeniën raad hield met haar broeder Flocario om het kind te verderven.

Toen de koning van Armeniën met zyne vrouw geweest had in rust en vrede, zoo kwam den tyd dat zy baarden. Toen ging des konings moeder met haar broeder Flocario te raade, hoe dat zy het aanleggen zouden om het kind te verdelgen. Toen zeide de broeder, lieve zuster, ik weet raad om het kind te krygen tot myn verdoene, ik zal gaan spreken met de vroed vrouw en geven haar geld dat zy het kind heimelyk steeld en my brengt en als ik het heb, zal ik er myn wille mé volbrenge. Deze raad dagt de moeder goed en zy ging in de kamer daar de jonge koningin was verwagtende eene zalige uur. Toen zy haar schoonmoeder zag komen, zoo is zy haar te gemoed gegaan met het zwaare lichaam en heete haar wellekom. Doch deze booze vrouw begon haar met de snoodste lasteringen te betigten en haar de hevigste smaedredens toe te werpen. De jonge vrouw ziende datze geen rust kon hebben, zoo gingze in een andere kamer tot dat zy weg was, dusdaanige woorden hadden zy dikwils tegen malkander, maar nooit en wilde zy het den koning haar heer klaagen, nogtans wist den koning wel

dat zyn moeder de koningin niet wel vermogt en nogtans hy zweeg, om dat de eene zyn wyf en de andere zyn moeder was, denkende datze nog wel te vrede zou worden. Nu willen wy weder zeggen van Oriande. Toen den negensten dag voorby was, kwam den abt van het klooster tot Oriande zeggende: vrouwe het is nu den negensten dag en gy hebt de Heylige Sacramenten ontfangen, hoe zyt gy geraaden, wilt gy u propost niet agterlaaten? Oriande antwoorde: heylige vader, het geen gy gezeid hebt, dat zeg ik nog, ik zal met de gratie Gods gaan in de valey en daar zal ik vinden waar ik zoo lang na gezogt heb. Den abt zeide: lieve kind beziet u wel of gy ook eenige smerten der zonden over hebt, om dat u de vyanden onder weg niet zullen temteren, want gy moet zoo zuiver zyn als een kind dat steeds geboren is. Toen zeide Oriande, datze van geen zonde meer wist. Toen zeide den abt, nadien dat gy zuiver zyt, zal ik u daar in laaten, maar wat dingen dat gy ziet, zoo moet gy niet spreken en dunkt op den Zoeten Naam Jesus en gaat altoos ter regter zyde en al zag gy een brandend vuur voor u zoo en vervaard u niet en rust ook niet voor dat gy voor de Fiertiere komt, zoo zal u begeerten gezegend zyn en gy durft niet vraagen. Toen sprak daar een ander, maakt dat gy ter negender uur wederkeerd, of gy zoud daar eeuwelyk blyven en wy zullen u een teeken geven, dat gy wel hooren zult wanneer gy uitkomen moet. Toen zy haar dus onderwezen, gaven zy haar het geweyde water en de benedictie en toen bragten zy haar agter het Autaar en daar namen zy een zarkop en alzoo ging zy in de valey en den abt zeide: is het zaake dat gy komt eer wy de deur open doen, zoo neemt dat hamerje dat daar hangt en klopt aan de deur, wy zullen u wagten om u in te laaten en zullen den Almogenden God voor u bidden en daar mé bevolenze haar God en den abt sloot de spelonk of valey toe. Toen Oriande vertrokken was van den abt en de deur toegesloten, zoo namze in zig Christus passie, en het eerste gemoed dat zy had, dogt haar, kwamen er veel gewaapende lieden, die haar dood wilden slaan. Maar zy had altoos den Naame Jesus in den mond, zoo datze daar af geen gebrek had, nogtans zoo was haar schrik zo groot, dat ze niet een droog

hair had van zweet. Oriande voortgaende na de regter zyde, alzoo den abt bevolen had, zoo zag zy voor haar staan een water vol serpenten en draaken, die zeer gieriglyk gaapten na Oriande, maar zy ging daar stoutelyk door en zy is voortgegaan in groote zorge, tot dat haar in het gemoed kwam een hoop valsche vyanden, die al riepen: laat ons verscheuren deze tooveres die ons zeer gekweld heeft en die haar lief komt te zoeken. Daar had Oriande zoo veel te lyden, datze buiten twyffel daar zou g wanhopt hebben, had het haar goeden engel niet gedaan dieze bewaarde. Och! wat groote vreeze leed de edele vrouw Oriande door het zoeken van Malegys haar lief. Toen zy daar door was, kwam er haar een tegen al klaagende, zeggende: och! wee my arme Malegys, dat ik myn leven hier lyden moet in dit duister hol. Och Oriande lief, waar mogt gy zyn die ik uitverkoren heb. Oriande dit hoorende, kreeg zulken schrik dat ze niet wist wat haar aan kwam. Toen den duivel by haar was zeide hy: Oriande lief, hoe komt gy hier? Orjande vreesde voor het bedrog gelyk het ook was en sprak niet, alzoo haar den abt bevolen had. Toen sprak hy: Oriande lief, waar mé heb ik het verdiend dat gy tegen my niet en spreekt, daar gy my in deze pyne ziet? en gy hebt my zoo lang gezogt en nu hebt gy my hier gevonden, alzoo u de duivel Bleccas belofde en zy zweeg nog al stil. Toen sprak hy: ô! uitverkoren lief, gaat met my tot voor het gat van de spelonk, daar zal ik u regtveerdig toonen dat ik Malegys ben. Toen zou Oriande gesproken hebben, maar zy dagt om het bedrog en dagt op den Naam Jesu, terstond schoot de duivel weg, schatterende dat het scheen dat het weysel beefde. Oriande die in groote vreeze was, ging vast voort, denkende op den Naam Jesus en zag wel krytzelingen en schimmeringen die haar tegen kwaamen, maar zy ging ongekwetst door. Ten laatsten kwam zy daar zy groote klaarheid vond van torsen en kaarssen, de welke eeuwiglyk branden voor het graf van St. Patricius, zy meende regt door te gaan ende terstond zagze een draak de geheele weg bezette en zoo afgryselyk vuur spoog, dat men daar van verschrikken moest. Oriande hoopte op den Zoeten Naam Jesus, is zoetelyk door gegaan in den mond van de draak, dat maar een schaduw was

om haar te bedriegen. Toen dit gedaan was kwam Oriande zoo verre dat zy het graf zag daar St. Patricius lichaam in leid, dies zy zeer verblyd was en toen zy voor het graf was, viel zy op haar kniën en groeten de heilige vriend Gods met haar herte en bad ootmoedelyk van hem begeerende, dat zy zou mogen bescheet weten van Malegys haar lief. Toen hoorden zy eene stemme roepen: Oriande, Gods vriendin, uw gebed is verhoord ter eere van den heiligen St. Patricius, die gy met grooten aarbeid gezogt hebt: zoo zult gy weten dat Malegys by Eggermont is onder de aarde in een kasteel, dat hy gemaakt heeft met tooveryen, in dat kasteel houde hy de bruilofte van Spiet en zyn moey Ysane, op welke bruiloft de meeste heeren van het christenryk vergaderd zyn, daar men groote genugte hanteert; dus reist derwaards, daar is Malegys, maar wagt u wel dat gy niet bedrogen word van de booze vyanden, maar haast u wederom het is tyd en hier mé zyt gy God bevolen; toen ging Oriande wederom na de deure: Ten laatsten is zy gekomen aan een gat daar zy meende dat de deur was; want de duivels hadden daar een deur gemaakt ende verwagten haar gelyk moniken, zeggende: Oriande al dat gy gezien hebt is bedrog, want St. Patricius graf is nog eens zoo verre. Toen Oriande dit hoorde, zoo verstond zy wel dat het bedrog was, om dat ze eerst spraaken, maar haddenze niet gesproken, zy zou geklopt hebben en hadden zy geklopt, zy had bedrogen geweest en zy begon te denken op den Zoeten Naam Jesus, maakte haar kruis en toen verdween het bedrog. Toen kwamen tegen haar veel groote vlammen vuur en daar waaren draaken en serpenten die ze dikwils ter neder drongen en over haar liepen. Daar leed zy dan groote vrees en zonder twyffel, hadze God niet lief gehad, zy zou daar gebleven hebben en zy is ten laatsten gekomen aan de poort, daar zy inging. Toen zy daar kwam vondze de deur open en als zy in de lugt kwam, viel zy in onmagt. Toen zy wederom by haar zelve gekomen was, ging zy voor het autaar, daar het H. Sacrament stond, viel op haar kniën en riep met luider stemme: *o! myn God, myn Schepper, gy die my beschermt hebt van de tentatien der duivelen, ik dank u waarlyk voor die bermhertigheid, welke gy my bewezen hebt.*

Toen Oriande haar gebed gedaan hadde, zoo ging den abt tot haar ten eten; toen zy heen gingen, vroeg haar den abt: Hoe dat zy door al die tentatien komen kon. Oriande zeide: ik heb daar in zulken last geleden, dat ik nimmermeer verblyd zal zyn: al kon ik geheel de waareld winnen, ik zou het niet weder durven doen. Toen ik buiten kwam, wist ik van myn zelven niet, het is my onmogelyk te zeggen, het geen ik wel gezien, en al won ik het zeggen, zoo is het niet behoorlyk om te weten, en met deze woorden gingen zy eten en drinken. Toen zy over de maaltyd zaaten, vroeg den abt aan Oriande, of zy zoo lang gezogt had. Daar op antwoorde zy en zeide: dat zy tyding van haar lief had, daar zy niet aan twyffelde. Toen de maaltyd gedaan was, gaf Oriande den abt, ten profyte van het klooster, twee honderd franks. Den abt bedankte haar zeer voor de gift en zy bad den abt dat hy voor haar bidden wilde en ook voor Malegys haar lief. Toen nam zy oorlof van den abt en bedankte hem voor zyn groote bystand, die hy haar bewezen had en dus scheide Oriande uit het klooster met Migreel haar knaap, en ging tot de rotze, daar zy het schip gelaaten hadden en den abt met zyn moniken geleiden ze ter schepe. Toen scheiden zy van malkander, den abt met zyn moniken gingen in het klooster en Oriande met haar knaap gingen in het schip.

Hoe dat Flocario het kind kreeg en hoe hy de vroedvrouw de keel afstak en won het kind bederven, maar hy verdronk by miraculen.

Toen den tyd zoo verre gekomen was, dat deze jonge koningin van Armeniën een telg ter waareld brengen zou, zoo ging Flocaria in de zaal en toen kwam hem de vroedvrouw tegen, die hy toesprak en zeide: Gy vroedvrouw, onze koning Ambertus beveel u op u lyf, dat gy terstond als gy de telg gekregen hebt, my het zelve brengen zult op een water op myn kasteel, daar zal ik het doen opvoeden door myn wyf, mits dat zy een konings dochter is, en om dat zyn wyf niet edel is, wilt hy het van haar niet gezogen hebben, maar van

zyn wyf, die ook gelegen is van een zoon. De vroedvrouw belofde dat zy het zou doen en hem het kind brengen zou. Toen zeide Flocario: gy moet het brengen dat het niemand en weet, myn neef den koning wil het my doen voesteren dat het niemand weten zal dat het myn telg zy. Aldus doet u dingen wyzelyk, men zal u wel beloonen. De vroedvrouw dit hoorende is in de kamer gegaan, daar de vrouw by haar kamenieren zat en zy heeft een zoon ter waareld gebragt. Terwyl dat de vrouwen bezig waaren met de koningin ter bed te helpen, zoo heeft de vroedvrouw het kind genomen en zy kwam er mede aan het kasteel by Flocario en gaf het hem. Toen den verrader Flocaria het kind zag was hy zeer verblyd en bragt het boven op het kasteel, zeggende tot de vrouw: gaat beneden ik zal zoo terstond komen en beloonen u arbeid, hetwelk de vrouw deed. Ten laatsten kwam hy van het kasteel met een scherp zwaard en hy riep de vrouw met luider stem, want hy zagze niet om dat het duister was, dat zy komen zou en ontfangen haar loon dat hy haar belofd had. De vrouw hem hoorende roepen, kwam by hem en zy meynde beloond te worden; Maar toen hyze zag, greep hy zyn zwaard en reed ze daar mé door haar lyf, dat zy daar af stierf, zonder een woord te spreken. Toen de verrader deze vrouw gesteken had, bond hy een grooten steen aan haar hals en wierpze in het water.

Hoe den verrader Flocario het kind meynde te verdrinken en hoe hy by Mirakelen zelve verdronk.

Toen den verrader Flocario zyn spel gespeeld had met de vroedvrouw, zoo ging hy met groote blydschap op een pleisier huisje, daar den konings moeder Galiose op woonde en om dat het laat in den nacht was klopte hy aan het huis; toen zeide hy: ik ben Flocario, broeder van de oude koningin Galiose: aldus laat my in, wy hebben last op handen, zoo dat ik haar spreken moet. Den poortier durfde de poort niet open doen, maar hy ging de vrouw vragen, of zy haar broeder wou ingelaaten hebben. De vrouw dit hoorende, wist terstond wat er te doen was en bevol dat men hem in

zou laaten. Toen hy ingelaaten was ging hy na zyn zusters bed die opgestaan was en heeft haar vriendelyk gegroet en sprak: beminde zuster, ik heb het kind, hoe zullen wy daar mé maaken? toen vroeg Galiose hem hoe hy het gekregen had. Toen vertelde hy, hoe hy het van de vroedvrouw gekregen had met subtielheid en dat hy de vroedvrouw vermoord had, die hem het kind brogt, om dat zy het niet uitbrengen zou waar dat het kind gebleven was. Daar op de zuster antwoorde: dat is wel besteld dat gy dit gedaan hebt. Toen sprak Flocario: lieve zuster nu wy het kind hebben, hoe zullen wy het maaken, dat wy het met een kwyt zyn? toen antwoorde zy: wat willen wy veel raaden, laat ons dit kind de keel afsnyden, zoo komt er nimmermeer kwaade tyding af. Toen sprak Flocario: Galiose zuster dien raad is niet goed, ik heb een anderen raad bedagt; ik zal een kleen kofferje neme en zetten het daar in, wil de fortuin het dood hebben, zoo mag hy de koffer omwerpen met de stroom en wilze het niet dood hebben, dan zal het wel aan land dryven, opdat het zyn leven houden mag. Dien raad dagt Galiose goed en zy leiden het op een kussen in een kofferje en leiden daar een brief in, dat het niet gedoopt en was, en toen ging den verrader met zyne zuster na het water. Toen hy daar was zette hy het kind het midden in den stroom. Zoo als hy het neer zette, kwam den vyand en wierp hem in het water zoo dat hy versmoorde, toen had den verrader loon na verdiensten. Galiose zyne zuster hoorende dat hy in het water viel, was droevig en verschrikte zoo dat zy meenden te sterven en zy ging na huis met groote druk. Nu willen wy weêr spreken van Oriande. Als Oriande in het schip gegaan en van den abt gescheiden was, vroeg zy den duivel Bylkare, waar zy omtrent waaren. Den duivel zeide: dat zy by een eiland waaren dat Mecoma heet. Toen bevol Oriande den duivel Balkare, dat hy haar daar aan zetten zou en bevol dat hy by haar blyven zou en bewaaren haar tegen haar iemand wou misdoen en hy zette haar te land en Migreel ging ook te land. Toen zy aan het land gekomen waaren, zagenze dat land vol schoone boomen staân en vol schoone beesten. Naer dat Oriande het land bezigtigd had beval zy den duivel Balkare, den regent des waters, dat

hy afvaaren zou. Als zy in de zee waaren, zoo kwam den duivel Bleccas met de ziel van Flocario vliegen. Oriande las een conjuratie en vermaande hem dat hy zeggen zou van waar hy kwam. Den duivel zeide: ik kom terstond uit het land van Armeniën, daar groot jammer op handen is, want de koning van Armeniën heeft een maagd van geringe afkomste getrouwd, daar zyn moeder kwalyk in te vreden is, en den tyd is gekomen dat zy gelegen is van een zoon hetwelk de moeders broeder gekregen heeft van de vroedvrouw en toen hy het kind had stak hy de vrouw dood, wiens ziel ik heb en hy leide het kind in een kofferken in het water en hy verdronk; toen had ik nog een ziel. Het is zoo gesteld dat er wel meer om sterven zullen, want den konings moeder heeft het op de koningin geleid en den koning wou haar verbranden. Toen Oriande dit hoorde, zeide zy: ik beveel u duivel dat gy my het kind hier haald, het welk hy deed en bragt het kind in haar schip.

Hoe de koningin den koning haar man het verlies van haar zoon klaagden.

Toen het een dag geleden was, dat de koninginne van Armeniën gelegen was zoo vroeg zy haar kamenieren waar haar zoon te voesteren was, want zy begeerde het kind te zien, maar een iegelyk zweeg stil, om dat zy niet verstoort zou worden. Ten laatsten riep de koningin een haar kamenieren en zeide myn beminde vriendin, ik bid u laat my myn zoon zien, want ik verlang daar zeer na. De kamenier dit hoorende, werd beschaamd en zweeg stil. De koninginne dit ziende, zeide: wat is er te doen dat gy my niet toespreekt, is myn kind dood, of heeft het eenig kwaad avontuur? de kamenier zeide ik weet niet dan goed van het kind. Haald my dan myn kind zeide de koninein, op dat ik het mag zien. De kamenier met de andere kamenieren gingen tot den koning en zeide: heer koning, de koningin wilt haar kind zien en gy weet hoe het gevaaren is, wy weten niet wat wy daar mé doen zullen, maar wy zeiden dat wy het kind haalen

zoude en aldus heer koning gy moet mé gaan, want zy zal het beter van u nemen dan van my. Den koning dit hoorende, zoo vielen hem de traanen uit de oogen, want hy zorgde dat haar iets overkomen zou. Ten laatsten bereide hem den koning en stelden hem blydelyk aan en hy kwam in de kamer en heeft haar vriendelyk gegroet. Toen zy haar man zag, zeide zy: och! myn alderliefste heere, brengt gy ons kind hier, laat het my zien? den koning dit hoorende, keerde zich om en begon te weenen. Toen de koninginne dit zag, zoo vroeg zy haar man, waarom dat hy zyn hoofd omkeerde en weende? den koning zeide: beminde vrouw, hoe zou ik het u zeggen, want ik zorge dat u iets overkomen zou, indien ik het u zeide: toen zey de koningin: lieve man, ik bid u zegt my wat er schuild, want ik mag wel wat rouwe verdraagen, want zints dat gy my getrouwd hebt, zoo heb ik niet veel blyde dagen gehad, als gy van my absent was en die het my deden, God wilt het haar vergeven, aldus bid ik u dat gy my zegt wat er schuild. De koning dit hoorende zeide: beminde vrouw ik moet het u klaagen met weenende oogen, dat ons kind gestolen is en niemand kan weten waar het gebleven is, de kamerieren zeggen dat zy de vroedvrouw het kind laatst zaagen hebben en zints dien hebben zy het kind nog vroedvrouw gezien, daarom is het dat wy treuren. Toen de koningin dit hoorde, wierd zy zoo bedroefd dat haar de spraak ontging en viel van haar zelve: de kamenieren dit ziende, staaken kruid in haar mond om het herte te conforteeren. Ten laatsten is zy weder tot haar zelven gekomen en zeide met weenende oogen: ô! felle fortuin, zyt gy tot myn spyt uit. Och dat ik myn zoon, myn troost, myn toeverlaat aldus verloren heb en zy maakten dergelyke woorden. Ten laatsten mogt den koning het niet langer hooren en ging scheyende uit de kamer.

Hoe de moeder van den koning zeide, dat de koningin het kind zelve had doen dooden.

Als den koning uit de kamer gekomen was, klaagde hy tegen zyn heeren het verlies van zyn zoon, da

het kind zoo deerlyk gestorven was. Binnen dien tyd kwam Galiose, de moeder des konings by hem en heeft hem vriendelyk gegroet. Den koning die klaagde zyn moeder van het verlies zyns zoons. Daar op antwoorde de moeder: dat geloof ik wel, want het zyn u beste vrienden die het gedaan hebben. Den koning dit hoorende, zeide: moeder hoe zou gy dat kunnen weten, want gy en was niet in het hof toen het geschiede. Galiose zeide: zou ik het niet weten het heeft myn broeder Flocario het leven gekost. Den koning zeide: hoe dat? het kan alleen niet weg zyn, iemand moet het gestolen hebben om te dooden. Toen zeide de moeder: het is zeker gestolen en gedood, want ziet gy die moras wel, daar is het in versmoord, myn broeder zag het er in werpen en hy meende het kind zyn leven te behouden, maar hy viel tot zyn hals toe in het water, hy wist niet dat het u kind was, voor dat de vroedvrouw het my zelfs zeide dat u wyf last gegeven had om het in den put te werpen. Ik nam haar gevangen en zeide dat zy zulks zou besterven, maar zy sprong in het water en doode haar zelf. Den koning van zyn moeder hoorende, dat zyn wyf het gedaan had, zoo zeide hy met verstoorde zinnen: vermaledyde wyf, die ik van een kleine staat gebragt hebt tot groote eere, maakende u eene koningin, is dit nu myn loon, dat gy myn kind hebt laaten verdrinken. Galiose zeide lieve zoon meynd gy daar beter mé te vaaren dan andere lieden, nooyt voor iemand wel met de gene die uyt de broodzak gekomen zyn, het schynt datze u en de uwe verderven wil. Den koning dit hoorende, zeide: moeder, zou myn wyf haar mogelyks misdraagen hebben? Galiose zeide: ja zy vry, zy heeft ook haar ouders en vrienden ontboden met al haar magt, die zal zy tot groote heeren maaken, aldus ziet voor u. Den koning dit hoorende, wierd zoo zeer verstoort dat hy zwoer dat hy haar dooden zou en daar mé ging hy van zyn moeder. Galiose ziende dat haar zoon aldus verstoord was, ging in het huis en heeft haar broeder, die daar dood lag begraaven daar zy veel klagten deed. Toen Oriande aan land gekomen was in het land van Armeniën, zoo is zy in de stad van Armeniën gegaan, daar den koning en de koningin in waaren en groetende hun eerwaardelyk en zeide dat hy zyn moeder,

die valsche vrouw zou laaten komen, zy moest haar wat zeggen. Den koning dit hoorende, verwonderde hem zeer en vroeg de vrouw van waar zy was. Toen zeide Oriande: heer koning dat zult gy nog wel weten eer dat ik hier van u scheide. Toen de moeder daar kwam, zeide Oriande: heer koning, leid my in de kamer daar u vrouw ligt, dan zal ik haar het schoonste present geven dat zy ooit van al haar leven zag. Als zy alle drie in de kamer waaren zoo lag de vrouw en klaagde dat men haar dat stuk onverdiend opleide, daar zy de dood om smaaken moest. Toen Oriande voor haar bed kwam, zeide zy: uitverkoren bloem, wat leid gy al verdrict zonder u schuld; daar op antwoorde zy: eylaas! dat weet God dat ik daar geen schuld toe heb en die het my aandoen, wil God haar de misdaad vergeven. Toen zeide Oriande: zegt my beminde vrouw wat is het dat zy u opleggen daar gy om sterven moet. De koningin antwoorde: uitverkoren vrouw, ten eersten leggen zy my op, dat ik myn eygen kind zou gegeven hebben om te verdrinken. Toen antwoorde de moeder terstond: ja, gy hebt het gedaan en het heeft myn broeder het leven gekost, om dat hy in het water sprong. Toen zey Oriande tot de moeder datze zwygen zou want men zou in het kort wel weten wiens schuld het was. Toen zeide Oriande tot de koningin: zegt my toch vrouwe, leggen zy u nog eenige andere zaaken op? de vrouw antwoorde: zy zeggen ook dat ik my misdraagen heb met andere mannen en dat ik myn vrienden heeren in dit land wil maaken en dat ik den koning myn myn zou vergeven. Toen Oriande al de klagten van de vrouw gehoord had in de tegenwoordigheid, zoo zeide zy tot des konings moeder: Ay! valsche vrouw, hoe hebt gy u mogen porren tot zulk een stuk, beliegende dus uw zoons wyf? ik zeg u heer koning, hst is uw moeder, maar het was beter dat zy gedood wierd, dan dat zy in het leven blyft, want al dat zy gezeid heeft zyn leugenen. Niet te min u kind is gezond, maar dank God en my, want zonder twyffel het was anders dood. Toen kwam den duivel Balkare en bragt daar het kind en gaf het de moeder over. Toen de moeder haar kind zag, viel zy in onmagt van haar zelve en den koning viel op zyn knieën dankende God en zeide: *o! Almagtigen God hoe zal ik arme broosche creature*

u danken en loven voor het gene gy aan my, aan myn wyf en aan myn kind bewezen hebt, en hy zeide dan tot Oriande: ô! beminde vrouwe, hoe zal ik u nimmermeer kunnen bekanken voor de deugden die gy aan my bewezen hebt. Binnen dezen tyd is de koningin tot haar zelven gekomen, die Oriande zeer bedankte. Toen zeide Oriande tot des konings moeder: zegt my of gy dien brief en dezen koffer niet en kent, daar het kind mede in het water gezet was? gy zegt dat het kind in het water geworpen was, maar u broeder liet het hem brengen van de vroedvrouw en toen de vrouw het kind bragt, stak hy haar den hals af en bond haar een steen aan den hals en wierp haar in het water van het kasteel: Toen gaf gy raad om het kind te vermoorden, maar u broeder was beter als gy die zette het in het water, maar den duivel wierp hem in de stroom daar verdronk hy, kunt gy dit loochenen? daar op antwoorde de moeder en zeide: hoe zou ik dat loochenen, gy weet het te zeggen of gy het gezien had. Toen den koning dit hoorde, viel hy op zyn knieën en bad de jonge vrouwe om vergiffenisse, zeggende: ô! myn alderliefste, ik bid u om vergiffenis dat ik u dood gezogt heb tot u schanden. De jonge koningin beschaamt zynde, die zeide: uytverkoren echtgenoot, ik geef u geen schuld; toen zeide Oriande: heer koning gy zult beyde te vrede zyn, maar laat ons gaan voor het kasteel by de valbrug daar zult gy de vroedvrouw in het water vinden liggen met een steen aan den hals. Toen gingen de heeren daar en bevonden dat zy met een zwaard doorsteken was. Toen den koning dit zag, zoo deed hy zyn moeder vangen en hy bevol de heeren dat zy daar justitie over doen zouden zoo als het behoorde; en toen zeide den koning tot Oriande: lieve Oriande, wat zal ik geven voor die vriendschap die gy my bewezen hebt? Oriande zeide: heer koning u kind is nog geen christen, dies bid ik u dat gy het wilt laaten doopen en my den naam geven, hetwelk den koning konsenteerde en het kind wierd gedoopt en Malegys geheeten. Aldus scheide Oriande van Armeniën en ging na haar schip om na Eggermont te reizen. Als den tyd om gekomen was, zoo heeft de koningin haar kerkgang gedaan als het behoorde, en toen het feest gedaan was, is een iegelyk weder na huis gereist; en daar na bevol den

koning dat men zyn moeder zou dooden. Toen de koningin dit hoorde, viel zy op haar kniën voor haar heer en zeide: myn lieve man, ik bid u ootmoedelyk dat gy u moeder wilt bermhertig zyn en vergeeft haar de zonden die zy aan my gedaan heeft. Den koning antwoorde: eerwaarde vrouw bid daar niet voor, want al die leven, zullen dat niet verbidden, ik doen het niet uit wreedheid maar uit regt der justitie, want door haar zyn er twee gestorven en daarom heeft zy de dood verdiend, ik mag niet hooren dat men voor haar bid en hy ging te paard zitten met twee knechten en reed na Legousa, by zyn wyfs vader die hy de avontuur vertelde, hoe dat het daar geschied was en hy bleef daar omtrent een maand. Als de heeren wisten dat den koning weg was, ontbode zy de vrouw en haalden haar uit de kerker, maar zy geliet haar of zy dol was, smytende en bytende en zy wou van biegten niet hooren, maar zy riep: alle duivels komt my ter hulp en zy zetten haar aan een stak daar zy verbrand wierd. Ten laatsten kwam den koning t'huis en leefden veel jaaren in vrede met zyn wyf en kreegen nog veel kinderen.

Hoe dat het huwelyk gesloten werd tusschen Aymyn en vrouw Aye.

Toen koning Karel over de maaltyd zat met zyn zuster en vrouw Aye, Malegys en Aymyn, zeide tot haar: beminde zuster, ik heb u ontboden tot deze feeste en ik heb den jongen Aymyn, Malegys zyn neef u toegezeid, indien dat Malegys deze twee draaken overwinnen kan, zoo zult gy met hem trouwen en ik heb ulieden de stad van Dordoene ook toegezeid als erflelyk goed en ik zal te buiten gaan alle regten en privilegiën die ik daar aan heb en ik zalze u vry leveren zonder eenig geld of tribut daar uit te geven, aldus zegt hier u zin wat gy doen wilt. Vrouw Aye dit hoorende zeide: beminden broeder, ik zet my nu geheel in uwen wille en wat u belieft dat belieft my, en aangaande van den jongeling Aymyn, indien hy my begeerd, zoo en begeer ik niemand anders ter waareld dan hem. Toen vraagden Malegys Aymyn zyn neef, wat zyn meening daar af was: daar Aymyn op antwoorde: ô! oom Malegys zou

ik het niet willen doen al kon ik de schoonste vrouw van deze waareld krygen, zoo zou ik geen ander begeeren dan haar en aldus wierd dat huwelyk gesloten, en als de maaltyd gedaan was, zeide Malegys tot koning Karel: heer koning het geen dat hier gesloten is, dat belooft gy te houden? den koning zeide: hetgeen dat ik Aymyn belooft heb, dat zal ik houden en ik zal u meer doen dan ik u belooft heb, indien gy die draaken verwinnen kont. Toen zeide Malegys: heer koning gy moet al te saamen uit de kamer gaan, want ik heb hier alleen wat te doen; hetwelk alzoo geschiede. Toen hy alleen in de kamer was las hy een conjuratie, daar hy den duivel Belzebub terstond deed komen, en hy vraagden hem waar hy zoo lang gebleven had, dat hy niet eer gekomen was? waar den duivel op antwoorde: ik deed nood een bodschap daar ik meer ramoer om had, dan nu, want in de heele waareld zyn maar twee koningskinderen die Naria heeten en melk geven en ik moest my changeeren gelyk een vrouw en nog had ik het kwaad genoeg eer ik het krygen kon. Toen Malegys melk had, was hy zeer blyde en ging hem wel harnassen en zaadelde ros Beyaard en ging daar op zitten als een stout vrom ridder zoo hy was. Toen Malegys aldus opgezeten was, kwam hy met Beyaard na de poort, daar al de heeren en vrouwen vergadert waaren, om oorlof van hem te nemen. Och! hoe bedrukt was de schoone Oriande, toen zy zag dat haar echtgenoot ging vechten tegen de felle draaken: zy zugte dikwils in haar zelven, zeggende: ik heb zoo veel lydens gehad om zyns wille en ik meende daar nu door te wezen, maar nu komt my een andere druk op, dat myn hert zwaar is, dat ik niet en weet wat my schort. Binnen dezen tyd kwam Malegys gereden en Oriande is hem te gemoed gegaan, hem vriendelyk zeggende: ô! Malegys lief ziet wel voor u dat u de draaken niet en verderven, want verlor ik u zoo zou ik nimmermeer vreugd bedryven. Wanneer Malegys Oriande zoo hoorde spreken, zeide hy: ô! uitverkoren bloem Oriande, ik bid u en treurt toch niet, want het zal geen nood zyn, ik heb zoo veel avontuuren gehad, en doorworteld met myn kunsten, die my niet zullen te kort blyven; zoo ik meen, daarom weest te vrede en treurt niet. Toen Malegys aldus bereid was gekomen

daar koning Karel en al zyn heeren waaren, zeide hy: heer koning ziet hier uwen dienaar Malegys, die reeds al bereid staat om den kamp te doen tegen de felle draaken, die het hier al meenen te verderven en te verdelgen, maar ik weet wat beter. Nu is te weten heer koning dat ik dezen kamp bestaan op een konditie, als dat Aymyn myn neef, zoon van Vivien myn broeder, zal trouwen by uw vrye wil in zekere beloften, vrouw Aye van Pierlepont u zuster, dus zult gy hun beide geven ter eere van het huwelyk, de stad van Dordoene, met al de regten en privilegien die gy daar hebt en die zult gy buiten gaan nu en ten eeuwigen dage, gy en ook u nakomelingen en daar van zult gy goede bezegelde brieven geven met uw zegel bezegeld, en daar op heb ik my bereid gemaakt om de draaken te bevegten en te vernielen Daar koning Karel op antwoorde, zeggende: het gene dat ik belofd heb, ben ik magtig genoeg te houden en ik belof u nog dat ik myn woord houden zal, en ik zal het vermeerderen en niet verminderen, als het daar toe komt dat de draaken verwonnen zyn. Toen nam Malegys oorlof aan den keizer en aan alle de heeren en aan zyn neef Aymyn en aan vrouw Aye en hy zeide tot Oriande: gy schoone bloem weest te vrede, de draaken zullen haast geveld zyn, of ik zal daar door dood blyven, Oriande dit hoorende, zeide: ô! Malegys lief, ziet wel voor u van de felle draaken en aanroept Maria de moeder Gods en haar gebenedyden Zoon, alzoo zult gyze zonder twyffel wel verwinnen. Toen Malegys deze woorden hoorde: zegde hy als eenen roekeloozen losbol: ik heb hunne hulp niet noodig, maer ik betrouw my op myn kragten en op myn kunsten dat my de draaken niet zullen deiren en met dien stak hy zyn paard met spooren en reed de poort uit, al of het een hert was.

Hoe dat Malegys de draaken bevogt en hoe de draaken hem weg voerde en hoe ros Beyaard in de stad kwam geloopen, gewond van de draaken.

Toen Malegys gescheiden was van Oriande en van den keizer en van de andere heeren, zoo reed hy,

langs de weg, tot dat hy aan het bosch kwam daar de draaken in waaren. Toen Malegys voor dat bosch was en zy hem vernomen hadden, zoo begonden zy voor te komen al briesschende en spouwende, zoo dat Malegys paard agterwaards begon te loopen van vreeze. Toen Malegys dat zag, stak hy het paard met spooren en velde zyn lancie en meende den eenen te doorryden maar hy miste de steek, zoo dat hy voorby schoot. Toen schooten zy zoo fellyk vuur om hem, dat het een wonder was hoe hy het verdraagen kon. Toen Malegys zag dat hy de steek gemist had, zoo ontstak hy in zyn aangezigt van schaamte. om dat er zoo menig vrom man was die het zagen zoo als Malegys met zyn paard voorby de draake schoot zoo wierd het paard gekwetst agter aan zyn billen. Toch ros Beyaard deed vast zyn best, slaande en bytende om de draaken te vernielen, maar het was om niet, want de draaken en kreegen geene wonden, om dat het duivels waaren. Toen Malegys zyn lancie weg geworpen had, kwam hy de draaken vromelyk toe met zyn zwaard, slaande of hy buiten zinnen was, maar het kon hem niet helpen. Ten laatsten kwam de eene draak en gaf Malegys een slag met zyn steirt, dat hy van het paard vallen moest. En toen Malegys zag dat hy van het paard gevallen was, zoo zeide hy tegen hem zelven: ô! Malegys wat wilt u hier overkomen: zult gy hier moeten verwonnen blyven van twee draaken, dat waar u een eeuwige schande; die onder de edelen den naam heeft van vromigheden en den naam van kunsten te doen onder de kunstenaars, zou ik hier nu met schanden veldvluchtig zyn, dan en zou ik nimmermeer genezen en ik zal nogtans van hier niet gaan, al zoudenze my het een lit van het ander slaan; en met dien verhief hy zyn zwaard en sloeg nu op de een en dan op de ander, maar wat hy deed hy en kwetste niet. Ten laatsten zeide hy: wat draaken mogen dit zyn? mydunkt dat ze van duivel-vel gemaakt zyn, want wat ik slaa, ik kanze niet kwetsen. Malegys dus in beelde, zoo hebben de draaken haar monden open gedaan, al of zy na haar adem blaasden, want haar meening was datze zyn handen in haar mond zouden krygen en dan zouden ze hem verwinnen. Ja toen Malegys dit zag, wierd hy denkende op de melk die hem Belzebub gehaald had, van twee konings kin-

deren en dat hyze daar mé verwinnen zou, zoo nam hy in elke hand een deel van de melk en bestreek daar mede haar tongen zoo diep als hy komen kon. Toen Malegys dus haar tongen wasschen zou en hy in het strotgat met zyn handen was, zoo hielden ze hem staande met zyn handen. Toen Malegys voelde dat hy hem niet roeren kon, zoo was hy mistroostig in zig zelven, zeggende « ô! Almogende God! waar ben ik » geraakt, hoe staan ik dus magteloos, gy booze » vyanden hoe hebt gy my verraden, want zonder » twyffel zyn het vyanden, anders zouden zy my de » handen afbyten, maar nu houden zy my kragteloos, » ik kon wel denken dat het verradery was om datze » niemand verwinnen kon dan ik, en die twee maagden » die daar kwaamen klaagen, dat waaren ook vyanden, » die my in deze verradery gestoken hebben.... ô! » Heere wilt my ontfermen en helpen my van de lasten » der helsche vyanden, die zeer haaken na myn » kwalyk vaaren. Ach de woorden die Oriande my » zeide, dat ik den zoon van Maria aanroepen zou, die » my refuseerde ik voormaals, och dat rouw my zoo » zeer dat ik het afsloeg. » Toen kwam daar een stemme, die tot hem riep, zeggende: Malegys, zou gy niet wel de hulp van Marias Zoon begeeren? die gy in het uitkomen weigerden, maar zeide dat u kragt en kunsten u wel zouden helpen tegen de draaken, gy had geen ander hulp gebrek, toond nu uw kragten en kunsten. Daar op antwoorde Malegys: ô! Heyligen engel! wilt my helpen uit deze pynen, daar ik nu in ben door mynen eygen schuld en verblindheid; och had ik nooit d'hulpe van Marias Zoon afgeslegen, dat is my uit er harte leed. Toen antwoorde den engel: Het berouw komt te laat; de vyanden zullen over u regeeren, na haar eygen zeggen, maar niet dat ze u zullen mogen hinderen of kwetsen of tormenteeren, maar met tentatie, dreigementen en met andere snoode stank zullen zy de zonden pynigen, die gy aan Marias Zoon begaan hebt. Toen vloog den duivel met Malegys regt op na de locht, zoo dat niemand wist waar Malegys en de draaken gebleven waaren. Toen Oriande zag dat Malegys weg was, zoo sprak zy: ô! ellendig wyf wat zal ik nu beginnen, aan wie zal ik troost vinden en raad vraagen, eylaas aen niemand: vermaledyd moet de

uur zyn toen gy dat vechten aannaemt : ô ! Malegys lief, gy hebt uw zelve veel kwaad gedaan, versmaadende de hulpen van Marias Zoon, die u dat zeid en was u vriend niet. Toen sprak zy tot koning Karel: Hoe zal ik het maaken om dat Malegys myn lief zyn lyf verloren heeft, hetwelk my al myn leven rouwen zal, ik denk dat deze twee draaken vyanden waaren, die gekomen zyn om hem te bedriegen, zoo zy nu gedaan hebben, Koning Karel de klagten hoorende, zeide: eerwaarde vrouw weest te vrede, want Malegys heeft geen nood; hy zal het wel ontkomen met zyn kunsten, en als God gaf dat hy daar bleef, hier is zoo menig edel jongman in myn hof, die u nog meer eer doen zoude dan hy u gedaan heeft. Oriande dit hoorende ontstak in haar aanzigt, zeggende : heer koning waarom zegt gy dat ? Al heeft hy my nog niet getrouwd, hy kan het doen als het hem belieft, ik ben met hem te vrede : ook weet ik niemand onder den hemel die my beter aanstaan zou dan de edele meester Malegys, door zyne kunsten, die men hem dagelyks ziet banteeren. Binnen dezen tyd dat Oriande tegen koning Karel stond te klaagen, reed de jonge Aymyn daar het vechten geschied was, of dat hy eenig ledzel gekregen had en toen hy zyn oom niet vond, klaagde hy bitterlyk en zeide in zich zelven aldus : ô ! vermaledyde kwaade avontuur, die al myn vreugd onder het zand bedolveld hebt, wat moogt u myn geluk schaaden, dat ik des konings zuster gehad zou hebben, maar eylaas het is nu gedaan. Toen hy wat verder voort ging, vond hy zyn mes en zyne lancie, de welke hy opgenomen heeft en ging weder te paard en reed alzoo na den keizer. Toen den keizer hem zag, zoo vraagde hy hem van waar hy zoo gereden kwam, met het bloote zwaard en met de lancie in de hand. Daar op antwoorde Aymyn en zeide : heer koning ik kom van daar, daar het vechten toeging van myn oom en van de draaken en ik mag wel klaagen dat my de fortuin aldus tegen gaat, want ik heb myn oom verloren, die my gaarne in den huwelyken staat gesteld had met u zuster, vrouw Aye van Pierlepont, maar het beliefd de fortuin niet, het welk my het herte zoo bedrukt maakt, dat ik het niet zeggen kan, want zy is het die ik boven al heb verkoren, en als ik haar verlaaten moet, zoo zal ik van rouwe sterven.

Toen koning Karel deze woorden hoorde spreken, zoo wierd hy verstoord en zeide: Hoe Aymyn jongheer, heb ik de magt niet om myn zuster te geven aan wien ik wil, ik denk wel van ja, en al keerde u oom niet wederom ik zou daarom niet magtig zyn om u myn zuster te geven? Aldus Aymyn zy te vrede, al dat er gezeid is, dat zal gezeid blyven en ik zal u vrouw Aye myn zuster geven. Aymyn deze woorden hoorende, viel op zyne knien en deed den koning reverentie en bedankte hem zeer voor die schoone presentatie, die hy hem deed en hy nam oorlof van den koning en reed na Dordoene. Toen hy in de stad kwam zoo is hem zyn moey Oriande te gemoed gekomen en vroeg hem van waar hy kwam. Daar op antwoorde Aymyn en zeide: Beminde moey ik kom u dat jammer klaagen, dat er geschied is aan myn oom Malegys, want ik heb op die plaats geweest daar hy de kamp deed tegen die twee draaken maar eylaas ik vind hem ergens niet, nog iets van zyn harnas, dan alleen zyn zwaard en zyn lancie, daarom denk ik dat hy niet dood is, maar dat hy van de draaken ergens heen gedraagen zal zyn. Oriande byna wel wetende hoe het vergaan was, zeide: lieve neef, die twee draaken waaren twee helsche vyanden, die daar als draaken kwaamen om hem te krygen en die twee maagden die daar kwamen klaagen, dat waaren ook twee duivels, als ik my wel bedenk, want zy zeide dat niemand de draaken verwinnen kon, dan die ridder die de duivel Ramas bedrog en het ros Beyaard haalden uit de spelonken van Vulcanus, daarom denk ik dat het altemaal duivels werk zy, en dat zy hem weg gedraagen hebben, maar te vooren wist ik niet: het is ook zyn eygen schuld, want toen hy het vegten aanging zeide ik hem, dat hy denken zou op den Zoeten Naam Jesus. Maar hy zeide dat hy nergens mede te doen had, want zyn kragt en kunsten zouden hem wel uit de nood helpen, het welk een deerlyk woord was, want den Zoeten Naam Jesus moet men altyd eeren. Maar berigt my lieve neef Aymyn, want zegt den koning dat hy agter blyft en van de konditie die er gemaakt is tusschen u en vrouw Aye, zal hyze u geven of niet? Aymyn antwoorde: lieve moeye, toen ik den koning vroeg of hy die konditie niet houden wilde, indien myn oom niet wederkwam zoo wierd hy half gram en zeide: myn zuster

staat in myn wille, al kwam u oom nooit weêr, zoo zal ik u nogtans myn zuster geven, want ik gafze u liever dat iemand anders. Maer ik hoor wel dat den koning geen groot werk van myn oom maakt, al bleef hy agter, want hy sprak: u oom heeft geen nood, want zyn groote künsten zullen hem wel uit den nood helpen.

Hoe dat Oriande klaagde tegen Spiet, dat Malegys verloren was.

Als Malegys twee dagen in de spelonk geweest had, kwam Spiet weder na Eggermont tot Oriande. Toen zy hem zag vertelden zy hem hoe dat Malegys verraden en weggebragt was van de duivelen. Toen Spiet dat hoorde, sprak hy: beminde Oriande, ik belof u dat ik by hem zal zyn binnen drié dagen en weten waar hy is. Toen Oriande dit hoorde, was zy zeer bly en bad Spiet dat hy hem doch haesten zou, zy zou het hem wel beloonen. Toen Spiet van haar gescheyden was ging hy een conjuratie lezen en bezwoer den duivel Satan en vroeg waar Malegys was? daar op antwoorde Satan: al dwingd gy my te niet, ik mag het u niet zeggen, maar wilt gy er wezen ik zalder u heên draagen. Ja wel, zeide Spiet, brengt my daar en toen hy aan den berg was, sprak hy tot Satan, hoe dat hy het alderbehendigste tegen Malegys spreken zou. Toen Satan die zeide: ik weet geen beter raad, als dat hy uw zelven moet veranderen gelyk een vyand en gaan zoo onder de vyanden. Spiet dus verkleedzynde ging na de spelonk om te komen daar Malegys was en hy zag de rook en de vlammen opgaan. Toen hy voor de spelonk kwam, kwamen de vlammen zoo zeer op hem, dat hy verstikken zou van d'hitte, hy zou wederom gekeerd hebben maar de vyanden zaagen hem en greepen hem terstond, zeggende: wel duivelken waar wilt gy henen wyken, is er wat bedreven dat de helle tegen gaet, dat gy nu vreest te komen onder onze benden en met een zoo kwam daar nog een boozen geest by en greepen Spiet en wierpen hem op en neder altoos inwaards trekkende: toen sprak daar een van de duivelen: wat zoekt gy aan te stellen, dit is geen duivel, maar het is Spiet, die hem zelven verandert heeft met een vel. Toen de vyanden

dit hoorden hebben zy hem het vel afgetrokken en toen stond Spiet en hy zag jammerlyk en hy wist niet waar hy hem heeren zou, toch zag al om na Malegys, zeggende: gy helsche geesten, waar hebt gy myn meester gelaaten, ik wil het weten. Toen naamen zy Spiet en wierpen hem in de spelonk daar Malegys in lag. Toen Malegys Spiet zag, sprak hy: ô! myn lieve Spiet, hoe komt gy hier, want my is gezeid van de duivels dat gy en Aymyn myn neef gehangen was en myn vader onthoofd en myn moeder gedolven, en dat de stad van Eggermont bedorven was en al het volk vermoord en dat alle deze zielen ter helle reisden, dus bidde ik u, zegt my wat er van is. Toen Spiet dat hoorde, verwonderde hy hem zeer, zeggende: ô! meester Malegys het is al gelogen, want u edel geslagt is gezond, ik was binnen achtdagen nog te Eggermont en bragt uwen vader en moeder een bodschap van koning Karel, en toen zag ik ze alle gezond ook Oursson en Valentyn uw maats, en alsdan reisde ik na Dordoene by Oriande, die zeide dat gy van den vyand bespot was en toen belofde ik haar dat ik u zou zoeken. Toen vroeg Malegys: is Oriande nog te Dordoen? en laat zy noch? Toen antwoorde Spiet, beminde meester zy is noch te Dordoen, en gisteren was zy nog kloek ende gezond en zy bad my dat ik u zou zoeken, want het was drie dagen geleden, dat zy u verloren had met de draaken, en koning Karel met al de heeren zyn nog te Dordoene by Graaf Haymo, vader der vier hems-kinders, en zy wisten niet waar dat gy zyt en den koning heeft uw neef Aymyn zyn zuster vrouw Aye beloft, dus zyt te vrede. Toen Malegys dit hoorde dat hy daar nog geen drie dagen gelegen had, zoo verwonderde hy hem zeer, want hy meende daar wel een half jaar gelegen te hebben en Spiet vertelde Malegys, hoe dat hy daar gekomen was met hulp van den duivel Satan, en vertelde voord malkanderen haar avontuur en vertroostede malkander.

Hoe Oriande Malegys beklaagde, om dat hy niet weder kwam en vertroost wierd van den engel.

Toen Oriande zag dat Spiet niet weder en kwam nog datze Malegys niet vernam, zoo wierd zy heel be-

drukt, want als zy by den koning kwam en vraagde of daar geen tyding van Malegys was, zoo zeide den koning altyd: dat zyn kunsten hem wel bewaaren zoude, alzoo dat zy wel verstond dat den koning om hem niet veel gaf. Als zy dat overdagt, zoo zeide zy in haar zelven: ô! Malegys lief, ik zal nimmermeer van u vernemen, zoo ik zie, ik mag de uure wel vervloeken, toen wy te Dordoene ten tournoye kwamen, want tot avontuur en hadden wy daar nooit gekomen en dan waar dit geschied: och! als ik dit overdenk dan bersten my de traanen uit de oogen, door over grooten rouwe die ik maak, ja het herte schynd te spyten, want nooit een vrouw om een man zoo veel gedaan heeft, als ik om zynen t'wil gedaan heb. Want ik heb om zynen t'wil menig land doorloopen om hem te zoeken, ja zelf tot in het helle gat, en nu ik hem gevonden hebbe en meende in ruste te leven, is hy geheel van my weg genomen, zoo, dat ik niet en weet waar hy is, en is het dat ik hem niet en vinde, zoo zal ik in rouw sterven en met deze woorden ging zy in haar kamer en viel in onmagt. Toen zy aldus lag, hebben de kamenieren haar opgeheven, zoo lang tot dat zy by haar zelven gekomen was en toen bevol zy haar kamenieren, dat ze uit de kamer gaan zoude en zy is op haar kniën gevallen en heeft Maria de moeder Gods aangeroepen zeggende aldus: « ô! H. Maria, fonteine der gratien » voorspreakers en verbidster van alle zondaaren, wilt » nu toch bystaan Malegys myn lief, die door jongheid » misleid, en bedrogen is van de helsche vyanden, op » datze hem niet beschaadigen aan lyf en ziel en al is » het dat hy het door zyn zonden verdiend heeft, zoo » aanziet hem dat bid ik u met de oogen van bermher- » tigheid, want de duisternis begint van hem te vlieden. Toen zy langen tyd aldus gebeden had, zoo is er een engel uit den hemel gekomen en heeft gezeid: staat op Oriande, uw gebed is verhoord, want Maria heeft by haar zoon verworven dat Malegys zyn penitentie van dezen dag voldoen zal, en eer den dag ten eynde is zoo zal hy by u zyn. Hy is gedraagen in een gat daar een Purgattry in gelegen is, niet dat hy pyn lyd, maar het is hem een pyn om in donkerheid te zyn en den kleinen Spiet is er ook by en die vertroost hem, zoo dat zyn hart wat beter te vreden is, dan voor heen, en

daar mé adieu; ik reis naar den hemel. Toen Oriande dit van den engel gehoord had, was zy zeer verblyd en viel op haar kniën, dankende den almógenden God en Maria zyn lieve gebenedyde moeder, uit heel haar hert. Toen Oriande uit de kamer gescheiden was, daar zy haar gebed gedaan had, kwam zy in de zaal, daar de vier heems-kinders te saamen spreeken tegen Roeland en Aymyn (Haymo). Toen zy deze jonkers zag, groetenze zy zeer minnelyk en zeide: gy edele jonkers, dat ik hier onder uw gezelschap kom, dat is uit goeder herte. Toen sprak Roeland tot Oriande: ô! vrouwe Oriande gy zyt welkom, al was het niet anders dan ter eeren van den edelen ridder Malegys met wiens persoon dat wy onder ons bezig stonden, dat ons zoo verwonderd, waar dat hy gevaaren is, om dat wy van hem niet vernemen, het moet wat bezonderlyks wezen. Toen zeide Aymyn: hy magde kunsten van Nigromantien wel haaten, want die heeft hem misleid. Toen Oriande de jonkers hoorde zeggen van het wegblyven, zeide zy: gy heeren ik dank u van zynen t'wegen dat gy zorgvuldig voor hem zyt, maar gy zult Malegys hier zien eer deês dag ten eynde is. Toen Aymyn dit hoorde, was hy zeer bly en zeide: lieve moeye hoe komt gy dit te weten? weet gy wel waar hy is? Haar zy op antwoordde, zeggende: uw oom was gedraagen tusschen twee bergen in een valley en de duivels meenden hem daar te bederven, maar het was hun verboden en nu zoô heeft my een stemme gezeyd dat Malegys dezen avond by my zal zyn, dus zoo leef ik op hop. Toen alle die jonkers dit hoorden, waaren zy zeer verblyd.

Verlossing van Malegys en gesprek tusschen hem en Oriande.

Alswanneer den engel van Oriande gescheiden was, zoo kwam hy aan den put daar de duivels Malegys in gekerkerd hielden, en hy gaf aan de duivels het bevel dat zy Malegys los laten zouden, hetgeen de duivels in het eersten niet inwilligden en zegden dat men hun groot ongelyk deed, maar ten laatsten hebben zy Malegys los gelaten. Binnen dezen tyd kwam den engel daar hy Spiet en Malegys

vond, zeggende: Ziet hier het pad daar gy mede uit de spelonken gaat Spiet en Malegys waaren blyde ende zy dankten den Almogenden God, datze verlost waaren uit de handen der vyanden. Toen dit gedaan was, zeide Malegys dat hy wilde bezweiren de duivels die hun verandert hadden in de gedaante van draaken. Toen hy zyne conjuratie gelezen had, kwamen daar twee duivelen Tortelblisse en Balkare die vraagden wat hun beliefden? toen zeide Malegys: zegt my gy duivels wie zy waaren, die hun zelven verandert hadden gelyk draaken en my zoo jammerlyk bedrogen hebben met de melk van den konings kinderen, daar zy my deden vangen? Toen antwoorde de duivels en zeide: Wat is er aan te doen? Wy zyn de gene die het gedaan hebben en hadden u geern in de afgrond der helle gebragt, had het ons mogelyk geweest. Toen vraagde Malegys de duivels wie hun dien raad gegeven had: waar zy op antwoorden, zeggende dat Lucifer de raad gegeven had. Toen vroeg Malegys: en van wiens opzet was het dat gy Oriande bragt: zeggende: dat zy zekerlyks haaren schepper afgegaan was. Toen sprak den duivel Tortelblisse, het was myn voorstellen en den duivel Balkare was Oriande, die u zoo kwaalyk toesprak en ik droegze en ik gafze ook raad dat men u tenteeren zou met uwer vrienden zielen, maar Belzebub of eenig duivel koude den koning of Oriande ter helle waar draagen; want den engel Gods benam hunne magt. Toen vraagde Malegys waarom datze dan zoo veel boeveryen voorgesteld hadden. Daar Tortelblisse op antwoorde: Hadden wy u kunnen doen wanhopen om dat gy uw God verzaakt had, zoo hadden wy u gedraagen in den afgrond der helle, toen Malegys dit hoorde, zeide hy: Gy duivels gy moet ons beyden draagen te Dordoene, dus zoo laat ons opzitten, maar de vyanden zweegen stil. Toen Malegys dit zag, zeide hy: gy duivels waarom zegt gy niet, of gy ons draagen zult, eer ik u bezweer in het gat ofte afgrysselyken muyl der helle. Toen zeide de duivelen: Al staan wy stil, daarom en draagen wy u nog niet, maar kond gy ons bedwingen dat wy u draagen, zoo zal ik zien dat gy een meester bent. Toen zeide Malegys, ik en kan u niet bedwingen met woorden; maar ik bezien of die kruiden ook magt hebben en met dien maakte hy een roede voor Spiet en hy

nam een handstok en zy sloegen de duivels zoo lang als zy konden, en de duivels krysten en riepen: meester Malegys laat staan, wat u beliefd dat zullen wy doen. Toen zeide Malegys; gy duivels brengt ons na Dordoene, u dogt dat ik u niet bedwingen kon, en met dien zoo naamen de duivels elk een op den nek en vloogen zoo door water en wolken na Dordoene, en zette haar voor de poort neder. Toen zeide Malegys: gy duivels dat my misdaan is van u is u vergeven, maar als ik u van doen heb zoo past dan op, of ik zal u bezweeren in den afgrond der helle. Toen vloogen de duivelen weg en waaren blyde, want zy zorgde dat Malegys haar bezweeren zou gelyk Ramas en Bleccas bezworen waaren Malegys en Spiet zyn in de stad gegaan na het hof daar Oriande en Oursson in waaren, en daar hy in plagt te logeren. En als Malegys in de stad was, liep straks een bode tot Oriande, die zeide tot haar hoe dat Malegys en Spiet te saamen binnen kwaamen te paard en Malegys is nog geharnast alzoo hy tegen de draaken trok om die te bevegten. Oriande dit hoorende, was zeer blyde en gaf de bode een stuk geld en zy is Malegys te gemoed gegaan: toen zy by malkanderen gekomen waaren ontfingen zy malkanderen amoureuzelyk, en Oriande zeide: ô! Malegys lief, waar hebt gy zoo lang geweest, och! hoe wreed valt de felle fortuin die u t'allen tyde contrarie is, wat heb ik vreeze voor u geleden, toen wy zaagen dat gy weg gedraagen wierd van die felle draaken. Malegys zeide: Oriande lief, ik heb nog veel meer vrees voor u geleden, dat my het hert scheen te b rsten van druk, want daar ik geworpen lag van de helsche draaken, kwam den duivel Tortelblisse en zeide: dat gy disperaat geworden waert, en dat gy God met zyne moeder Maria verzaakt had en my dacht dat gy ter helle gedraagen wierd, och! ik had zoo groote ongenugten, dat ik haast disperaat geworden was, want zy deden my verstaan dat Aymyn gehangen was en myn vader en moeder en voord alle myne lieve vrienden gedood waaren en dat de zielen in de helle waaren, denkt of dit niet verdrietig was te hooren, daar ik in zoo groote stank lag. Toen sprak Oriande: ik verneem wel dat gy van de helsche geesten gekweld zyt geweest en ik van de menschelyke geesten. Toen Malegys dit hoorde, ontstak hy in zyn aangezigt en zeide: Oriande lief, zegt my

doch wat die woorden beduiden, dat bid u. Toen verhaelde Oriande: die allen slach van logens en lasteringen tegen u uytbraekte en zegde dat gy desperaet geworden waert. Toen verhaelde Oriande aen Malegys hoe dat koning Karel eenen eerloozen aanslag op hare eerbaerheyd aengelegd had, dien zy kloekmoediglyk afgeweerd had. Malegys dit hoorende beet op zyne lippen van kwaedheyd zeggende: ô snooden verrader, zyn dit uwe valsche streken dat gy myn lief Oriande wilt onteeren daar ik weg was om uw lyf te beschutten en u eer te bewaaren en de geheele gemeente die daar by verkort was, ik meende als er iemand geweest had, die haar eenig oneer te vooren geleyd had, dat gy daar tegen geweest zoude hebben, maar ik belof hem als een man van trouwe, dat ik hem tienmaal meer schaande zal aandoen. Toen Malegys een wyl tyds by Oriande had gesproken, vernam de keizer dat Malegys in de stad was, daar hy niet in verblyde, want hy dogt wel dat Oriande hem die woorden zeggen zou die er gezeid waaren, nogtans dorst hy het van schaamte niet laaten blyken, om dat men het niet merken zou. Toen ging den koning met zyne heeren en zyne jonkers na het hof daar Malegys was en heeft hem vriendelyk wellekom geheeten, zeggende: zyt wellekom onzen verlosser van die twee draaken die ons en ons land wouden verderven. Malegys bedankte den koning en zeide: heer koning dat ik gedaan heb, dat heb ik geern gedaan en was het nog te doen, ik zou het doen voor u die myn heere zyt. De heeren en jonkers heete hem ook vriendelyk wellekom met groote eere en reverentie. Toen dit gedaan was begon Malegys op deze maniere te spreken: heer koning gy weet wel hoe dat ik tegen de draaken ging vechten op conditie, dat Aymyn myn neef u zuster vrouw Aye trouwen zou, en dat gy haar de stad Dordoen zou geven eeuwig erffelyk te bezitten, op die conditie nam ik aan de draaken te verslaan en te verjaagen, 't welk ik heb volbragt, aldus begeere ik heer koning dat gy die conditie volbragt.

Hoe dat koning Karel met zyn andere heeren t'samen besloten om zyn zuster den jongen Aymyn te geven.

Toen koning Karel deze woorden van Malegys gehoord had, zoo sprak hy: ja Malegys getrouwen ridder, hetgeen dat ik u beloft heb, van u neef Aymyn en van myn zuster dat zal ik houden; den koning vroeg zyn zuster of het haar ook beliefde. Daar op antwoorde zy: Weet myn lieve broeder dat ik anders geen man ter waareld begeer, dan den jongen Aymyn, de neef van den vromen ridder meester Malegys, die ons verlost heeft van de felle draaken. Toen Aymyn dit horde, zoo heeft hy vrouw Aye zeer bedankt voor de eer die zy hem daar bewees. Toen koning Karel hoorde dat zy beide gewillig waaren, zoo zeide hy: Aymyn van Eggermont, om dat u oom Malegys de draaken verwonnen en verjaagd heeft, zoo heb ik u beloft myn zuster vrouw Aye te geven tot een vrouw, die ik u nu geef met de stad van Dordoen, met alle de regten, privilegiën en processen daar toe behoorende, vry en erffelyk te bezitten, eeuwiglyk en altoos, zonder eenige schattinge daar uit te geven. Toen koning Karel deze woorden gesproken had, zoo waaren de heeren verblyd, dat het zoo verre gekomen was en dien jongen Aymyn was ook zeer verblyd. en hy dankte den keizer. Toen zeide den keizer: bedankt uw oom Malegys, want hy heeftze voor u gewonnen met vromigheid. Toen zeide Malegys: heer koning, terwyl al de heeren by een zyn, laat ons nu geschrifte ordoneéren en kennisse maaken, datze ten eynde met u zegelen, als zy daar konsent toedoen aan het gene gy gezeyd hebt, daar Karel wel in te vré was. Toen dit gesloten was tusschen Aymyn van Eggermont en vrouw Aye van Pierlepont en alle zaaken besteld waaren, de brieven beschreven en bezegeld van den koning, zoo hingen al de heeren haar zegel daar aan. Toen ging bisschop Tulpyn na de kerk om misse te celebreéren na de oude constitutie. Toen hy alle dingen bereyd had, dagt Malegys op de schanden, die koning Karel Oriande te vooren geleyd had en wou dit op den koning wreken, maar hy wist niet hoe hy dat beginnen zou. Ten laatsten bedagt hy dat hy-

hem met duivelery beschaamen zou en hy deed den kelk onder koning Karels riem steeken, daar niemand van wist. Toen bisschop Tulpyn aan het altaar kwam om Misse te doen en hy den kelk niet zag sprak hy tot de diaken, heeft hier een dief omtrent het altaar geweest? wel subdiaken, waar is myn kelk gebleven? zy antwoorden dat zy daar niet van wisten. Dit kwam zoo verre dat het koning Karel ter ooren kwam en hy liet de kerk sluiten. Toen het volk dit zag, dat de kerk gesloten wierd, verwonderden zy haar zeer en zy wisten niet wat er te doen was. Ten laatsten ging men zoeken onder het gemeene volk, of hy daar niet wezen mogt, waar wat zy zogten zy vonden den kelk niet. Toen zy hem onder het gemeene volk niet vonden, bevol de koning dat men in het choor onder de heeren zoeken zou en was het dat hy onder de heeren gevonden wierd, die zou men zulke schande doen, dat er hem een ander aan spiegelen zou. Toen wierden alle heeren bezogt die daar waaren, in presentie van den koning, de een voor en de andere na, maar zy konden den kelk niet vinden. Malegys zag dit, hy lachte in zich zelve en zeide tot Spiet: Spiet gy zyt niet al te zuyver van handelinge, laat ons zien of gy de kelk niet hebt, gy begeerd geen een onbekend ey te pellen. Toen antwoorde Spiet, die van die zaaken wist en zeide: wat meend gy Meester dat ik een kelk zou nemen van het altaar? neen meester ik ben die klugtenaar niet. Alle de heeren waaren beschaamd en zeiden, men zal schanden van ons spreken, dat wy onder ons kelken stelen; toen zeide Roeland, willen wy den koning ontkleeden en zien of hy den kelk niet heeft. Toen zeide Namals van Bavier: neen, den keizer zou ik excuseeren, want ik denk dat hy van zulke zaaken niet besmet is en al was het zoo, wie zou hem durven ontkleeden het waar schande dat wy een keizer zouden ontkleeden. Malegys zeide: al was hy keizer van Roomen, ik heb nogtans myn eer zoo lief als hy de zyne, als hy hem ontkleed heeft, gelyk als wy gedaan hebben zoo is hy ook geexcuseert. Toen zeide Spiet heeren, ik zal het hem wel zeggen, dat hy hem ook behoore te ontkleeden, maar ik zal het confus al gekkende doen. Toen ging hy stoutelyk tot koning Karel en zeide: heer koning waar mag toch dezen kelk gebleven wezen, een iegelyk is bezogt en men

kan hem niet vinden, als gy nu ook vry waar, dan kon men zeggen dat den duivel hem genomen had. Koning Karel dit hoorende, wierd gram en hy zeide: wat denkt gy dwerg, dat ik een dief ben? toen zeide Spiet: heer koning dat zeg ik niet, maar dat ik u vermaan, van u te ontkleeden, dat is daarom, op avontuur of zy mogten zeggen, den koning heeft hem niet ontkleed, hy moet van de zaak weten. Koning Karel deze woorden hoorende, dagt in zich zelven, het is waar dat Spiet zeyd en hy deed zyn bovensten mantel af, en toen zag men den kelk onder zyn riem steken. Toen zeide Roeland: heer koning wat heb gy gedaan, ontgaat gy u in uw oude dagen, dat zou ik niet gedagt hebben. Den koning zeide: wel wat wilt gy zeggen, dat ik de kelk zou verstoken hebben? dat zou ik verantwoorden. Toen zeide Roeland heer koning het is openbaar dat gy het niet kund loochenen, want zie hy onder uw riem steek. Den koning dit ziende, stond verbaast, dat hy niet een woord spreken kon, en de heeren zaagen op hem en zy wisten niet wat zy denken zouden. Ten lesten riep den koning en zeide: gy verwaanden toovenaar Malegys die myzoo brengt in confusie door u tooverkunst, is dit den loon voor de vriendschap, die ik u en de uwe doe, want ik wete wel dat het u werk is. Toen zeide Malegys: heer koning gy zegt waar, ik heb het gedaan in wraak, om dat gy Oriande woude verleyden, toen ik de draaken buiten de stad bevogt. Den koning hoorende dat Malegys hem zoo stoutelyk aansprak, en die eerloosheyd verweet, zeide: gy toovenaar maakt u uit myne oogen, of het zal u het leven kosten, toen zeide Malegys: heer koning en zweerd dat niet, want ik weet wel dat gy my alle misdaaden vergeven zult, die ik u misdaan heb, en toen ging Malegys heên.

Hoe dat Malegys en zyn liefste Oriande ontfangen wierden te Eggermont, van den hertog Bueryn, van Druwane de hertogin en van Ysane.

Toen zyn Malegys en Oriande gescheyde van Dordoene, trokken en na Eggermont en zy kwamen by de poort. Toen den hertog dat hoorde, zoo verzaamelde hy

al de heeren van de stad en die kwamen hem vriendelyk te gemoed. Malegys dit ziende was zeer verblyd, zeggende: ziet Oriande lief myn vader, al is hy een oud man, nogtans verheugd hy hem in onze komst, ziet waar dat hy ons te gemoed komt en ook myn moeder die zeer verblyd zal zyn door myn komst, maar zy zullen bedroeft wezen, als zy vernemen dat Spiet dood is. Oriande zeide: Malegys lief, tegen Gods wille kan men niets doen, want die moet hier ende hier na geschieden, en is hy in uwen dienst gestorven, denkt dat het de fortun alzoo beliefde, dus wilt daar geen zwaarmoedigheid in maaken, maar verblyd u in de komste uws vaders ende ontfangt hem vriendelyk. Binnen dezen tyd is den hertog Buevyn met zynen staat by Malegys gekomen, zeggende: wellekom moet gy zyn myn beminde zoon Malegys, met uw schoon lief Oriande, myn hert is verblyd dat ik u nog gezond zie. Toen zeide Malegys: beminde vader ik bedank u voor die eer die gy ons aandoet God laatze my wederom tegen u verdienen. Aldus voort rydende na de stad van Eggermont, zoo zeide de hertog: zegt my toch lieve zoone waar is u getrouwe bode Spiet, myn zusters man? toen zeide Malegys: beminde vader, hy is doodgeslagen van het ros Beyaard myn paard. Den hertog dit hoorende die verzugte hem zeer, zeggende: eylaas hoe is dat gekomen, dat het paard hem dood sloeg, want het paard kende hem wel en hy plagt het altoos te bewaaren en te bestieren en daar kon niemand bykomen dan hy. Toen zeide Malegys: beminde vader, toen wy alle over tafel zaaten met de jonkers van koning Karel, zoo spraaken wy van schoone paarden en elk prees het zyne en ik zeide: dat ik met myn paard alles zou afloopen dat er komen zoude. Toen antwoorde Spiet: daar is geen een paard zoo vrom in het loopen, dat my ontloopen zal, ja daar zette ik honderd guldens voor: Daar en was toen niemand die wedden won, maar zy zouden hem honderd gulden gegeven, indien hy het deed. Toen wy op het veld waaren, zaagen wy alom de landslieden werken, tot vervoordering der vrugten, voor allen mensch, en ik stak het paard deftig met de spooren, en ik greep het by de staart en toen sloeg het agter uit, dat hy dood viel en hy wierd te Dordoon eerlyk begraaven met al de heeren en de princen. Toen dit den

hertog hoorden, van Spiets dood zoo was hy zeer droevig, zeggende: eylaas Spiet moest gy daarom na Dordoen gaan, om daar te sterven, certein dit is my eene droevige tydinge om te hooren en het zal nog droeviger tydinge wezen voor myne zuster Ysane, zyn wyf, die verlost is van eenen zoon, die ook Spiet heet na zynen vader. Toen vroeg hy aan Malegys, waar het paard gebleven was. Daar op antwoorde Malegys: Ik heb het aan Aymyn gegeven en die heeft het in een kostelyke stal gezet, daar het in geteekend zal staan tot die tyd toe dat er iemand zoo vroom van zynen bloede zal komen, die het zal durven ryden. Toen ging Malegys zyn vader al de avontuuren vertellen die hy gehad had, hoe hy tegen de draaken gevogten had, en hoe Aymyn vrouw Aye, konings Karels zuster hebben zou, en al de andere avontuuren die hier vooren gezeyd zyn. Toen den hertog zyn vader dat hoorde, vielen hem de traanen uit zyn oogen en hy dankte onzen Heere, dat hy zynen zoon Malegys wederom gezond zag en zy gingen saamen op het hof, maakende goede sier en daar vertelde een iegelyk zyne avontuuren.

Hoe de graaf Gautier de klagten kwam doen binnen Parys voor koning Karel en voor al de jonkers van het hof en voor Aymyn.

Toen de graaf Gautier uit Lyons gegaan was, reisde hy na Parys, daar hy koning Karel met zyne genooten vond en groette hem heerlyk zoo het behoord. Den koning vroeg aan de graaf hoe dat hy zoo haest kwam zonder eenige staat. Toen antwoorde de graaf en zeide: Heer koning ik kome hier om u te zeggen dat Malegys gevangen is van koning Pultiblas van Ortanien en hy wilde hem dooden: in spyt van alle de christenen heeft hy hem twee jaaren het leven verlengt in teeken dat wy niet zouden durven komen om hem te verlossen, of hy zeggen wil, laat de christen komen, ik zal er nog meer vermoorden. Nu bid dezen edelen Malegys heer koning, dat gy u wilt ontfermen en hem bystand doen met al de edele heeren en jonkers. Koning Karel antwoorde terstond, zeggende: ik wil my dien toovenaar niet aantrekken en ik wil ook niet dat er iemand van de myne

heen reist, op de verbeurte van al zyn goed. Aymyn dit hoorende, zeide met spytige woorden tot den koning: gy hoort dat myn oom gevangen is, en gy ontzegt hem bystand, nu belof ik u eu uw geslagt te beschaadigen daar ik kan of mag, en toen ging hy uit de zaal. Roeland. Ogier en Olivier met de andere jongers beloofden Aymyn dat zy hem te hulpe zouden komen. Den graaf Gauiier en Aymyn die reed na Eggermont by hertog Buevyn, die veel volk vergaderd had. Vrouw Aye van Pierlepont, koning Karels zuster, was niet wel te vrede dat Aymyn dus gestoort was en dat hy gezworen had dat hy koning Karels geslagt beschaadigen zoude, dies zorgden zy dat hy het huwelyk agter zou blyven. Binnen dien tyd kwam Roeland, Ogier en Danoit, elk met twaalf duizend mannen, wel voorzien met wapenen om den koning Pultiblas van Orcanien te bevegten ende om Malegys te verlossen. De heeren kwaamen by vrouwe Aye met ontloken banieren en standaarden, daar zy haar in verwonderden: zy zag zeer op de heeren en vroeg wat zy doen zouden met al dat volk. Toen antwoorde Roeland en zeide: Genaadige vrouwe, ik, Olivier en Ogier zullen Malegys gaan verlossen en helpen den jongeling Aymyn, in spyt van al de gene die het leed is Ogier en Olivier zeiden: Al heeft den koning het ons verboden, wy zullen nogtans den jongeling Aymyn helpen, om zyn oom Malegys te verlossen. Toen de heeren dus bereyd waaren, kwam koning Karel daar gereden en vroeg de heeren wat zy doen zouden met al dat volk. Toen antwoordde Ogier en zeide: Heer koning gy weet wel waarom dat gy dit volk vergaderd hebben, want gy weet wel dat Malegys van de heidenen gevangen is en wy zullen met dit volk reizen en met Aymyn, om hem te verlossen uit de gevangenisse. Als den koning dit hoorde, zoo zeide hy: Ik wil dat gy t'huys blyft en reist nergens, is het dat gy wegtrekt, om Malegys te verlossen, zoo verliest gy myne vriendschap. Toen antwoorde Ogier en zeide; heer koning gy hebt groot ongelyk, dat gy ons verbied deugd te doen, zouden wy ons vleesch en bloed laaten verderven van die bloeddorstige, dat waar, ons een eeuwige schande. Toen zeide Roeland: heer koning al heeft hy u wat misdaan, dat gaat ons niet aan en dat hy het deed dat was u schuld ook, want gy waar genegen om

hem te beschaamen en nam dan oorlof, wy zullen onze kragten zoo op de heidenen beproeven, dat zy daar van zullen weten te spreken en toen gingen zy in haar schepen, die daar gereed waaren. Den koning meende te verwoeden en dat zy dus tegen zyn wil weg voerde, zeggende tot vrouw Aye zyn zuster: Dit is u bedryf, want gy hebt de heeren gebeden dat zy Aymyn u lief helpen zouden, die gy meend te hebben, maar het zal u missen, zyn grootmoedig spreken zal in myn gedagten blyven en toen ging hy weg. Vrouw Aye was zeer droevig om dat de koning Malegys en Aymyn zoo zeer hatede en zy bad den Almogenden God dat hyze wou laten bevredigen en dat de heeren victorie mogen verkrygen. Aymyn en Gautier van Lyons kwamen met vyftien duyzend mannen tot Eggermont en Aymyn sprak: my verwonderd zeer hoe dat koning Karel zoo wreed is op myn oom Malegys, want hy ontzegt hem hulp en verbied de edelen, dat ze hem ook helpen zullen. Toen sprak Gautier: ik twyffele niet, of Roeland, Olivier en Ogier zullen ons aanstonds volgen dat weet ik geheel wel. Aldus rydende kwamen zy tot Eggermont daar zy wellekom waaren. Toen vroeg den hertog van Eggermont hoe veel volk dat koning Karel leveren zou om Malegys te verlossen. Toen antwoordde Aymyn: grootheer wat zou hy volk zenden, hy verbood zyn edelele dat er niemand zoo stout wezen zou die hem eenig hulp deed: Toen sprak den hertog: ô! koning Karel gy haat Malegys al te zeer, dat gy u edelen verbied dat ze hem niet helpen moeten. Toen zeide Gautier: ik weet nogtans wel dat Roeland, Olivier en Ogier met haar volk komen zullen om ons te helpen, dies den hertog wat vertroost was. Toen Druwane zag dat de heeren scheep gingen, zoo nam zy oorlof en bad haar datze wel voor hun zien zoude. De heeren zeiden: wy gaan na Gods vyanden en die God helpen wil, zal niemand deiren. Toen zeide de vrouwe: dat is waar heeren, ik zal de Moeder Onzes Heere dagelyks bidden, dat zy u alle bewaaren wil voor ongeval. Toen zeide Aymyn: ô! waarde groot vrouw Druwane, wy zullen niet rusten voor dat wy in de heydensche landen zyn, en myn oom is verlost uit de gevangenis en wraake genomen hebben van al het gene dat ons misdaan is, en hier mede oorlof. Toen gingen de heeren

te schep met al haar volken, haalden zeylen op, en zy blaasden de trompetten en zeylden zoo na de heidensche toe. Toen koning Pultiblas van Turkyen was uit by dag ende nacht om Malegys te dooden en hy zeide tot koning Yvoryn van Monbrant, hoe zullen wy het doen met Malegys den toovenaar, die Glutifax, Bartelute en u vader versloeg, dat u een schandelyke dood was, als van de misdaad aan ons bedreven. Koning Yvoryn van Monbrant zeide: wilt gy hem lang houden, laat ons hem dan tormenteren en pyn aandoen die onbegrypelyk is, want hy heeft het wel aan ons verdiend. De heeren van den koning zeiden: had hy ons misdaan het geen hy u misdaan heeft, hy zou zoo lang niet geleeft hebben, het is groote schande dat gy hem zoo lang levende houd. De koninginne dit hoorende, beluatsten dat men Malegys uit de gevangenisse haalen zou, en hem voor de heeren breugen. Toen Malegys voor de koningen gebragt was, zeide den koning Pultiblas: Malegys ik heb u lang genoeg gratie verleent en hier komt niemand, die u verantwoord, dus maakt u gereed en gy moet sterven. Als Malegys dit hoorde, zoo was hy zeer droevig in zich zelven, en zeide: O genadigen God indien ik geene vrienden heb, zoo wil ik myne toovery ernemen, dan zullen myne vyanden my niets kunnen binderen ik zal hun zeer beschadigen. Als koning Yvoryn dit hoorde, zoo meende hy te verwoeden, zeggende: nu zult gy er om sterven het kost wat het wil. Malegys zeide: ô! myne vrienden waar blyft gy, zult gy my nu laaten dooden van deze wreedaards? ô! Scories knaap, gy hebt my al verbeten, dat zie ik wel. Vader Buevyn en myn neef Aymyn wist gy in wat lyden dat ik was, zonder twyffel gy zoud komen, maar eylaas neen gy. Toen zeide den koning Pultiblas, hoord Malegys, hier is den God Belsab en die kost my zeer veel te houden. Kund gy zeggen waar de spys en de schotelen blyven, ik belof u dat ik u ontslaan zal. Toen bevol Malegys, dat men die spyze in den tempel brengen zou, gelyk men gewon was te doen en zy gingen in den tempel en men ste'de daar die spyze op het altaar voor God Belsab Malegys zeide: dat er wat anders was schuylende, en bevol dat een iegelyk uit den tempel gaan zou, toen strooyde hy zand omtrent het altaar

en de spys, en hy ging uit den tempel en sloot de deure toe. Toen de dieven dit zaagen, zoo kwamen zy uit de spelonke agter het altaar en bragten daar al de spyzen met schotels en kannen weder in, en sloten het vast toe. Dit willen wy hier laaten en zeggen nu van Roeland, Olivier en Ogier, hoe dat zy kwamen by Bueryn en Aymyn. Als de heeren uit de schepen gegaan waaren, zoo was Bueryn en Aymyn zeer blyde ende hebbenze zeer vriendelyk ontfangen. Toen vroeg Ogier of de heydenen van haar komst niet wisten. Aymyn zeide: ik denk van neen, maar ik heb een bespieder heimelyk in de stad gezonden, om te vernemen wat datze met myn oom doen willen en daar zal hy my tyding van brengen. Toen gingen de heeren in de tenten en in huizen die zy daar vonden en gingen eten en drinken en maakte goede sier; toen zy wel geëten en gedronken hadden, zoo stelden zy hun om te rusten. Koning Karel en Guwelloen waaren niet wel te vrede dat Roeland, Ogier en Oliver zonder konsent getoogen waaren na Turkyen. Guwelloen en Macharis zeide: heer koning als u nu een oorlog op kwam, wie zou u helpen? want de bloem van u edelen zyn weg gereyst tegen u dank en zy hebben de gene, die u de meeste schanden gedaan hebben en gy hebt niet by u dan oude, als bisschop Tulpyn en Aymyn en dat is geen volk om springtogten me te doen. Toen zey bisschop Tulpyn: Guwelloen, wat ontbreekt er aan die oude, zy slaeten u nog niet, dat ze haar heer ontvlieden zullen, maar zy blyven by hem zoo lang als het gebleken is te Oostervaale, en in meer andere plaatsen. Den koning deze twist hoorende, bevol dat zy zwygen zouden en hy zeide: ik zie wel dat Roeland, Olivier nog Ogier niet veel meer op my passen, maar zy hebben Malegys liever als my. Toen zeide de bisschop Tulpyn: heer koning zy doen niet anders als zy schuldig zyn te doen, want Malegys is van Ogiers bloede en Roeland doet dit op avontuur, wat haar weder moogt geschieden, dat men haar dan ook weder helpen zou. Toen zeide den koning: ja, heere, ik hoore wel dat gy alle met Malegys zyt, niet te min ik geloove ook wel dat gy in sommige dingen waar zegt, maar niet in al; nu laat dit zoo het is, u laat ons gezamentlyk in de zaal gaan vroylyk wezen: maar Guwelloen en Macharis met de overige heeren die waaren zeer versteord en zeiden: dat zy het op bisschop

Tulpyn wreken zouden, al de woorden welke hy gezeyd hadde, als zy best zouden kunnen.

Hoe koning Pultiblas, koning Yvoryn ende Malegys in den tempel gingen om te zien hoe het daar gesteld was.

Den koning Pultiblas riep den koning Yvoryn, datze met Malegys in den tempel van Belsab gaan zouden en zien hoe het daar gesteld was. Als zy in den tempel kwaamen en de spyze weg was, zoo zeide Koning Pultiblas: Wel Malegys wat dunkt u, is de spyze niet weg? Malegys zeide: Ja heer koning, maar volgt my ik zal u wyzen wie de spyze heeft, en hy volgde de voetstappen tot agter het altaar daar eene groote vonte was, dat de Sarazynen met de spyze ingegaan waaren. Toen den koning dit zag, was hy zeer verstoord, en hy bevol dat men ze allegaar hangen zou. De sarazynen, die dit gedaan hadden om genaade, maar het kon haar niet helpen, zy moesten hangen en als zy gehangen waaren, gingen de dienaars tot de koningen en zeiden datze alle gedood waaren, dies de koningen blyde waaren. Toen zeide Malegys: Heer koning gy hebt het bevonden, zoo ik u gezeid heb, kwyt nu uwe beloften en laat my trekken na myn land. Toen zeide koning Pultiblas: het is waar dat ik het u beloft heb, maar als ik de schande overdenk, die gy my gedaan hebt, dat ik die ongewroken zou laaten, dan veranderd myn bloed. Toen zeide koning Yvoryn: ik zweer by Mahomet, indien dat gy hem laat trekken, zoo zal ik het op u wreken, gelyk ik het op Vivien deed, die myn vader jammerlyk versloeg. Toen zeide den koning Pultiblas: dat hy hem zoude doen verbranden aan eenen staak. Dit hoorde de bespieder van Aymyn en hy ging het zynen heer zeggen. Vrouw Aye was zeer bedrukt om dat zy niet wist hoe het met de heeren was, zy had altyd zorge voor Aymyn dat hem iets zou overkomen, want zy beminde hem boven alle de andere; zy klaagde dit tegen haar kamenieren en die vertrooste haar zoo dat zy best konde, zeggende: Waarde vrouw Aye weest te vrede, den jongeling heeft geen nood want zy vegten op Gods vyanden dus zal onzen heere haar beschermen. Aymyn en den hertog Buevyn hadden

groot verlangen, waar dat de bespieder blyven mogt, dat hy niet voor 'en kwam. Toen sprak Ogier by avontuur heeft hy wat gehoord dat ons aangaat en daarom blyft hy daar om er bescheyd af te weten. Met een dat zy aldus tegen malkander spraken, zoo kwam de bespieder daar aan in het leger en hy groete de heeren. De heeren bedankten hem zeer en vroegen hoe dat het in de stad was, of hy Malegys gezien had en hoe het met hem was. Toen antwoorde de bespieder en zeide: Heeren toen ik by Malegys was, was hy gezond, maar niet wel te moede, want koning Pultiblas wilt hem morgen verbranden aan een staak, dus beziet wat u te doen staat, want ik heb het hooren zweiren. Als Buevyn dit hoorden, sprak hy: heeren, hoe zullen wy het maaken, wy hebben, subtiele raad van nooden, of andersblyft myn zoon Malegys verloren. Toen zeide Aymyn: waarde grootheer, wy zullen in den dageraad twee lagen volk leggen, omtrent de stad agter het gebergte en als ze uit komen om myn oom Malegys te dooden, zoo zullen wy van vooren slaan en de twee laggen zullen de stad onderloopen, op dat zy van daar geene hulp kunnen krygen en gy bespieder zult de wagt houden tot datze met Malegys uit de stad komen en als het tyd is blaast dan op den hoorn dat wy het hooren kunnen, om van agter het gebergte op te breken en in den hoop te slaan. Dezen raad dagt de heeren goed. Ogier en Olivier laagen in een laag van volk en Roeland en Aymyn zouden de sarazynen van vooren slaan: de heeren gingen de rust en na middernacht ging elk ter plaatse daar by geordineerd was. Toen het dag was en de koningen op waaren, om de justitie over Malegys te doen en de Hangman de staak gezet had en het vuur gereed was, zoo wierd Malegys daar voor den koning gebragt en koning Pultiplas sprak: Malegys, ontkleed u, want gy moet sterven, in wraake dat gy ons gedaan hebt, toch om dat gy zoo vroom zyt, wilt gy uw God loochenen en aan onze God Mahomet gelooven, zoo zal ik u nog laaten leven en maaken magtig. Toen antwoorde Malegys en zeide: heeren wat zegt gy, in u is geen betrouwen nog geloove, dat heb ik bevonden en ik was ook wel zot als ik myn God en schepper die Hemel en aarden geschaapen en gemaakt heeft, loochende en ging gelooven aan vremde goden die van goud en zilver gemaakt zyn en daar geen verstand in is; maar nu bevinde ik dat

het verstand niet voor de jaaren komt, en dat men nogtans al ziende blind is. Koning Pultiplas en Yvoryn deze woorden hoorende, was opgetooyt van kwaadheid en bevol dat zy hem aan een staak binden ende verbranden zoude. Den bespieder dit ziende, nam zyn hoorn en blaasde een of tweemaal, dat Aymyn het verstond en zeyde: heeren laat ons wat aan ryden, want ik hoor wel aan het blaazen dat het tyd is. De koningen hoorden dit blaazen ter deeg, maar zy wisten niet wat het was. En met een sloegen de heeren in den hoop en zy ontbonden Malegys en gaaven hem een zwaard daar hy mede slaan zou. De meeste heidenen liepen na de stad om daar allarm te maaken, maar die twee laagen braaken op, en sloegenze allemaal dood, dat er geen heidenen in de stad kwaamen. Aymyn versloeg koning Yvoryn en Malegys vong koning Pultiblas en zeide tot hem: heer koning, gy wou my verbranden, maar nu zal het u gebeuren dat gy my doen wou, en hy gebood dat men hem aan de staak binde en verbranden zou, het welk geschiede. Roeland, Bertram, Olivier en Ogier, waaren in de stad en sloegen veel heidenen dood en naamen een poorte in, zoo dat zy uyt en in de stad konde als zy begeerde. Toen de heeren by malkanderen waaren, viel Malegys zyn vader en de heeren te voet, en bedankende haar zeer voor de gunst die zy hem gedaan hadden. De heeren zeiden; dat zy het uit goeder borst gedaan hadden en zy badden hem dat hy met haar na huis zou reizen na zyn land. Daar op antwoorde Malegys en zeide: dat kan niet wezen, want ik moet nog drie van de zeven jaaren, die my den paus ingesteld heeft voor myn zonden, in de woestyne penitentie doen. En toen zeiden de heeren tot Buevyn van Eggermont: Wy moeten hier niet blyven, want als de heidenen vernemen dat haar heeren dood zyn, zullen zy hun ter wraake stellen en zy naamen haar gereedschap, met al haar goederen en staaken de stad en de poorten in brand en zy gingen na haar schepen en zeilden daar Malegys zyn penitentie deed, daar wou hy blyven en Aymyn bleef by hem. Toen zeilden de andere heeren voord zoo lang tot dat zy by Eggermont kwaamen. De vrouw Druwane zag de heeren komen en zy gingze met haar staat te gemoed, heetende hun wellekom en zy vroeg hoe dat het met haar zoon Malegys was. Toen zeide Buevyn: Hy is gezond en wy

hebben hem gelaaten in het woud van Lyons, daar moet hy nog drie jaar penitentie doen, dan zal hy weder t'huys komen en Aymyn is by hem gebleven. Als de vrouw dit hoorde, was zy zeer verblyd en zy ging met de heeren op het kasteel in de zaal, daar men hun groote sier deed van eten en van drinken. Toen zy deftig geëten en gedronken hadden ging elk rusten, want zy waaren zeer vermoeyd van het reizen.

Hoe den koning Torele een Bode vond, aan de koning van Monbrant.

Als de koningin vernam, dat de koningen verslaagen waaren, beklaagden zy de dood van haar man koning Pultiblas zeer ende zy zond terstond een bode na de jonge koning van Monbrant, Goriant geheeten en schreef hem hoe dat koning Yvoryn van Monbrant, zynen broeder, vermoord was van Malegys en Aymyn en de bode ging na Monbrant. Toen hy weg was, ontbood de koningin al haar soudaanen, admiraalen en andere heeren, dat zy by haar komen zoude. Toen de heeren by malkander waaren, zeide de koningin: Heeren gy weet wel hoe de christenen hier heimelyk in het land gekomen zyn, en hebben den koning myn man verradelyk vermoord en verbrand, daar hy stond om justitie te doen over den fellen christen Malegys, welke verradery wraake roept voor alle goden: Nu begeer ik van U-L te weten hoe dat ik het beginnen zal om de schaaden en schanden te wreken die zy ons gedaan hebben. Toen zeide den admiraal Faratin: Genaadige koningin my dunkt dat gy den koning Goriant van Monbrant moet laaten weten dat zyn broeder dood is en of hy hem wil bereyden tot wraake, dat gy hem assistentie toen zult met al u magt: onzen koning Pultiblas heeft nog drie broeders, te weten, Gardimant, Gardifort en Morgalyn, als deze drie broeders de dood van haar broeder hoorden, zullen zy hun haasten en verzaamelen al haar magt om het te wreken en trekken daar de christenen woonagtig zyn, ditzelfde zeiden alle de heeren. Toen zeide de koningin: Dat zy een bode aan den koning van Monbrant gezonden had en dat zy de drie gebroeders voort ontbieden zou en hier mede is die raad gescheiden en zy gingen in de

zaal om te eten en te drinken. Als de bode vier of vyf dagen gereden had, zoo kwam hy in de stad van Monbrant en hy ging in de zaal daar den koning in was, hy viel op zyn kniën en groete den koning zeer vriendelyk, en hy gaf hem den brief. Toen hy den brief gelezen had zoo was hy zeer kwalyk te vrede en zeide tot zyn heeren: Heeren, hoe zullen wy het met deze zaak doen, dat wy het kunnen wreken. Toen antwoorde den admiraal Jorahim, zeggende: Heer koning my dunkt dat het best was dat gy al uw volk verzaamelde en trok daar mede om wraake te nemen van de confusie die u geschied zyn en ontbied de drie broeders van den koning Pultiplas en ridder Valentyn, als zy dit hooren, zullenze gewillig zyn om u te helpen en ook komen ter wraake van haar broeder en ontbied de koningin Torele, dat zy u ter hulpe zend vyf duizend gewaapende mannen. Deze raad dacht den koning goed en hy zeide: gy heeren als ik die togt aanneem zult gy my dan helpen? Toen antwoorde zy allegaar ende zeiden: heer koning wat u overkomt, dat zal ons overkomen, wy zullen in den nood niet van u gaan. Als den koning dit hoorde, was hy verblyd en zeide tot de bode: zegt tegen de koningin Torele dat zy al haar volk vergaaderd dat ze krygen kan en dat moet ze my zenden, dan zal ik terstond na het christenryk toe trekken zonder te vertoeven en toen was daar zulke wraake, dat men daar van zal weten te spreken: Toen reisde de bode na de koningin en bragt haar die tyding. Den koning ging met zyn heeren in de zaal en hy bevol den admiraal Jorahim, dat hy de schepen met alle de gereedschappen, ten oorlog dienende, gereed zou maaken, om daar mé over zee te reizen. Nu zullen wy weder schryven van den jongeling Aymyn, de welke van Malegys scheyden, die hem veel kostelyke juweelen gegeven had, die wel een half landschap waardig was, zoo van gesteenten als van goude juweelen, die hy gevonden had in de spelonk van de draaken. Aldus nam Aymyn oorlof van zyn oom, bedankende voor die giften die hy hem gegeven had en hy wou na Dordoen reizen. Toen zeide Malegys: ik bid u neef dat gy alle myne vrienden en maagden wilt groeten en zegt haar dat ikze in het kort zal komen bezoeken, als er nog een klein termyn gepasseert is, dan is myn penitentie volbragt. Toen scheide Aymyn van daar en hy reisde na Dordoene. Als hy binnen

Dordoene kwam, zoo hebben zy hem feestelyk wellekom geheeten, gelyk als landsheer, als hy ook was en zy zyn na het hof gegaan, goede sier maakende, toen liet hy daar de juweelen zien die hy van zyn oom gekregen had, maar een iegelyk verwonderden hem van de kostelykheid. Toen zy geëten en gedronken en ook wel vroylyk geweest hadden, toen ging een iegelyk slaapen.

Hoe koning Karel beklaagde, dat hy Malegys geen bystand gedaan had, en hoe de reuzen over kwaamen voor Rootzefleur en hoe dat Malegys tot Sint Jacob reisden.

Toen koning Karel hoorde dat de jongers die vromigheid bedreven hadden, zoo zeide hy tot Guwelloen: Het betrouwt my dat ik Aymyns hulp ontzeid heb en dat zy daar zoo groote prys uit haar eygen naam gehaald hebben, het welk my eeuwige schande zyn zal. Toen antwoorde Guwelloen en zeide: Heer koning zet dat uit u zinnen, want de jongers hebben er niet veel toe gedaan, maar het is door Malegys zyn kunsten geschied. Den koning zeide: dat kan niet zyn, want Roeland en Olivier zeggen, dat hy aan een staak gebonden was om verbrand te worden. Terwyl datze dit spraaken, kwaam daar zyn zuster vrouw Aye en zeide tot den koning haar broeder, dat Druwane gestorven was en dat Malegys met Oriande na St. Jacob gereist waaren. Toen de drie reuzen by den koning van Monbrant gekomen waaren, zyn zy scheep gegaan met al haar volk, die wel ander half honderd duizend mannen waaren en zyn zoo gezeild met volle zeilen in de stad van Rootzefleur. Toen zy in de haaven waaren, gingen zy uit de schepen en sloegen haar tenten neder en de reuzen lieten drie kasteelen maaken, de welke elk een myl van malkanderen waaren, de eene rood, de andere zwart en de derde wit: zy laagen zoo lang stil, tot dat de kasteelen gemaakt waaren. Galier de kastelein van Rootzefleur, en zag heel dit regiment en zag wel dat hy de stad zou kunnen behouden, door de groote menigte der sarazynen die hy zag, zoo heeft hy de heeren van de stad ontboden en zeide tot haar: kinderen hoe zullen wy deze zaak aanleggen om die felle wreedaars te wederstaan, die hier gekomen zyn om deze

steden te verderven want op den toreu van de stad heb ik gezien, datze hier rondom drie sterke kasteelen maakten om ons te beleggen, dat wy dit nog in mogen, dus moeten wy alle met malkander leven en sterven en zy maakten haar zoo sterk als zy konden. Den koning Goriant met twee reuzen gingen zien hoe de sloten gemaakt waaren en zy bezaagen eerst het witte, het welk zeer sterk was van houte balken en van aarde wallen, daar men met geen geschut door schieten kon en daar wierd een graf om gedolven van onder voet wyd en drie roeden diep en daar een brug over: daar was Gardifort kastelein van, ende hy stelde daar den tol van een hand, die de christenen daar laaten moesten, al die daar voorby passeerden. Gardimant bewaarde het zwarte kasteel, dat nog sterker was en daar was de tol de oogen en het roode kasteel was het aldersterkste, dat bewaarde Morgalyn en zette daar de tol van een voet. Toen alles gereed was, kwam den koning Goriant wederom en hy bevol dat men de stad bestormen zou, maar die van binnen schooten zoo vreeslyk, dat er veel heidenen dood bleven, zoo dat zy agterwaarts wyken moesten. De reuzen dit ziende dat er zoo veel volk verslagen wierd voor zulke kleene stad, zwoeren dat zy het den anderen dag wreken zouden.

Hoe dat die Stad gewonnen wierd en deerlyk verbrand van de Sarazynen.

Als den wagter den dag geblaazen had en de zonne begon te ryzen, maakten Gardifort zyn volk gereed om de stad te bestormen en hy zeide tot zyn volk: dat zy vroomelyk vegten moesten, want hy gaf haar de stad te vuur en te zwaard. Het volk maakten haar gereed om de stad te bestormen de muren om verre te werpen en besprongen alzoo de stad. Die van binnen wierden haar zeer vromelyk en gooten veel ziedende olie en pek uit, zoo dat er zeer veel verbranden en zoo wederstonden zy den eersten storm. Terwyl waaren de bussen al weder gevuld en Morgalyn kwam haar aan de andere zyde bestormen, zoo dat die van binnen daar heen liepen om het te wederstaan, terwyl wierden de bussen gescheten en de heidenen kwaamen weder aan, en zy overliepen de

stad, dat zy eene poort inkreegen. Toen de christenen zaagen dat zy het niet langer houden konden, zoo vlooden zy op het kasteel, dat zeer sterk en onverwinnelyk was, maar Galier was aan die zyde daar Morgalyn was en kon op het kasteel niet komen, maar hy vond een citerne en daar vlood hy in, want de heidenen kwamen zeer sterk de poorten in en al wat zy in den weg vonden sloegen ze dood, maar aan het kasteel konden zy niet komen, om dat het zoo sterk was, het meesten deel van het volk in en het was wel voorzien van victalie. Toen de heidenen zaagen dat zy aan het kasteel niet komen konden, zoo gingen zy wederom in de stad en beroofden de lieden van al het goed dat zy vonden. De kasteleyn Odaart, ziende dat de heidenen al de straaten plonderden, zoo liet hy de valbrug tegen den avond nedervallen en zeide: Myn broeder, de heidenen hebben daar beneden een schoone roof gehaald en zy hebben het in haar booten gebragt, om in haare schepen te voeren en zy zyn wederom in de stad gegaan om meer goed te haalen, wat zou gy daar van zeggen dat wy met vyftig man gingen, en jaagden de heidenen weg, die daar by de booten zyn en haalden de roof hier op het kasteel en dat er een deel volk in de poorte bleef staan om de wacht te houden of wy ook wyken moesten, dat zy ons dan ter hulpen kwamen. Dezen raad was haar alle goed en Odaart ging met vyftig mannen wel voorzien van wapenen uit, tot aan de booten en zy staaken de heidenen die de booten met het goed na het kasteel; door een watergang, zoo dat zy de grootsterykdom van de stad op het kasteel kreegen, dies zy zeer verblyd waar en zy gingen al te saamen op het kasteel goede sier maaken, om allen druk te vergeten, zy hadden twee gebroeders, zoonen van de admiraal Faradin en de heidenen hadden wel honderd christenen gevangen, zoo wel mannen als vrouwen. Toen de heidenen met het goed uit de stad kwaamen en de booten niet vonden, en al haar volk daar verslaagen zaagen, hebben zy groot misbaar gemaakt en zy liepen in de stad om andere booten, en daar bleeven wel omtrent dertig heidenen by het goed, die het bewaaren zoude. De wagter dit ziende, zeide het aan Odaart en hy ziende dat men de booten daar brengen zou, en Odaart ging met een deel volks van wapenen en heeft de heidenen bevogten tot dat zy haar gevangen gaaven ende lieten het goed op het

kasteel voeren met de booten. Onder deze gevangenen was een verloochend christen, die Godevart heete en als hy die twee jonge heeren op het kasteel gevangen zag, zoo zeide hy: Heeren, ik zie hier twee gevangenen, daar gy uwe gevangenen mede lossen kund, indien gy wilt en zy zullen u wel beloven weg te reizen, zonder eenige schanden meer te doen en wilt gy my beloven niets te misdoen, zoo zal ik u beloven nimmermeer af te gaan en ik zal alles bestellen, dat de sarazynen weg zullen trekken. De heeren lieten hem uit op zyn woord en geloof, en hy ging na het leger. Godevaart denkende dat hy God verstoord had, zeide: Heb ik kwaad gedaan, ik zal u goed doen en zeggen de heeren, dat zy het slot niet winnen kunnen en dat het door Malegys kunsten gemaakt is en die daar tegen vegt die zal bedorven worden, het zyn geene lieden die daar in woonen. Aldus ging hy in de tenten daar de heeren zaaten en hy groette haar in de sarazynsche taal. Zy bedankten hem en vroegen waar hy geweest had. Daar op antwoorde hy: Heeren waar zyn u twee zoonen? Toen zeide Faradin: Ik weet niet waar zy zyn, zy waaren mede in den storm, in den ingang van de stad, daarom weet ik niet of zy levend of dood zyn. Toen zeide Gardifort: Als zy nog levendig en gevangen zyn, zoo zullen zy verlost worden, het kost wat het kost. Als Godevaart dit hoorde, zoo zeide hy: heeren uw zoonen zyn gevangen en veel magtige Mesopotamianen met haar. De reuzen vroegen waar zy gevangen waaren, zy zouden ze met kragt haalen. Toen zeide Godevaart: Het is onmogelyk, want het kasteel daar ze op zyn, is gemaakt met zwarte kunsten van meester Malegys en het zyn duivelen die het bewaaren: Dus is het niet winnelyk. Maar is het dat gy u zoonen hebben wilt, zoo hoeft gy haar al de gevangenen te leveren die hier in het leger gevangen zyn, en haar beloven datze vreedzaam op het kasteel zullen gaan, dan zullen zy al de gevangenen die daar zyn, ook laaten gaan, dus ziet wat gy doen wilt, want al lagt gy hier nog honderd jaar, zy zullen het wel uithouden en als Malegys van St. Jacob komt, zal hy uw alle met tooverye doen haalen, aldus beziet wat u te doen staat. Den reus Gardifort zeide: Heeren wat zegt gy daar af, dezen Malegys kan duivels kunsten en als hy komt zal hy ons bestellen, zoo als hy Bartelute deed. En Glutifax broeder Sinageel zeyde: Ik zou haar al de

gevangenen zenden die hier zyn en lossen daar mede onze gevangenen, want een van de onze is edelder dan tien van haar, en dat zy voort op het kasteel blyven zullen. Dezen raad dacht alle de heeren goed en zy bevolen Godevaart dat hy dit zeggen zou, zy zullen uw gevangenen ontfaen, ontslat gy de haaren, zeggende tot Godevaart: gaat heen, en brengt haar deze tyding: Toen zeide Godevaart: zoo haast als zy haar gevangenen zien zullen, zy de uwe daar tegen zenden. Toen wierd daar een trompet geblaazen, dat, alle die gevangenen hadden, zy die voor den koning Goriant met al zyn plaatsen brengen zouden, op verbeurte van lyf en toen wierden er omtrent zes honderd gevangenen gebragt, zoo wel mannen als vrouwen en zy wierden in de stad geleid daar het kasteel stond en Godevaart ging voor en hy zeide alles aan de kastel in, die daar mede te vrede was en deed zyn gevangenen ook uitkomen en men bragt ze voor den admiraal Faradin dieze ontfing, en de kasteleyn ontfong de christen gevangenen en hy leide haar boven op het kasteel daar zy vriendelyk ontfangen wierden van de andere christenen. Den admiraal leide zyn gevangenen voor de heeren drie gebroeders en voor den koning Goriant, die haar heerlyk ontfongen, Godevaart kwam mede en hy begeerde gezegelde brieven te hebben van het geen dat er gesproken was, datze wy zouden staan aan beide zeiden, Terstond wierden de brieven geschreven en aan de soudaan gegeven, dieze na de kasteleyn brengen zou. Toen den soudaan in het kasteel was lieten zy hem het slot zien onder en boven de aarde en toen nam hy oorlof aan den kasteleyn en ging na zyne heeren en zeide dat men dat kasteel niet winnen kon, om dat het zoo sterk was. Toen de heeren dit hoorden, zoo zeide Gardifort: Laat ons van hier trekken na Eggermont, om Buevyn en Aymyn te krygen die ons deze lust doen.

Hoe de koning van Monbrant een bode zond aan den hertog Buevyn.

Toen de bode den brief ontfangen had, zoo reisde hy na Eggermont en ging voor den hertog en gaf hem den brief. Toen Buevyn van Eggermont den brief open gedaan had, stond daar in geschreven: weet Buevyn dat

wy u ontbieden dat gy in lynwaat komt, indien gy u lyf behouden wilt, met al u helpers en begeeren gratie. Voorts hebt gy als een verrader onze lieden verjaagd en dood geslagen en hebt onze artillerie en bussen genomen en in uwe stad gebragt, daar gy vergoeding voor doen zult, te weten: u stad in onze handen leveren, om er onze wil mede te doen; ook zult gy uw God verzaaken en gelooven aan onzen Mahomet, dan zullen wy u gratie doen. Toen Buevyn dezen brief gelezen had, zoo zeide hy: heeren wat antwoorde zullen wy weêrom zenden? toen zeide Aymyn: antwoord haar dat wy om hun niet en geven en dat wy voor geen dreygen vervaard zyn, als de nood komt dat wy dan ook ons best zullen doen. Dit dagt de heeren goed en zy bevolen den bode te zeggen gelyk Aymyn gezeid had. Den bode ging de poorte uit en hy reisde na het sarazynsche leger. Toen de heeren de bode zaagen, zoo hebben zy hem wellekom geheeten en zy vroegen hem wat antwoorde de christenen gegeven hadden, of zy in haar handen wouden komen. Toen antwoorde de bode en zeide: zy zyn het nog niet van zin, maar zy ontbieden u dat gy u bussen ende artillery moet laaten haalen en verlossen den admiraal Jorahim die gevangen is, en als gy dat gedaan hebt, zullen zy zien wat zy doen of laaten willen. Toen de heeren dit hoorde, zoo wierden zy zeer verstoort en beslooten dat zy den anderen dag de stad bestormen zoude.

Hoe de heidenen Eggermont bevochten en veel schaden leeden van de christenen, die zeer uit de stad schooten.

Toen den dag aankwam en de wachters geblaazen hadden, zoo stonden de turken al gereed om de stad te bestormen en de heeren zeiden: gy vrome gezellen houd u vromelyk tegen deze christenen, in de eere van Mahomet en die hem het vromelykste kwyt in het aanvallen van de stad, die zal men honderd bizanten van goud geven. Als de turken dit hoorde van de honderd bizanten goud, zoo waaren zy gewillig om de christenen te bestormen. De christenen hadden haar ook wel gesteld om hun vyanden te krenken en steenen doen brengen omtrent den muur om daar mede te werpen en nog veel andere dingen. Buevyn zeide: lieve kinderen hebt nu elk

een leeuwen moed om onze vyanden te wederstaan, die daar komen om ons te bevechten. De heidenen kwamen aan de graven van de stad met groot gedruis en de christenen schooten over de muuren en kwetsten veel van de turken, zoo dat er veel dood bleeven. De reuzen dreven de turken vast aan en ten lesten wierd den reus Gardifort door zyn arm geschoten. De reus Gardimant was aan de andere zyde van de stad, daar wierd hy zoo met steenen geworpen dat hy in onmagt viel en zy droegen hem in zyn tent. Toen de heidenen dit zaagen, vloden zy agterwaards en staakten het stormen. De heeren van de stad dit ziende waaren verblyd en Buevyn zeide: Myn kinderen dankt God in den Hemel dat wy door dit bestormen gekomen zyn, zonder groot verlies van ons volk, als God ons niet bygestaan had, wy hadden haar niet kunnen wederstaan. De heidenschen koning Goriant beklaagde de groote schanden die hy leed en het volk dat hy verloren had, en hy zeide: de christenen zyn geen menschen, maar som als duivelen, en hebben myn eene broeder zyn arm doorschoten en de andere half dood geworpen en veel van myn volk gedood. Toen zeide koning Morgalyn: 'Weest te vrede, het zal niet lang duuren, want zy hebben geene victalie meer, zoo dat zy hun zelven moeten opgeven of dood vechten. Toen zeide koning Goriant, dat is waar, aldus laat ons ordonnantie stellen, of zy ons onvoorziens op den hals kwaamen, dat wy haar dan mogen verslaan tot onzen wille. De christen heeren hielden raad, Buevyn zeide: Heeren hoe zullen wy het maaken? de turken zyn veel en onzen hoop is klein, maar wil God ons bystaan, dan hebben wy geenen nood. Den graaf van Moncler zeide: Wy hebben geen victalie meer, maar wy moeten er doorvechten of alle van honger sterven. De heeren zeiden: laaten wy het avontuuren op de troost van God en zy stelden ordonnantie en reede de poort uit, en Galier bleef in de stad, zy reeden zoo lang tot dat ze kwaamen daar koning Goriant met zyn volk was, daar vielen zy met groot gedruis in, en vermoorde veel sarazynen. Den koning meende te verwoeden van gramschap en hy ging te paard zitten en reed in den hoop; Buevyn kwam hem tegen en zy sloegen malkander zeer vreesselyk, maar den koning viel hem te streng en hy gaf Buevyn een grooten slag, dat hy dood van het paard viel. Aymyn ziende dat zyn heer verslaagen

was, reed met een grammen moed op koning Coriant en gaf hem zoo vervaarlyken slag, dat hy hem het hoofd kloofden tot de tanden toe, en hy viel dood van zyn paard. De heidenen en de reuzen dit ziende omsingelden de christenen, zoo dat zy daar alle verslaagen wierden, buiten een ridder, die daar heimelyk wegvlood en klaagden het koning Karel, maar zy konden de stad niet winnen om dat er te veel geschut in was en zy braaken op, en reisden na haar kasteelen. De heidenen bezaagen de dooden van de christenen en zy vonden Aymyn en klaagden hem aan, hy wierd gevangen en voor de reuzen gebragt. Toen zy hem zaagen, zoo zeide zy: Aymyn, gy zyt nu een gevangen man, wilt gy nu uw God loochenen en gelooven aan onzen Mahomet en ons getrouw zyn zoo zullen wy u laaten leven, om dat gy van den bloede van den ouden koning van Monbrant zyt en maake u een machtig koning van Monbrant. Toen antwoorde Aymyn en zeide: Verwaande luy, eer ik dat deed zag ik u liever hangen, ik liet liever het eene lit van het ander snyden, of trekken van straat tot straat, eer ik mynen God loochenen zou, die zoo minnelyk en goedertieren is, om onzer zonden wil, hem zelven zoo gewillig heeft laaten wonden aan den galgenboom des kruis, om, na allen christen van deze waareld gescheyden, te brengen in het eeuwig gelukzalig leven, te weten die wel zullen geleefd hebben alhier. Toen de reuzen dit hoorden, leiden zy hem zwaar gevangen op het roode kasteel en zetten een bekken voor de deur met een brief, waar in geschreven stond, dat al die daar voorby passeerden tol moest geven van handen en voeten.

Hoe dien ridder by koning Karel kwam ende zeide dat de christen verslaagen waaren, daar hy ten eersten wraake over deed.

Toen den ridder uit het leger gevloden was, ging hy zoo lang dat hy te Parys binnen kwam en hy ging in het paleis van den koning en heeft hem vriendelyk gegroet, zeggende: heer keizer en koning, den Almogenden God bewaare u en al u vrienden van alle ongeval, wilt u verootmoedigen om myn deerlyk klaagen te hooren. Den koning dit hoorende verschrikte zeer en vroeg hem wat

er te doen was. Toen zeide den ridder, Heer koning ik moet u dat ongeval klaagen, dat er by Eggermont geschied is. De heidenen zyn overgekomen en hebben Rootzefleur gewonnen en Buevyn van Eggermont, den graaf van Moncler en Gautier van Lyons verslaagen, met nog wel vyftig duizend christenen en ik ben daar met groote avontuur uitgekomen. Den koning dit hoorende, verzugte zeer en zeide: Almogenden God zyn daar al die edelen gebleven, dat moet u geklaagt zyn, zegt my toch waar was Malegys, dat hy met zyn kunsten daar niet tegen kwam. Toen zeide de ridder: heer koning hy is in pelgrimagie gereist tot St. Jacob te Compostella, zoo dat hy daar niet van weet: Toen zeide den koning: Is Malegys er niet, zoo zal ik daar zelfs heên trekken met al myn magt. Daar op antwoorde den ridder, zeggende: heer koning, ik bid u door de passie Ons Heere, dat gy daar zelfs heên trekt en helpt den overlast keeren die de turken daar doen: daar zyn drie gebroeders, Gardimant, Gardifort en Morgalyn, dat zyn de sterkste reuzen die men vinden kan en een ieder heeft daar een sterk kasteel laaten bouwen dat onvoorwinbaar is, daar zy de lieden mede persuadeerden en voor ieder kasteel hebben zy tot spyt van uwe koninglyke majesteyt een tol in gezet, dat al de gene die daar voorby passeren, tol van haar lichaam geven moesten: Aymyn dit leid op een van die drie kasteelen gevangen en ik denk dat zy hem dooden zullen. Toen zeide de koning: Ik Karel de groote, zalze vervolgen en verdryven en hy gebood zyn heeren dat zy haar gereed maaken zouden. Toen zond koning Karel terstond na de kasteleyn, Namals van Bavier, Ritsaard van Normandiën, Ingelram van Gascongiën en Reynier van Geneven met al haar volk. Terwyl dat zy daar heên reisden, zoo had de reus Gardifort een jongeling gevangen die na koning Karel reizen zou en hy sneed hem zynen neus af. Toen kwaamen deês vier ridders genaamt de vier Heems-kinderen, aan de kasteelen en zy eyschten de reuzen om te kampen, de welke terstond beneden kwaamen. Namals van Bavier vogt tegen Morgalyn, en Ritsaart en Ingelram vogten beide tegen Gardifort en Reynier van Geneven vogt tegen Gardimant. Deze drie kampen duurden langen tyd, al waaren de reuzen zeer sterk, zy die hadden daar genoeg te doen, en zy gaaven malkander veel zwaare slaagen, eer zy malkar verwinnen konden.

Hoe dat Malegys t'huis kwam en de dood van Oriande beklaagde. die van druk stierf toen zy hoorden dat Rootzefleur gewonnen was.

Als Malegys tot St. Jacob geweest had, zoo kwam hy weder na huis met Oriande en zyn knaap, die van Rootzefleur kwam en bragt de tyding dat de stad gewonnen was, daar Oriande zoo bedroefd om was, dat zy te Lions van druk stierf, daar Malegys haar eerlyk deed begraaven en hy reisde met druk van daar na Eggermont, want hem was te Lions gezeid dat zyn vader en zyn oom Gautier van Lions verslaagen waaren en hoe koning Karel en de heeren daar af wraake gedaan hadden: en hy reisde met zyn knaap tot dat hy kwam voor Eggermont. Toen Aymyn hem vernam, is hy hem tegen gekomen en heete hem vriendelyk wellekom en hy vraagde na Oriande zyn moeije. Toen zeide Malegys: lieve neef zy is gestorven, God wil haar ziel genadig zyn, maar hoe is het hier gesteld? Aymyn die zeide: u vader is hier verslaagen ende u oom Gautier van Lions, maar daar is wraake genoeg over gedaan. Toen Malegys dit hoorde, zeide hy: hoort Aymyn neef, nadien dit aldus is, zoo wil ik gaan zitten in myn kluize, tot er tyd toe dat het beterd: En gy myn getrouwen knaap, ik wil dat gy hier in de stad Eggermont Ruwaard zyt en voor de getrouwe diensten die gy my gedaan hebt zal ik u nu ridder maaken en de heeren gingen rusten. Des anderdags zoo stond Malegys op en gaf Galier zyn knaap den last van de stad en Aymyn reisde na Dordoene. Malegys nam oorlof aan de gemeente en aan Aymyn zyn neef ende hy reisde weder in het bosch van Lions, daar hy zat als een eremyt, tot er tyd toe dat Aymyn vrouw Aye getrouwd had, daar hy vier kinderen by had met naam: Ritsaard, Wridsaart, Adelaart en Reynout, van welke eene schoone en genoegelyke historie gedrukt is, die geheeten is: de vier Aymyns (of Hems) kinders in welke men veel wonders leest, als ook in de historie van Oursson en Valentyn, welke twee boeken met deze een complete historie zy: En ten laatste kwam hy nog tot een zalig eynde. Het welke ons gunne den Vader, den Zoon, en den H. Geest. Amen.

EYNDE.

BY DEN DRUKKER DEZER IS TE BEKOMEN:

Aerdige Historie van Robrecht den Duyvel.
Birgittaboecksken.
Cobonus en Peccavia.
De Arte Amandi of de Kunst der Minnen, met schoone amoureuse Minnebrieven.
Den Troost der Armen, behelzende lichte en souveryne Remedien.
Grooten volmaekten Droomboek, met by de twee honderd plaeten.
Het aerdig leven van Thyl Ulenspiegel.
Het leven van Napoleon.
Historie van Doctor Jan Faustus, grooten tooveraer en zwarten kunstenaer.
Historie van Fortunatus Borze en zyn Wenschhoedeken.
Historie van Jan van Parys, koning van Frankryk.
Historie des levens van de H. Genoveva of Nederlandsche Susanna, huysvrouw van den doorluchtigen palatyn Sifridus.
Historie van Ludovicus Mandrin, van zyne geboorte af tot zyne dood; met eene uytlegging van het byzonderste zyn er vreedheden, struykrooveryen en zyne straffe.
Historie van Valentyn en Oursson den wildenman, zoonen van Alexander, keyzer van Konstantinopelen.
Historie van de H. Moeder Anna.
Historie van de Vier Hems-Kinderen, Reynont en zyne broeders, zoonen van Haymo, graef van Dordoen.
J. Cats Bieboek, gemaekt volgens de wetten der natuer en natuerlyke zaeken waer by gevoegd is: J. Cats tachtig-jarig leven en huyshouding op Zorgvlied.
Klugtig leven van den jongen Jacke met zyn Fluytjen.
Lapschuerschen Guychelaer.
Liedboek, genaemd het Brabands Nagtegaelken.
Nieuwen Atlas of beschryving der geheele wereld, ten gebruyke der schoolen.
Nieuw Liedboek, genaemd Jacobus den Ruyter.
Nieuw natuerlyk Tooverboek.
Reynaert den Vos of het Oordeel der Dieren.
Vermakelyken Klugtverteller of opregten Guychelboek.
Verstandigen Kok of zorgvuldige Keukemeyd.
Wonderlyke Historie van den wandelenden Jode.
Wonderbaren levensloop van Cartouche.
Wonderlyk leven van den H. Patricius, met de Historie van het Vagevuer, van den zelven Heyligen.

H
o
V am
O a
G woo
D cbu
Q pe
ls
V a
W ien
O ra
K orr
A ls
B ed

